

સંગીત

સચીત્ર

PRINTED BY GOVINDJI DAHYABHAI NAIK

...ીત ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ

ભા. ૩ થી ૮

મુ...ર મા... ...ભાઈશંકર વ્યાસ

...સુરત

COPYRIGHT

G. M. SHAH

...મહેતા નાનજી ક...રા.

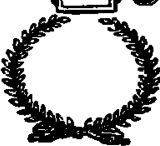

બગનપુરી ભાગળ ભાજીવાળી પોળમા અનાવિલ
લોજની બાજુમા આવેલા
શ્રી 'અનાવિલ બધુ' પ્રિન્ટીગ પ્રેસમા
ગોવિદજી ડાહ્યાભાઇ નાયકે છાપી

બુકસેલર મણીલાલ ભાઇશકર વ્યાસે
બરફી આઈશ ફેકટરી સામુથી પ્રગટ કરી

—આવૃત્તિ ત્રીજી—

નકલ ૨૦૦૦ સન ૧૯૨૫

સંગીત ફોનોગ્રાફ ગાયન
સંગ્રહ

— ભાગ ૧ થી ૮ સાથે —

વીર કુણાલ. —રાગ,—ગઝલ—

અમારા દેશને છોડી, અમે થાનાર પરદેશી,
હૃદયને મેળવી લેશે, અમારા પ્યાર પરદેશી.
થયા દુર્ભાગીયા એવા, તજાવી દેશની સેવા;
ભટકશું પારકા ઘરમા, બની લાચાર પરદેશી.
અમારી ધર્મ નીતિથી, અમારી સત્ય રીતિથી;
અમે સ્તકર્મથી થઇશુ, હૃયના હાર પરદેશી.
અમારા દેશ બંધુઓ, અમારી જન્મ ભુમીમાં;
હવે છેલ્લા પ્રણામો છે, અમે હદપાર પરદેશી.

વીર કેશરી.—રાગ—ગઝલ-કવ્વાલી-

થવાનુ ના થવાનુ કહે, નજુમી કોણ એવો છે;
ન જાણ્યુ જાનકી નાથે, સવારે શુ થવાનું છે!

હતી શલ્યા રૂપે "અહલ્યા" જગતમા વાત જાહેર છે;
ન જાણ્યું જ્ઞાની ગૌતમે; સવારે શુ થવાનુ છે?
હતા કોરવ અને પાંડવ; જગતમા મહાબળી યોદ્ધા;
ન જાણ્યુ ભીષ્મ જેવાએ, સવારે શું થવાનું છે?
રમ્યા જુગટુ સહુ સાથે, વિભુતી સૌ ગયા હારી;
ન જાણ્યુ ધર્મ જેવાએ, સવારે શું થવાનું છે?

બલીરાજા. —:૦:—

મારી સજની, તુ કયા રમીઆવી રજની, સાચુ બોલ, બોલ, બોલ,
શાણી સૈયર, તુ શીદને આળ ચડાવે, કેડો છોડ, છોડ, છોડ!
હમણા માળા ગુથી હતીને, હમણા કેમ કરમાણી,
પરસેવો તને કયા વળ્યો, તારી ભમ્મર કયા ભીંજાણી—સાચું.
કાળો ભમરો શીરપર બેઠો, ઉરાડતા ગભરાણી,
લાપોટે લટ છુટી ગઈ—મારી, ભમ્મર ત્યા ભીંજાણી.—કેડો.
કસ્તુરી તારા અંગે મ્હેકે, કુસુમ કળીના હારો,
નયન રહ્યા છે નાચી નવેલી, મળીયો કોણ ઠગારો—સાચુ—સાચું.
ચદ્ર સરોવર નહાવા ગઈતી, વાટે મળ્યો એક માળી,
છાબ ભરીને ગજરા આપ્યા, હુ તો તમથી હારી—કેડો.

બલીરાજા —.૦:—

વશ કીધો તેં વીર મારો, જે ગુણીયલ ને બહુ સારો,
નથી વાક જરા કાંઇ મારો, નણદલ તમ વીર ઠગારો,
રગ મહેલમા હતી એકલી આવી અડપલુ કરી ગયા,
ચુંબન કરી, ભરી અંક મીલાવી, મોહન મનડુ હરી ગયા.—નથી.
વસત જોબન ફુલવાડીમા ભુલો પડી ગયો ભમરો,
લાલચ આપી તે લલચાવ્યો, બહુ ડાહ્યો ક્રમરો—વશ.

શરમાએ મને શાન કરીને કંચુકીની કશ છોડી,
હૃદય ધરાપર થન થન નાચ્યા, લાજ શરમ સૌ તોડી—નથી.
વદન ચન્દ્ર છબી રતી લજાવે, ભ્રકુટી કામણગારી,
બંધુ મારો સરળ હૃદયનો કળા અજબ છે તારી—નથી.

ભરથરી—પીંગળા અને ભરથરીનો સંવાદ—

ધીક યુવા ધીક મુજને ધીક કામ વિકારજી,
જોયુંરે જુવાની મને સત્યથી, કર્યા નીચ વિચારજી
—એખરે ઉતારો રાજા ભરથરી.

ક્ષમા કરોરે રાજા રંક છું, નારી અજ્ઞાની જાતજી,
અન્ય વખત એવું નહી કરૂં, લાજ્યા માતને તાતજી—એખરે.
કપટ રૂપીરે રાણી પીંગળા, એશુ બોલે વચનજી;
રાજરે તજયું તુજ કારણે, જો વિચારીને મનજી,
ભિક્ષા દેને મૈયા પીંગલા.

તુંરે ખોટી ને ખોટું રાજ છે, ખોટો સારો સંસારજી,
અલખ જગાવું વન એકલો, જેથી પામું ઉદ્ધારજી.—ભિક્ષા.
રહોતો રાજા રસોઇ કરૂં, જમતા જાઓ સ્વામીનાથજી,
ક્ષીરરે નીપજાવું ક્ષણું એકમાં, જમીએ આપણું સાથજી.—એખરે.
મહીરે કરાવું રંગ મહેલમાં, રાખું ગુપ્ત આવાસજી;
જેમરે જાણે નહિ જગતમાં, સાધો જોગ રહી પાસજી—એખરે.
મહેલરે તારાને રાણી શું કરૂં, કેવો ગુપ્ત આવાસજી,
ક્ષીરરે ભોજન તારૂં રાણી શું કરૂં, નથી ભોગની આશજી—ભિક્ષા.
વાસી જંગલના જોગી અમે, નહીં ગ્રામમાં વાસજી;
સિંહની બેસીને આગળ રહું, નહિ નારીનો પાસજી.—ભિક્ષા.

ભગવા જોઈ રાજા ભરથરી, દાવાનળ દીલ થાયજી
માઈ કહો ન મારા કથજી, લાગે દેહમા લાયજી—ભેખરે.
વધુરે શુ વદુ રાણી પીંગળા, કરૂ અરે કેટલો ઉચ્ચારજી,
બધુ જોવોરે બધુ તજયો, માર્ગો વચનનો મારજી,
હવેરે રાજને રાણી શું કરૂ૦
વાકીરે વિધાતા મને ભુલવી, લખીયા લેખ લલાટજી,
આનુરે પ્રાયશ્ચિત હવે શુ કરૂ, મારગ આપો પૃથ્વીમાતજી—ભેખરે.
ત્રણુશો નારીરે અન્ય આપની, માળવપતિ મહારાજજી;
એકને કારણ એને નવ તજો, પાપી પીંગળાને કાજજી—ભેખરે.
મોહ છોડી દે રાણી પીંગળા, પ્રીતે કર સતસગજી,
સગુ નથી કોઇ કોઇનુ, આ સસાર પતગજી—ભિક્ષા.
દેતી હુ તો ભિક્ષા દે મુને, નહિ તો કરૂ ગૃહ ત્યાગજી,
ગુરૂજી મારારે રોશે થશે, ચાલી જાય જમાતજી—ભિક્ષા

ભરથરી— રાગ–મરશીયા—

હાય, કેમ આ સહેરો ઉજેની રડાપો, ધણી થઇ છે રાજાજી માફ રાખો
આણુ લક્ષ માળવાના છો સ્વામી, કામ કોડીલા રૂપે ન ખામી,
ગાૈર અગે ભભુત શી જામીરે,—હાય, કેમ૦
એક બાજુ કૃષ્ણા તમારી રૂએ, ચદ્રકળા ચોધાર નીર ચુએ,
બાપુ સુખે ન આજ કોઇ સુએરે—હાય૦
મેહેલ મેહેલે વિલાપ છાયો છે, પવન શોકનો સઘળે વાયો છે;
કળકળતા બાઇઓ ને ભાઇઓ છેરે—હાય૦
ખાંધે લટકી શી ભગવી ઝોળી, આવ્યા વસ્ત્ર કયા ગેર ઝબોળી.
હાય હઇડામા પ્રગટાવી હોળીરે—હાય૦

નથી વિક્રમ બાપની કઈ આશા, કીધાં કરમે એવાંરે તમાશા
એણે બીજાં જંગલ કયાંઇ વસ્યાંરે—હાય૦
ઘણી નોધારા અમને કરોમાં, આવુ અણધાર્યું પગલું ભરોમાં
જોગી જીવતા ચિત્તામાં ધરોમારે—હાય૦

દલપત ભજન. —રાગ–ભજન—

મોહન તારી મોરલીરે, વ્રજનારને વેરણ થઈ! (૨) હે...હરી.
કોમળ સુરે કાળજુ કોર્યું, ચીતડુ ચોર્યું વેરણ થઇ—મોહન.
કામ તો હવે કાંઇ ન સુજે (૨) સાભળતા શત્રુ થઇ—(૨)
માતા પીતા તણી લાજુ તજીને, વૃંદાવનમાં ગઇ—મોહન.
વ્રજનારને વેરણ થઇ, મોહન તારી મોરલી–તારી મોરલી–(૨)
આવા આવા કારમા કામણ (૨) શામળા સીધા થઇએ—મોહન.
દુખડા કેરા, ડુંગર ડોલ્યા, મા બાપડી લ્યો પઇએ—મોહન.
"દલપત" વીહના દેવને મળવા (૨) ગોપીઓ ગોકુળ ગઇ—મોહન.

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી —:૦:—

થઇ પ્રેમવશ પાતળીયા, મારા મનના મલીક મળીયારે...(૨)
પ્રીતે કરો મુખવાસ, સજનવા રાજ હૃદયના વાસી.
પ્રેમદા પ્રીત જ્યોત પ્રકાશી. મારા મનના મનોરથ ફળીયારે ..થઇ.
ભાગ્યવત કર્યો ભગવતિ મુજને, જીવન સફળ થયુ મારૂ
કરો શ્રીહરિ શુભ તમારૂં, મારા મનના માલીક મળીયારે...થઇ.

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી. —૧—

મજરીએ મનડુ મોહ્યુ રે, મન ગમતા મહારાજ,
મારા મન ગમતા મહારાજ; એ શું દીલડું અમ પ્રોયુ રે મનગમતા.
("શું આ પુષ્પ તમને બહુ ગમે છે?")

સાખી { "મનને તો ગમતુ ઘણુ. મુખથી કેમ મગાય,
" વીણુ પ્રીછયે વીણુ પારખ્યે, ઘટે માન મુનિરાય"

સાખી { "માગ્યે માન ઘટે નહિ, જેવુ જ્યા દાતાર,
" સુખે સ્વીકારો પુષ્પ આ, ધરો કર્ણ મોઝાર"

અતિ ઉદાર દીલ તમ જોયું રે . મનગમતા.

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી—રાગ ભજન—

રૂપે શુ મન રાચોરે, કાયાનો રગ કાચોરે **ભગવાન ભજો.** (૨)
હાડમાસને રૂધિર ભરેલુ, મઢયુ ચામડે અગ, (૨)
ગદા દેહનો ગર્વ નકામો, કાયાનો રગ પતગ,
ભરૂસો નહીં સાચોરે કાયાનો રગ કાચોરે, ભગવાન ભજો—

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી —૦—

શુ કહું કથની મ્હારી રાજ, શુ કહુ કથની મ્હારી.
હુ તો દૈવના ત્રાસે હારી રાજ. . . . . શુ કહુ.
પરખી **પારીજાતિક** મે, અર્પણ કીધુ મન મ્હારૂ,
પતી તજી પરલોક સિધાવ્યા, કરી જીવતર મમ ખારૂં રાજ–શુ કહુ.
ચંદન કાષ્ટની ચિતા રચાવી, પતિ સહગમનની આશે,
શુન્ય દેહ મમ સ્વામી તણો પણ, ઉડી ગયો **આકાશે** રાજ–શુ કહુ.
અરપ્યુ મે સર્વસ સ્વામીને, પ્રેમની કહ્નની ધારી,
તજી જગન્ જજાળ સર્વ હુ, પ્રીતે ભજુ ત્રીપુરારી–શુ કહું.

રાજા જશવન્તસિહ —રાગ. કવ્વાલી—

અમર આત્મા અમારો છે. **મરણ દરકાર શા માટે !**
મરી જાણે જે જન્મીને, જીવન દરકાર શા માટે !
જગતમા પ્રાણી કે મરતા મરીને જન્મતા પાછા,

બધાં ઘટમાળમાં ફરતા, પછી તકરાર શા માટે !
ચૂક્યો જે લક્ષ જીવનનુ ગયો તે જીંદગી હારી.
જીવ્યો તે ના જીવ્યો જગમા, જીવનનો ભાર શા માટે.

વીર કેશરી —રાગ. ગઝલ—

ખરા તે હીંદના સંતાન લડે જે હિંદને કાજે,
લડે જે હિંદને કાજે, મરે જે હિંદને કાજે.
ડુભાતો દેશને દેખી, ચડે વા'રે ઉમંગેથી
પ્રભુ કે બાદશાહોથી, જુઝે જે હીંદને કાજે,
ન મોહે માયા મહોબ્બતમા, ન લોભે માલ દોલતમા,
જીવન જર પ્રાણુ સૌ પલમા, તજે જે હીંદને કાજે,
યતો ધર્મ સ્તતો જય છે, કરો યાહોમ શો ભય છે,
અમર તે થાય છે નિશ્ચયે, મરે જે હીદને કાજે,

માલતી-માધવ. —૦—

નાનકડી નાજુક નાર, બહુ નાનકડી, બહુ નાનકડી.
મારા લાલાની છુ લાડકડી (૨) છુ લાડકડી (૩)
આંખ તણે મટકે પટકુ છુ લાલને-
નાની શુ સમજે વ્હાલાના વ્હાલને (હું તો બધુ એ સમજુછુ)
જાણી ભોળો ભરથાર, તુ બહુ માથે ચડી (૩) નાનકડી.

રાજા જશવન્તસિંહ —રાગ ભજન—

મારા ભવની ભાવટ ભાગીરે જોગીડા જુના—
લગની તુજ નામની લાગીરે જોગીડા જુના—
વચનો ભેદ ભર્યાં ભેદનાં, હૈયા હુજવીણુ સુના—
આ કામણગારી નારીએ શુ કામણ મુજને કીધુ ?

તનુ દઈને મનડું લીધુંરે પણ દુખ વિયોગનું દીધું—
નીશદીન સાથ રહું સમજુના ... મારા ભવની—

બિલ્વમંગળ ઉર્ફે સુરદાસ. —·०—

દાસ પરે દયા લાવોરે, દયાળુ દેવા, દાસ પરે, દયા લાવો-ટેક,
સંસારે સબંધ ત્રોડી જીવ આપ ચરણે જોડી,
હુંતો બની બેઠો, આવો આવોરે—દયાળુ
આંખો વિના સંકટ આવું, ખાડામાં ગોથા ખાઉં,
વા'રે અવિનાશી આવો આવોરે—દયાળુ

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી —**રાગ. ભજન**—

રામ ભજ તું પ્રાણીયા તારા ભવની ભાવટ ભાગશે (૨)
("**બોલો રામ સીતા રામ**") પંખીડા જો તું વિચારી
કર્મ તારા લે સંભારી. વાસના નઠારી તુને રૈવ રૈન નર્કે નાખશે-રામ.
મૂઢ તે મતિ વિગારી, મતિ તેવી ગતિ તારી,
ઉડજે સંભાળી તારી કાયા તારી કંચનની થશે-રામ

ઉદયભાણુ —:०:—

મન માયાના કરનારારે, જરી જોને **તપાસી તારી** કાયા,
પુછી જોને તું પંડીત પુરાણુરે, કોના અમર છે લેખ લખાણા
કાચી છે કાયા આ માટીની માયા, છે માટીના ખેલ બનાયા,
શાણા તો સમજી અલગ થયા, પણ બાલક બીચારા લપટાયા
લાખોની પાંખો ગઇ છે પોંખાઇ, જેણે મૂછપર **લીંબુ** ઠરાયા;
કાળના કોં'વાડેથી કોણ બચ્યુ છે, ભલે રંક કે હોય મહારાયા,
સંધ્યાના જેવા રંગ સોનેરી, વ'ધ્યાને લાડ લડાયા,
જોમનને તન ધન તેવા સમજવા, **પાણીમાંના પડછાયા.**

બિલ્વમંગળ ઉર્ફે સુરદાસ.

આ તારા વચનો સારા, સ્નેહ સાભળતા
શાન્તિ પામ્યુ મન મારૂ રે આજે—આ
જગની જજાળમાથી બળતો બચાવ્યોજી,
ધન્ય ગુરૂ ચીન્તામણી, ધારૂં રે આજે !
ભક્તિ ભગવાન કેરી કરતા હમેશાજી.
થવાનુ ત્વરાએ શુભ તારૂ રે શાણા–આ તારા,

વિણાવેલી. —(૦)—

અરે શુ માનવનો અભિમાન, પલકમા ટળી જશેરે,
ખરે જેમ પીપળ ઉપર પાન–પલકમા ખરી જશેરે
પલકમા ખરી જશેરે–માટીમા મળી જશેરે—અરે૦
ઘડી જીવતરમા ઘડી એક સુખની ના .રે નથી,
મૂઢ મમતમા તોયે મરતા આ અ .રે મથી.
પામર નર નાદાન. અરે શું.

સાખી { કાયા કલેવર કારમુ, છે ગદકીનો ધાડવો,
સમજુ જને સમજી જઇ, અભિમાનને વણસાડવો

સાખી { અભિમાન ફણિધરને નહિ દુધ પાઇને પેધાડવો,
રાવણ સરિખા રાજવીએ લીધો નથી કઇ લાડવો

વીણાવેલી —•○—

કાયા કાચો કુભ છે, જીવ મુસાફર પાસ,
તારો ત્યા લગી જાણજે, જ્યા લગી શ્વાસોશ્વાસ,
સદા સસારમા સુખ દુખ સરખા માની લઇએ,
રાખે જેવી રીતે રામા, રમે તેવી રીતે રહીએ—સદા.

સાખી { પીંપળ પાન ખરતા હસ્તી કુંપળીઆ
મુજ વીતી તુજ વીતશે, ધીરી બાપુડીઆ.

દશાના ઢંગ રૂતુના રંગ જેવા દેખી લઇએ—સદા

સાખી { કદી મેહલો ને માળીઆ, કોમળ છપ્પર ખાટ,
કોઇ દીન એવો આવશે, ભુખ્યે ન મળશે ભાત—સદા.

વિરવિજય —રાગ-ગઝલ—

તમોને જો તમારાથી, તમારો દેશ પ્યારો છે.
ન તજશો ધર્મ નિતી તો, વિજય અંતે થનારો છે!
હશે જો સંપ ને સમતા, વળી કર્તવ્યને હિમ્મત,
તમારા ભાગ્યના આખર, ચમકવાનો સિતારો છે!
જશે એ રાત અંધારી, ચમકતા શૌર્યનો ભાનૂ
ઝુકો યાહોમ કરી રણમાં, વિજય ડંકો તમારો છે!

અરૂણોદય —૦—

તમે જો જો ન વાયદા વીતાવજો
પીયુ પહેલી પેસેંજરમા આવજો;
હાર તોરાથી સ્વાગત્ શોભાવજોરે—પીયુ.
સિલ્કની કીનાર કોઇક વાયલ આછેરા,
કોઇક નવા નાટકના અચ્છા ઓપેરા.
થોડા હેન્ડબીલ હેરઓઇલના લાવજોરે—પીયુ
એક હારમોન્યમ પેરીસનું લાવજોરે,
આવવાનો તાર મને આગળથી આપજોરે,
તમે સામા સ્ટેશન પર સીધાવજો—પીયુ.

લીલાવતી —૦—

અરજી સાભળોને સરકાર મુજને ગાઠતી નથી ઘરનાર (એ ટેક).
અગીયાર વાગે ઉંઘમાંથી ઉઠી, તરત તડકે જાય,
દાતણ કર્યા વિના મોગરીને મુળા ખોળામા લઇને ખાય—અ.
વાકુ ચુકુ બોલી વઢવુ ને રડવુ, ફુઆડ રાડને રોજ,
ઘરમાથી ગોળ ઘી ચોરી ખાવાની, ખોટી પડી છે ખોજ—અ.
પાડા પાડોશીને ડોશી ડોસાથી, લડી ચુકી લાખવાર,
પોતાના બાળકને નિત્ય બઝુડે, મારે મને પણ માર—અ
રાખના ઢગલામા ફેરા પડયા જેવુ, રાડના મોઢાનુ રૂપ
ભુત ભડકામણી ભારે કુભારજા, ભડકી મરૂ હુ રે ભૂપ—અ
મુગરીના માળા સરખુ છે માથુ, વેત વેત લાબા વાળ,
ખણુતા જુવોના ટોળા ખેરવે, પરસેવાની પડનાળ—અ.
હોળી દીવાળીએ ન્હાવાનો નેમ છે, વડી ચતુર છે વહુ,
અગે ઓઘરાળાને લુગડામા લીખો, મારવાડ કેરી મઉ.—અ.

વીરકુણાલ — ૦:—

હુ ખાપરો તુ કોડીયો જોડી વીંછીને સાપની
મીઠા ડોસીને પૂછ્યુ છે? બુદ્ધિ કોઇના બાપની?
કાયદો પુછી શકે નહિ એવી વિદ્યા આપણી,
કાયદેથી બોલી ફરવુ છે બુદ્ધિ કોઈના બાપની?
માથાઓ મુડી મૂર્ખના પહેરાવવી ટોપી માપની,
કહેવુ અમે શુ જાણીયે છે બુદ્ધિ કોઇના બાપની?
પોડેલો સહુ સસાર અહીં પરવા કરો ના પાપની,
શ્રીકૃષ્ણ ગીતામાં કહી ગયા છે બુદ્ધિ કોઇના બાપની,

સંગીત લીલાવતી —:૦·

લાજ છોડી છેક તે છકેલ છોકરા, બાપની તેં આબરૂના કાકરા કર્યા.
આવી છે દીવાળી હોળી હઇયામાં બળે, જઉં છુ વહુને
તેડવા પણ દાડા શા વળે. લા.
સે—સાસરામા જાણે છે જમાઇને સહુ, માટે નહિ મોકલે વેવાઇ તો વહુ. લા.
સ—કરવાને વીવેક લોક લાજથી જવુ . . . .
જો—ગાડી જોડી લાવ્યો ખોટી કયા સુધી થવુ

પૃથવી પુત્ર. —(:૦)—

માળ **મોતીડાની** મોંઘી મગાવજો,
કથ કોડીલા કંઠે પહેરાવજો.
ચોળી **કુસુંબી** રંગે રંગાવજો,
સાડી સુંદર શરીરે સોહાવજો.
હોંસિલા **હીરાની** બંગડી બનાવજો
કોમળ કર **કુંદનને** કંકણે દીપાવજો,
હાર **હીરા માણેકે** મઢાવજો—માળ
નીત્ય મીષ્ટ ભોજનોયા ભાવે જમાડજો,
આછા આછા પુલડાની વેણી ગુથાવજો
સદન વિજળીની જ્યોતે સોહાવજો,
મીઠાં જોબનનાં **જાંખુખવરાવજો.**—માળ

ભરથરી –રાગ. સીંયાનો કનારો–

તરુણી તુજથી નથીરે જુદાઇ શશીવદની સુખ પામુ હુ આહી,
વદન મનોહર તારૂ લલિના, સૌરભ અગ જધન સુખદાઈ—તારૂણી.
ભ્રકુટી વિક્રમ સ્મિત અતિ વિભ્રમ, નિરખી પ્રિયા ભૂલુ સરવેરે કાંઇ,
ત્રણસોને સાઠ ત્યાગી તુજનેરે ચાહુ, તુજવિણ મુજ ક્ષણ કલ્પ સમજાઇ

અલીરાજા —:o:—

આનંદ મંગળ ગાઓ પરણાવી લેશું લ્હાવો,
મારી વેવણ **રસીલી** જોડી શોભશે
નિરખી કન્યા કહેશો, મુખ જોઇ તાકી રહેશો-મારી
વાહ ઠીક મળ્યું છે ટાણું, એક ધોળું ને બીજું કાળું,
મળી વેવાઇને વેવાણ, ફેરા ફેરવોને ઝટ-આનંદ.
ફડાકિયા તમે જોશો, **હોળીને** દહાડે રોશો;
કેવી જાન જોડી હું આવું, દુનિયામાં ડંકો વાગશે-આનંદ
તડાકીયા કહું તમને, અતિ ઉમંગ મનમાં અમને,
વાજા વગડાવું જો જો, ફરશુરામનો ફડાકો-આનંદ

વીર કેશરી — o —

આપ પાપડવાડીમાં પધારજો લ્હેરીલાલ,
મદીરની સામે મકાન છે, નીચે દેશી દારૂની દુકાન છે
રંગરંગીલા ચાલ મારી પાડોસમાં **તુલસી ક્યારાનું નિશાન છે!**
છજામાં! તુલસીના ઝાડનું નિશાન છે-લ્હેરીલાલ
અખંડ ને અભંગ આજ સાંજ પહેલા પધારજો.
હડતાલવાળાનું તોફાન છે, જ્યાં હડતાળવાળાનું તોફાન છે-લ્હેરીલાલ.
જોખમ ભરેલું. કામ પુરી પચાત છે, ધાસ્તી છે! આફતમાં
જાન છે, મારા બાપ ધાસ્તી છે-લ્હેરીલાલ.

બિલ્વમંગળ ઉર્ફે સુરદાસ-રાગ. ભજન-

વિષય વાત મમ તાત તજીને, કૃષ્ણ **ભજન તું કરવા દે,**
અધમપણાને અલગ રાખી. બજાર ભકિતના ભરવા દે,
નટવર નામનું નામ મળ્યું છે તો ભવસાગર તરવા દે!
નાશવંત નર નામ છોડીને. અક્ષર વરને વરવા દે-વિષય૦

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી —:૦:—

માલીકના બાળક સૌ, માલીક સૌના શ્રી જગનાથ (૨)
કર્તા હતો સૃષ્ટિના સૌ બાજી એને હાથ
રૂણાનું બંધે આવી મળતું, ખાળ્યુ નવ કોઇનાથી ખળતુ
જગત માત્ર તેને આધીન છે અનાથના જે નાથ
નહિ પીડ આ પોના તણો, પોતાનુ કાઇ ના જાણવુ
સૌએ શુભાશુભ કર્મને પોતા તણુજ પ્રમાણવુ—જગત,

બોલતો કાગળ. —:૦:—

રંગી, આ દૂન્યા નારંગીએ, રંગી, તે રંગી બેરંગી, દૂન્યાદોરંગી .રંગી.
સાગર પાણી શીતળમા, વડવાનળ તેના તળમા, આગને પાણી બન્યા સંગી
આ આજે અંગી મનાતા, કાલે ભુજંગી થાતા
કોણ ભુજંગી કોણ અંગી...રંગી...
વાયુ જે દીપક ઠારે, આગને એજ વધારે,
પ્રભુની પ્રભુતા દોરંગી રંગી આ દૂનીયા

(મુંબઇની ઈમીટેશન શેઠાણી !) રાગ—ગઝલ.—

તમે મુંબઈ વિષે આવ્યા, નિહાળી સર્વ હરખાયા
છતા સાહેબ ઓ મ્હારા ! જુઓ મુંબઈની શેઠાણી !
અહા! મુંબઇની અલબેલી! છકેલી કંઇક સુધરેલી,
લટકતી લાજને મેલી, જુઓ મુંબઇની શેઠાણી !
ફરે છે કંથ ઉધરાણી, લખે નામુ નયન તાણી,
છતા કહેવાય "શેઠાણી" જુઓ મુંબઇની શેઠાણી !
પતિ પરદેશમા આવે, પ્રિયાને પાસ તેડાવે,
પછી વહુ પાખ ફફડાવે, જુવો મુંબઇની શેઠાણી !

સ્વદેશી કામ સૌ કરતી, ખુશીથી ખાંડતી દળતી;
હવે રામા વિના રડતી જુઓ મુંબઈની શેઠાણી ?

ઘરે સસરો અને સાસુ ખરચ્ચ વિણુ ભેરવે આસુ
જમે વહુ મિષ્ટ ફરમાસુ જુઓ મૂબઈની શેઠાણી ?

કુવેથી ખેચતી પાણી, નણંદની સાચવે આણી
હવે થઇ રાયની રાણી જુઓ મુબઇની શેઠાણી ?

ઘણી મુંબઈ તણી નારી બતાવે ઠાઠ બસ ભારી
ભલે વર થાય ભીખારી, જુઓ મુબઇની શેઠાણી ?

બને મુબઇની શેઠાણી કરે પઈસા તણુ પાણી
રળે વર ટાંટીઆ તાણી, જુઓ મુબઇની શેઠાણી ?

પતિ શીતેર લાવે છે, સકળ પત્ની ઉડાવે છે,
છતા દેવું કરાવે છે, જુઓ મુબઇની શેઠાણી ?

વસાવે નવનવી સાડી, ફુલેલી ફેન્સી ચોળી;
ખરીદે બુટની જોડી જુઓ મુબઇની શેઠાણી ?

સુવાસિન તેલને અતર, રૂમાલો રાખતી સતર;
ગણે છે કોણુ ત્યા ગણુતર! જુઓ મુબઇની શેઠાણી ?

કબાટો કે ત્રીજોરી ના-છતા દશબાર ચાવીના,
રૂપાના રાખતી ઝુડા, જુઓ મુબઈની શેઠાણી ?

જશે નાટક તમાસામા અગર સરકસ-સિનેમામાં;
ગણે મ્હોટાઈ બપકામા જુઓ મુબઇની શેઠાણી ?

સદા નરવી રહે નાડી, જતાં કઇ જોઇશે ગાડી,
જશે લટકો કરી લાડી, જુઓ મુબઇની શેઠાણી ?

કરે ઘરકામ સૌ ઘાટી,,—પદમણી પાલવે જાતી,
અહા? હોસે હવા ખાતી, જુઓ મુબઈની શેઠાણું
નથી નારી સકળ એવી, **સતી કઈ છે સીતા** જેવી,
દયા સૌભાગ્યની દેવી, અસલ છે એજ શેઠાણું
નકલ કરનાર શેઠાણી? સુણી ના કોપશે વાણી,
હશે પરમાર્થિ ને શાણી, ખરી મુબાઇની શેઠાણું
અપંગો પર દયા આણી, દુખીના દર્દને જાણી,
મદદ દેતા ન અચકાણી! અહાહા! એજ શેઠાણું
સ્થિતિ સ્વામી તણી જાણી, વીના "**ઘાટી**" ન ગભરાણી,
શિયળવંતી વિનયવાળી, ગુણી ગૃહરાજ્યની રાણી
("રા મણીકાન્ત"ની કાવ્યમાળામાથી)

નાટક-દીવાન— —○—

લુટો લગનનો લાવો **લાડીજી**, મોહન મળ્યા મતવાલા (
જોડી મઝાની જામી **સાહેલી**, ભેટયા **વહાલી ને વહાલા** (
સ્વતંત્રતા ચા પહેલા નમુના, દાખવલા દુનીઆવા (:
આતા કસાચી ખામી નરાલી, પુરા **લગનહી** ઝાલા (.
મેના મરાઠણ **કેશવજી** બ્રાહ્મણ, એકતાર માડયા થાવા (૩
પાદરીજીએ પુરાંણ વાચ્યા, માડયા **સુધારા** થાવા (:
પુનર્લગ્નનો હેડો નમુનો, ન્યારી ગીનોજી બાવા (૩

એક નકલનો નમુનો

विश्वंभरनी विश्वलीला.

આ ચિત્રની એક વિદ્યાર્થીએ કરેલી નકલનો નમુનો

અમારી આ લોકપ્રીય બુકની પહેલી આવૃતી
વખતનું લોકપ્રીય દર્શણીક ચીત્ર.

હિંદદેવી

બીજી અને ત્રીજી આવૃતિ નું ચીત્ર મુખપ્રુષ્ઠ પર જુઓ.

બોડાણો. —કબીર ભજન—

તારી ધીરે ગાડી હાંકારે, મેરામણ ગાડીવાળા,
તારી મરજરે ગાડી હાંકારે, મેરામણ ગાડીવાળા,
ઘોડા છુટયા શાનશે, પીછે પડી પોકાર,
દશ દરવાજા બંદ હુવા, તોભી નીકળ ગયા અસ્વાર–તારી૦
ગંગા કીનારે ઘર કરી, અને નહાવો નીરમળ નિર,
આપ્યા વિના શું પામીએ, તે કહી ગયા દાસ કબીર–તારી૦

અહલ્યાબાઈ. —:૦:—

મને એવો પરણ્યો ભાવે, બોલ્યુ સાખે લાડ લડાવે,
નોકર થઈને નમતો આવે લાગે પાય, પાય, પાય,
મનગમતા વસ્ત્રો લાવે, હીરા મોતીડા મગાવે,
પ્રેમે પ્રીતિરસ પીવડાવે, ચિતડું ચાય, ચાય, ચાય,
મીઠી બંસી હું–એ મણીધર, મધુર નાદપર ડોલે,
નયન ઈશારે થનથન નાચે, ખમા, ખમા, કહી બોલે,
નમતો જાય, જાય, જાય,

{ભલે મેઘ એ હોય શ્યામ હુ વીજળી થોડી થોડી,
કામણગારો કૃષ્ણ, ગણીને, બનુ રાધીકા ગોરી–જોડી,
જુગતી થાય, થાય, થાય.

{ધોળે દિવસે રાત કહું તો, હાજી હા જે કરતો,
જુની દીવાનો રૂપ રંગમા પાછળ પાછળ ફરતો,
હું કે હોવે ધણી, તો તેવો જોઈએ, લાગે પાય, પાય, પાય.

આનંદ લહરી. —:૦:—

હું છુ નખરાળી નાર, સામુ ન જોશો લગાર–હું છુ
નખરાએ કંઈકને પાગલ કર્યા છે, મૂર્છા પામ્યા છે હજાર–હું છું.

વાકી ભમ્મર મ્હારી કામણગારી, નેણ જાણે ખંજરની ધાર—હુ ખું
સ્હામુ જોશો તો પોક મુકી રોશો, બનશો બેઅક્કલ ગમાર—હુ ખુ

મુદ્રા પ્રતાપ. —:૦.—

બહુ ધીરજના ફળ મીઠા બેન, ધીરજના ફળ મીઠા છે;
કહે ઋતુ વિણુ ફળ ક્યા દીઠા, બેન ઋતુ વિણુ ક્યા દીઠા છે.
તરૂવર તહા તરૂવરની છાયા, કંથ તહાં કામનીની કાયા;
જન બહુ મથન કરીને થાકે, ઉતાવળે આંબા નવ પાકે
મન કરીએ ન અજીઠા બેન—ધીરજ.

અહલ્યાબાઈ —:૦—

પીટયા મરજો મા ને બાપ જોડયું કજોડલું રે
મુવા મોટા ઘરમા આપ જોડયુ કજોડલુ રે
રગ ન જોયા ઢગ ન જોયા જોયુ ન રૂપ કરૂપ
કાળમોંઢને આપી કપુરી કરમે લખીયો કુપ
મને વળગાડયુ એ પાપ—જોડયુ કજોડલું રે
મુકયો કાળજડા પર કાપ—જોડયુ કજોડલુ રે

માલતી માધવ —:૦—

લ્યો સુંદરી સુમનની માળા, જઇ કહેજો પ્રણામ હમારા,
માળા નહિ પણ વરમાળા, સુદર વર એ શરમાળા
મુખ દર્શનથી મન ચોરી (૨) ચિત હરી ગઇ બાળ ચકોરી,
તમે કિશોર એ નવલ કિશોરી, મટકે મોહ્યા મટકાળા.. લ્યો.

સાગર સરીતા. —·૦:—

કુંવારૂ રહેવુંજ ધાર્યુંજ સારૂ બળ્યુ પરણવાનુ, કાકાજી બળ્યુ પરણવાનું,
સારો ધણી જો નહીં મળે તો જુગ જુગ રડવાનુ;
કાકાજી જુગ જુગ રડવાનું.

પ્રેમથી રમાડું તને વ્હાલી હમેશા, ખાલી તું શીદ અકળાય;
ઓ વ્હાલી ખાલી તું શીદ અકળાય;
ભાણીયા દીકરા મુંગો મરી રહે, નહીં તો ફજેતો થાય,
ઓ કાકા તમારૂં નખ્ખોદ જાય.
મેનાં તું ક્યારે હવે મારી થાય ...નહીં તો ....કુંવારું૦

અરૂણોદય. —રાગ–ગઝલ–કવ્વાલી.

વ્હાલા કહું વહેવારની, એ વાત આ અમૂલ છે,
અભીમાનથી ન સાભળો તો, આ તમારી ભૂલ છે!
મન માન્યું મળતું નથી, કોઇને બધુંય સંસારમાં,
ખામીમાં ખામી ખોળવી, એ તો તમારી ભૂલ છે.
કાળા છીએ રંગે અમે પણ, કાળજા કાળા નથી,
તેનીય કીંમત ના કરો તો, આ તમારી ભૂલ છે.
છોડી અમે શ્રી રામને, જપીએ તમારા નામને,
તોએ ન રાખો નેડલો, તો જીવતર અમારૂ ધુળ છે.
મીઠા અમી આપો નહીં, તો ચાહ એ શા કામનો,
ચા' પાઇ બાળો કાળજા, એ તો તમારી ભૂલ છે.

માલતી માધવ. —:૦—

ભાભી મારા ડાહ્યા ડમરાં, શા માટે શરમાવો, તમે શા માટે રીસાવો,
ઓ નાની નણદલ આવો .. આ કોણ?... .તારો પ્રાણ?
હવે શા માટે શરમાવો (૨) .....ઓ .. ..

વીર કુણાલ. —:૦—

હું મદમાતી, ભુલામણીને નામે પંકાતી,
કોઈ લ્હેરી જોડ લજવાતી, હું લચક છબી લેખાતી

ભર જોબનમાં ઝોલા ખાતી, દેવદર્શને જાતી,
નીરખી ફેંકની અંતરફળીઓ, ખીલીને કરમાતી, રસથી છલકે મુખ છાતી.

ભોકુજ ભુલ. —:૦:—

મને ભોળીને ભરમાવીરે મા, કેમ કરૂં !
અણુસમજુને ફોસલાવીરે મા, કેમ કરૂં !
મારી પાસે પાસે આવે, છાની વાતો સંભળાવે,
મારૂં દીલ લલચાવે, પેલો ગરજી,
પ્યારી કહીને બોલાવે, એની પાસે કેમ ફાવે,
એ તો સાંભળે ન એકે, મારી અરજી,
છાતી–મા–તો અરરરરરરર અરરરરરરરર થાયરે મા કેમ કરૂં–મને.
એના મોઢાથી મીઠાશ એ તો જાણે નાગપાશ,
પછી હોવ કે ન હોય મારી મરજી
કરે પરાણે એ પ્રીત, એતે કયાની હશે રીત ?
થઈ બેશે ધરાર મારો વરજી ?

છત્રવિજય —(૦)—

આશીષ બાપુ આપો, અહીઆથી વળો માપો,
મારા રાજા ચાલાકી આનું નામ છે.—
તાલ કેવો કીધો ? ભગલા દગો તે દીધો,
આ સિંહ તણો ચાલાકીથી શીકાર પડાવી લીધો.—મારા૦
બોમ લાગ્યા મારા, મે ભગલાને ઘરમા ઘાલ્યો.
ગોટાળો ગભીર કર્યો, ને બુલબુલ આ લઈ ચાલ્યો.
(વાહરે મારા બહુ.લા–લટક.ળા લહેરી લાલા)
કેશર શીદ કરો છો ચાળા ? તમને લઈ જાય મોટરવાળા—મારા૦

સુર્ય કુમારી. —(૦)—

સોહામણી સ્વર્ગની વાટ, એક દીન શોભાવજો હોરાજ,
રસિલા અમરાપુરીના ઘાટ, એક દીન સોહાવજો હોરાજ.
મૃત્યુ લોકના મનુષ્ય ક્યાં ક્યાં અમરાપુરી ઘાટ,
અઘટીત-કહો એ કેમ બને, વસમી વીકટ એ વાટ.
મુગટમણી તમે રાજસદનના, પારીજાત તમે નંદનવનના;
રાજવંશી દેવાંશી રસીકવર, પ્રિતજ્યોત પ્રકટાવી પરસ્પર.
મેળવવા અંતરમાં અંતર, સ્વર્ગ અમારૂં સોહાવજો હોરાજ,

રાણા શંભાજી. —(૦)—

રાજા તારા ડુંગરીઆ પર, બોલે ઝીણા મોર,
મોર જો બોલે પપૈયા બોલે, કોયલ કરેરે કલશોર (૨)-રાજા.
આઝમ રાત વીજલડી ચમકે, છાઇ ઘટા શી ઘનઘોર (૩)-રાજા.
સાખી { કોકિલ કલરવ તુ કરી, બળતીને નવ બાળ,
{ હું સુતી પિયુ વિરહમાં, હૈડે ઉડે ઝાળ.
બાઇ "મીરાં" કહે પ્રભુ ગીરધરનાગર, તું મારા ચિતડાનો ચોર-રાજા.

અશ્રુમતી. —રાગ—ગરબો—

શુ નટવર વસંત થેઇ થેઇ નાચી રહ્યો,
નાચી રહ્યો જગ નચાવી રહ્યો—શુ૦
સાખી { કોયલ મધુર મોરલી બની, છેડે નટવર ફુલેન્દ્ર
{ વિરહ ઘેલી ગોપી બન્યું, તજી નિકળી અભિમાન.
રસિયા વિનાની બની બાળા ઓ બ્હાવરી,
વેણું વસંત ચિત્ત વિંધી ગયો-શુ૦
સાખી { શીતળ સુખકર પવનની લહેર ઘુમે ચોપાસ,
{ બાળું રાધા કૃષ્ણજી, રાસ રમે છે ખાસ.

વિધ વિધ પંખીના વેણુ, ઘુઘરી ઘમકેરે,
મહિ મહિ મેનાના નાદ, ઝાંઝર ઝમકેરે,
સાખી { નવપલ્લવ વાઘા ધ્વરી પચરંગી શીર પાઘ,
ફાગ લાગ સાધી રમે, મદનરાજ મહાભાગ્ય,
લ્હેરી લાલાથી રમે લલનાઓ લાડમા,
પ્રીતિ ગુલાલ લાલ છાઇ ગયો–શું૦

બલીરાજા. —(૦)—

છોને કહેતા છકેલી, રંગીલા મને છોને કહેતા છકેલી,
હું તો જોબનમાં ઘેલી બનેલી—રંગીલા મને૦
બાગબગીચાની સહેલ બહુ સુદર, જાણે શુ ઘરમા ગોંધેલી,
બદામી હલવોને ધારી જલેબી, તાજી તાજી ખાઉં પહેલી–રંગીલા
સાટીનની સાડીઓ કસબી ભરેલી કોર, સ્વપ્ને નહિ કોઇએ દીઠેલી,
પોલકાને ચોળીઓનો પાર નહિ મારે લટકેથી લુટી લાવેલી–રંગીલા.
નવસેરા હાર સાચા મોતીના સુદર, **બગડીઓ** માણેક મઢેલી,
લુમખાને ઝુમણા લાડવાઇ પહેરતી, વિદ્યા હુ પાકી ભણેલી–રંગીલા.

કુસવધ —·૦—

કાનુડા તારી કામણગારી, વ્રજમા વાસલડી વાગી,
મીઠી ને વળી મોહક, મન વશ કરનારી—વ્રજમા.
મન વશ કરનારી, સ્વર સુણુતા લાગે સુખકારી,
હુ ઘેલી, (૨) તમ વિણુ થઇ છુ **ગિરધારી**—વ્રજમા

અરૂણોદય. **–આબાદીનો ઉપાય–**

ચાહો જો ભારતના સતાન, જગતમા ભારત આબાદી,
—તમે અંગે ધરો ખાદી.
દેશ ઉદયની તજો નિરાશા, હવે બનો આશાવાદી,

વિદેશીનાં તમે મોહ તજ્યા નહીં, કરી દેશની બરબાદી,
કલંક કાળા દુર કરો એ, પાવન કર પહેરો ખાદી.
"આ દેશ ભારત વર્ષ છે, જ્યાં પ્રથમ અરૂણોદય થયો,"
"અસ્તાચળે તમ ભાગ્યનો ભાનુ અરે આજે ગયો."
"પ્રાચીનકળા મંદીર તમારૂં, તેજહીણુ દેખાય છે,"
"કારણ તણારી સંપતિ, પરદેસમાં વહી જાય છે."
લોકમાન્યના વીર વ્રતની, કંઈ ધરો ઉરમાં યાદી,-તમે અંગે.

સુરદાસ. —રાગ ભજન—પદ

નાથ કૈસે ગજકો બંધ છુડાયો, પ્રભુ એહી અચરજ મોહે આયો—ના.
ગજ ઔરગ્રાહ લડત જલ ભીતર, લડત લડત ગજ હાર્યો,
જવભર શુઢ રહી જલ ઉપર, તબ હરી નામ પુકાર્યો—ના.
સવરીકિ ઔર સુદામાકે તાદુલ, રૂચી રૂચી ભોગ લગાયો,
દુર્યોધનકો મેવો ત્યાગી, ભાજી વિદુર ઘર પાયો—ના.
પેઠ પાતાળ કાળી નાગ નાથ્યો, ફણપર નૃત્ય કરાયો,
ગીરી ગોવરધન કરપર ધારી, નંદ ઘર લાલ કહાયો-ના
અગાસુર માર્યો, બગાસુર માર્યો, દાવાનળ પાન કરાયો,
સ્થભ ફોડકર હિરનાકંસ માર્યો, નરસંગ નામ ધરાયો—ના.
અજમેલ ગજ ગુનકા તારી, દ્રૌપદીકો ચિર પુરાયો,
પયપાન કરતા પુતના મારી, કુબજાકો રૂપ બનાયો—ના.
ખોલ કોટડી પ્યાદલ ધાયો, ગરૂડકો નહિ બોલાયો,
છુટો નહી રાધાજીકો કગન, ઓ બલ કહારે ગુમાયો—ના.
જોગી જીનકો ધ્યાન ધરત હે, ધ્યાન ધરત નહીં આયો,
"સુરદાસ" પ્રભુ તિહારે મીલનકુ, જશોદાકી ધેન ચરાયો—ના.

શ્રી ભોળાભગત કૃત. **—ચાબખો રાગ ભજન—**

મુરખે નાર કુભારજા આણી, એનુ ઘર કર્યું ધુળધાણી—(ટેક)
પાચ મણની લાપસી ભરડી, મણની ભુજી ધાણી,
ઘીના ધાડવા ધોળી નાખ્યા, દુધમાં નાખ્યુ પાણી—મુરખે.
વાર પરવે વહવાડ કરેને, કલેશ કરે જાણી જાણી,
છોકરાને માથે છણકા કરેને, ચૂટીઓ લે તાણી તાણી—મુરખે.
ખરે બપોરે રસોઇ નીપજાવેને, રાતે જાતે પાણી,
છોકરાને મારી મારી સુવાડે, ઓલાવા રાત જાણી—મુરખે.
ટાઢુ શીળુ કથ આગળ ઝાસે, મરે જ્યારે ભૂત તાણી,
સાજ પડે ઘેર ભટકીને આવી, ઉપર જાતા રીશાણી—મુરખે.
પટીયા પાડી આખ આજી આડકે, સાસરે પીયર ન સમાણી,
"ભોળો ભગત" કહે ગુરૂ પ્રતાપે, ઉતરેલ નાર શીદ આણી—મુરખે.

કેનકતારા. — ૦ —

મય તો મારવાડકા બનીયોરે—બમ્બઇ શહરકો આયો
મારવાડસે નિકલ્યો જબ તો પાઉમે નહીં થો જુતો,
ઘાસલેટ (લે—ઘાસલેટ) કી ફેરી ફરીને પાજરાપોળમા સુતો.—મ.
બ્યાજ બટાકો ધધો કરીને પૈસા પાચ કમાયો
આધી આધી જમે કરીને લાડીજીકો લાયો—મય તો
લાડીજીકો મુખડો ધોલો, મોરે મનકો ભાયો,
લટક મટક કર ચાલી જાણે, મોરો જી લલચાયો—મયતો.
(અયે ! રામ રામ જીયો ભાઇ ગગારામ દીયા દાન છુટે આમ
—તાંબા દાન—પીતળ દાન.)—મય તો

વીર કુણાલ **—રાગ-ગઝલ—**

સમય જો હોય સારો તો, સકળ સંસાર સારો છે,
સમય સારો સિધાવ્યો ત્યા નહીં સસાર તારો છે

સમય પર જે મહારાજા, સમય પર તે ધરે ભગવા,
સમય પર ખાય તે ધક્કા, સમયનો રંગ ન્યારો છે.
ચડે વાદળ ચડે ભરતી, ચડે જોબન વધે લક્ષ્મી,
ઘડીમા તે પડી જાતાં, સમયનો રગ ન્યારો છે
સમય સારે ન સારૂ જે, કહે તે સહુ ગમારો છે,
અભાગી ખાય તે ખત્તા, સમયનો રંગ ન્યારો છે

પૃથ્વીપુત્ર —:૦:—

નવીન પ્રેમરસભીની મૃગનયની ભાન તુ કયાં ભૂલી આવી,
શાણી સલુણી મદન મદમીણી કોણે તને ભરમાવી બ્હેન-ભાન.
સરવર તટપર જલક્રીડાએ સહજ સખી એ તો આવી,
ચપક છાયે ઉભી રહી એને ભોગીએ ભરમાવી.
અરસપરસ અમ આખ મળી મને લોચનીએ લલચાવી-બેન.
માર્ગે જતા મળ્યો મધુકર નિકટ ગઇ અણુજાણી.
મદભર રસીકા રસ લૂટતા રસ ઘેન મહીં ઘેરાણી,
મનગમતાની મોજ મજામા ફુલ વેણી વીખરાણી-બેન.

છીત્ર વિજય —૦:—

અલી નયન બાણુ કયા વાગ્યા?
મનના મુગ્ધ ભાવ કયા જાગ્યા? સાચું બોલ બોલ બોલ.
કોણુ રસિકવર મળ્યા પરસ્પર કયા હૃદયે અનુરાગ્યા?
લોચનીઆં મદઘેરા તલસે અધર સુધારસ તરસ્યા,
વસીકરણુ કોણે કીધા આ, વ્હાલ કહે કયા વસ્યા?-સાચુ.
લાલ કોણુ ને લગની શાની, હજી હું બાળ કુંવારી,
ચાલાકી મુકી દો ચતુરા, જાણી ઠગાઇ તમારી.

સત્ય પ્રકાશ —:૦:—

બાઈ હું તો પરણી તોય કુંવારી,
મને મળ્યો વૃદ્ધ ભરથાર, મારો એળે ગયો અવતાર—બાઇ.
સાસુ સતાવે નણંદ ડરાવે મ્હેણાં સહુ સંભળાવે.
કજોડલાની કહાણી કહી મને પાડોશણ શરમાવે—બાઇ.
કુવે તળાવે પાણી જાઉં ત્યા લોકો પાછળ આવે,
"નવી કાકી કયાં ચાલ્યાં" કહીને, પીટયા મને બોલાવે—બાઇ.

ભિષ્મ પીતામહ —:૦:—

જખમના દરદો જખમી જાણેરે, વિણુ જખમી શુ જાણે
મરદના ઘા તો મરદ વખાણે, કાયર શુ જાણે
એ બાઇજી .. કાયર શું જાણે;
આમ્ર સ્વાદમા કોકીલ માણે મૈના દાડમ દાણે,
હરખી હરખી હંસ કમળના કોમળ તતુ તાણેરે,
બગલા શું જાણે એ બાઇજી .જ૦
પતિ પત્ની માણે રતીરસમા કામદેવને બાણે,
શુ સમજે તે જોગી જન્મના, જે જગ મીથ્યા જાણેરે,
જાણે તે જાણે .... એ બાઈજી .જ.

વૈરાટપર્વ **રાગ—ભજન.**

કાયા માયા કોઇકી નાહીં બાબા, સબ કહેતે હય અપની અપની.
સત્ય જુગમે હરિશ્ચંદ્ર ભયે રાજા, સત્યકી સત્ય કહી,
એક સત્ય કે કારને ઉને કાયા બેચ દહી?
ત્રેતામે રાવણ ભયો રાજા કંચન કોટ સહી.
એક લક્ષ પુત્ર, સવા લખ ન્યાતી, વાકો લકડી નાહીં મીલી?
પ્રાન વાયુ જબ ઉડ ગયા તનસે, માયાભી મીટ ગઈ,
ઇસ દુનીયામે વોહી નર ભુલા, જીસને કાયા અપની કહી.

સંસાર નૌકા. — ૦ —

શ્યામ ઝુલે હીંડોળા કુંજન બનમે ! કુંજન બનમે મધુ બનમે.

બતાઓ પુષ્પોકો, ઝુલેમે કયા ઝુલાતી હએ ?
પવનકે ઝોકોમે કયેસી સુગંધ આતી હએ ?
ચમનમેં ઝુકતે શાખે સમા દીખાતી હએ ?
મદનકો ગોદમે લેકર, એહ સબ રમાતી હએ ?
બસ ગઇ સાવરી સુરત એહ નયનમે ?

પૃથ્વી પુત્ર —રાગ-કવ્વાલી—

લોકો કહે છે કૃષ્ણ કર્તા, અકર્તા સાક્ષાત છે,
તો ધ્યાન દઇને સાભળો, **આ અજાયબીની વાત છે.**
ખાંડવને બાળ્યુ **અર્જુને** લકા હતી સોના તણી.
હનુમાનજીને પૂછડે, ત્યા આદર્યો ઉત્પાત છે
બાળ્યો નકામો કામને, બેભાનમા શ્રી **શંકરે;**
દારિદ્ર જગનુ બાળવા ના કોઇની તાકાત છે
આ કોલસાનો ભેદ એ, દારિદ્ર બાળો દેશનું,
જો કૃષ્ણથી એ ના બળ્યુ, **તો અજાયબીની વાત છે.**
બ્રહસ્પતિ સમ વિદ્દતામાં, વિપ્ર આ સાક્ષાત છે,
ઉલટા તણુ સુલટુ કર્યું, **એ અજાયબીની વાત છે.**

સુરદાસ કૃત. —ભજન-રાગ-પદ—

કેવુ તે વાશે વહાણુ, ઘેલા પ્રાણી કેવુ તે વાશે વહાણું-(ટેક)
લાડીને લાવુ ને પુત્ર પરણાવુ, કાલની વાત ન જાણું-ઘેલા.
બળીરાજા કહે લેઉં ઇન્દ્રાસન, યજ્ઞ કીધા નવ્વાણુ-ઘેલા.
જગત જુગદીશ ના ઓળખ્યા, ક્ષણુ એક ન રહેવાણું-ઘેલા.

કાયા જુઠી માયારે જુઠી, જુઠું તે ઘર કેરૂ વાણું–રેલા.
"સુરદાસ" કહે તમે હરી ભજી લ્યો, ઓચિંતુ આવશે આણું–રેલા.

ન ૬–બત્રીસી. –સત્ય શેત્ર જ !–

ગંગાજળ નિરમળ સમુ, શુદ્ધ પવિત્રજ સાર,
તેવું કુળ જો માહરૂં (તો) પડ પાસા પોબાર
હંસ ગયો સરોવર તીરે દીઠુ અમ્રત સાર,
પીધા વીણ પાછો ફર્યો, (તો) પડ પાસા પોબાર.
સત્ય ચુકે જો સાધવી, ધરા ન ઝીલે ભાર,
તે ગુણ હોયે જો મુજ મહીં (તો) પડ પાસા પોબાર.
નાગ મુખે અમૃત ઝરણુ ચોર કને ભંડાર.
કામી પાસ રહે કામની (તો) પડ પાસા પોબાર.
મીઠો આંબો સરવદા, ઉત્તમ ફળ દેનાર.
સત્ય અસત્ય ઠરે નહિ, (તો) પડ પાસા પોબાર.
વિમળ કમળ વિલોકીને, ભ્રમર ગયો તે ઠાર,
દીઠું પણ અડકયો નહી (તો) પડ પાસા પોબાર
અહલ્યા સીતા દ્રોપદી સતી ખરી નીરધાર,
તેવું ચિત્ત જો માહરૂ (તો) પડ પાસા પોબાર
ભૂખ્યા આગળ જો ધરે, ઉત્તમ ભોજન સાર,
ખાધા વિણ ઉઠે નહિ (તો) પડ પાસા પોબાર

આનંદલહરી, —(૦)—

પાધરે પંથે જા ગુમાની ! પાધરે પંથે જા.
સુંદરી સામા જોઇ જાદુગરી આખતા ન કર ઘાં;
રસિયાજી ! આવી નાજુક વયમા અવળા લક્ષણ આ.

હઠીલા ! પાધરે પંથે જા, રસિલા ! પાધરે પંથે જા;
વાત કરૂં જરા છાતીયે ચાંપુ, કે ચુંબન આપું હા.
દંત દંખે એવા અધરામૃતની, સાકર ધસીને ના;
જોગાળા ! પાધરે પંથે જા, છબીલા! પાધરે પંથે જા.

રાજતિલક. —(૦)—

બની મુંબઇની શેઠાણી, હું મોટરમા ફરૂં,
તું પ્હેરે જો આ ખાદી, તો હું કબુલ કરૂં,
બનું પાટણની પટરાણી, રે હું મોજ કરૂં—બની.
ઘોડા ગાડીઓ મંગાઉં, વાડી બંગલા અપાઉં,
પણ ખાદી તો પહેરાઉં, તને મંજરી
સાડી ફેશનેબલ લાવો, મ્હારૂં મનડુ મનાઓ—
વળી એરોપ્લેન મગાઓ, આપી વરદી
ઉડે અદ્ધર સરરરરરરરર ફરરરર જાયરે હુ તેમા ફરૂ—બની.
પ્હેરો હોસે હોસે ખાદી, પ્યારી એમા છે આબાદી,
મળે આઝાદી ને જાય ત્હારી શરદી,
પૂરો મ્હારા અભિલાષ, માનો મ્હારી ફરમાશ
મ્હારૂં દીલડું બનાવી દીધું દરદી—બની.
હે-યા-મા ચરરરરરરરર અરરરરરરરર થાયરે, હું કેમ કરૂ-બની

મહાશ્વેતા કાદંબરી —.૦.—

અલી જોજે મનાતી ભોળી મેના, ભોળવશે તુજને પોપટજી મીઠું મીઠું બોલી,
અલી જોજે દેતી તું અંતર ખોલી....... ....ભોળવશે

સાખી { પ્રેમે પોપટ દાઝ દીલની દીલ મહીં સમાવશે,
ઋતુ વસંતે માનુનીને મદનરાજ મનાવશે.

રસ રાજની રસરેલ જ્યા રગ રગ મહીં વ્યાપી જશે,
જખ મારી મેના મારશે, પણ ખોઇ પાયે લાગશે—

પુંડલીક —:૦:—

હમણા તો નથી નવરાસ ગુરૂરાજ, અમો ઘડપણમાં ગોવીંદ ગાશું,
મરણ પછીની વાતો કરો છો મોટી, ત્યારે હમણા શુ પ્હેરવી લંગોટી;
વાત થાય છે ઉધારની તે ખોટી, કેમ શ્યામલાલ સાચુ યાર ઘડ.
હજુ બાધવા છે મારે કઇક માળા, હજુ થાવુ છે દશ વીશ મીલવાળા
ઘર તાજા કરી ફુંકવા દીવાળા-કેમ શ્યામલાલ સાચુ યાર-ઘ.
જ્યારે ચાલશે નહીં કાયા હમારી, ત્યારે સાભળીશુ કથા આ તમારી,
મળે નારી નહિ તો રહેજે બ્રહ્મચારી-કેમ શ્યામલાલ .સાચુ-યાર.

મીનળ મુંજાલ — ૦.—

હુ છુ કન્યા કુવારી મને પરણ્યાના કોડ! બ્હેન પરણ્યાના કોડ-
મને મળશે મન ગમતા રે રસીલાની જોડ,
પછી-સર્વ કોઈ કહેશે સુદરી! લાજ કાઢુ લટકેથી હુ વળી!
-હજુ નાની છુ બાઇ શાને કરતી માથાફોડ, બાઈ કરતી માથાફોડ!
હુ છુ નાની એવા વર લાવુ,-જેમા નવ કાઇ ખોડ!-હુ છું.

સ્નેહલતા — ૦:—

છે નોકરી દુખનુ મૂળ શુળ સૌને મોટી હાય હાયરે,
. . . શુળ સૌને મોટી (૨)—છે૦
સારો દિવસ સેવા બજાવી, પોઢવુ આખર થાકી,
રાત વિતી ન માલમ પડે કે ઝટ નોકરી જાગી -શૂળ૦
આમ દોડાવે તેમ દોડાવે કરાવે સર્વે વેઠ,
ધીક્ક જગતમા જીવતર તેનું (૨) ભરે આશરે પેટ.-શૂળ૦

પંડીત જ્ઞાની ધ્યાની સર્વે લખી ગયા વિચારી,
ગુલામગીરી છે નફટ નોકરી (૨) નહીં કરવી તે સારી—ગુળ૦

સુકન્યા સાવિત્રી—(યમ સાવિત્રી સવાદ)

શા માટે શ્રમ કરે, સતિ તુજ પતિભક્તિ સાચી (૨) હવે પુત્રી વળતુ પાછી (૨)
સાવિત્રી—સજ્જન કેરા સાથમા, મે ડગ ભરીયા સાત,
મિત્ર ભાવે સુણજો હવે, આ દીન વનીતાની વાત.
ધર્મ જે વેદ પુરાણે ભણીઓ, મુખ્ય ધર્મ ગૃહસ્થાશ્રમ ગણીઓ,
કૃપાનાથમમ, પ્રાણનાથ શુ રહી વૃતી રાચી (૨) વળુ મહારાજ કયમ પાછી (૨)
યમ—સુણી વિવેક ભરી મૃદુ વાણી, થયો પ્રસન્ન અતિ મન શાણી,
સત્યવાનના જીવત વિના, કાંઇ-ઇચ્છીત વર યાચી, (૨) હવે.
સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારાં અંધ સાસુ સુસ્વર દેખતાં થાય)
યમ—તથાસ્તુ! ભાગ્યવતી તુ અતિ દુર આવી, થાય કોથી મિથ્યા નવભાવી-શા
સાવિત્રી—પતિ સમીપ શ્રમ નહી જરી, જ્યા જાએ મમ નાથ,
તપવૃત આપકૃપા વડે ત્યા આવુ તમ સાથ, સગત સજ્જન તણી નથી સોંઘી
મૈત્રી સત પુરૂષની મોંઘી, કૃપાનાથ મમપ્રાણનાથ શુ રહી વૃત્તિ રાચી(૨)વળું
યમ—અર્થ યુકત સભાષણ તારૂ બુદ્ધિમા વૃદ્ધિ કરનારૂ,
સત્યવાનના જીવન વીના, કાઇ-ઈચ્છીત વર યાચી—હવે.
સાવિત્રી—મહારાજ (મારા બુદ્ધિશાળી સસગાજીને પાછું રાજ્ય પ્રાપ્ત થાય)
યમ—તથાસ્તુ ! ઉત્તમ વર એ આપ્યા ભાવે હજી પ્રેમદા પુઠળ આવે-શા૦
સાવિત્રી—સુપાત્ર જન કરતા કદી, સુપાત્રોનુ સનમાન,
સાધુ, તો દુશ્મન તણુ, પણ સાધે કલ્યાણ.
કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શુ, રહી વૃત્તી રાચી. (૨) વળુ.

યમ–શિતળ વચન સુધાસમ તારા, તૃષાતૃષાતુરની હરનારાં,
સત્યવાનના જીવીત વિના, કાંઇ–ઇચ્છીત વર યાચી—હવે.
સાવિત્રી–મહારાજ! (મારા પિતાના કુળ વૃદ્ધી કરનાર મારે
સો ભાઈ થાય.)
યમ–તથાસ્તુ. સાસરીયાનુ માન વધાયુ, પીયર તણુ પણ કાજ સુધાર્યું –શા.
સાવિત્રી–પર દુખે દુખીયા બને, દુઃખદ હૃદય વિશ્રામ,
ભરૂસો ભારે સતનો, ઠરવાનુ શુભ ઠામ
સ્વજન માંહી વિશ્વાસ નવ લાવે, સજ્જન ઘર પ્રુછતુ સૌ આવે,
કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શુ રહી વૃત્તી રાચી (૨) વળી
યમ–મધુરા નવીન વચન સભળાવ્યા, અતિશય તે મારે મન ભાવ્યા.
સત્યવાનના જીવીત વીના કાંઇ–ઇચ્છીત વર યાચી. (૨) હવે
સાવિત્રી–મહારાજ! (મને મારા સ્વામીથી ઔરસ સો, પુત્ર થાય
યમ–તથાસ્તુ! ઘટે ના થાવુ અતિ વર લોભી, તજી પુઠ હવે
જા અહીં થોભી–શા૦
સાવિત્રી–સ્વધર્મ વ્હાલો સાધુને, જે ચુકે નવ લગાર,
સાપ્રત ભુત ભવિષ્યની, ગતિ તણા આધાર
સજ્જન ફરે ન આશા આપી, બોલ્યુ અબોલ્યું ન કરે કદાપી.
કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શુ રહી વૃત્તી રાચી (૨) વળી.
યમ–અમુલ્ય તારા વચન વિચારી, વાધે તુજમા ભકિત મારી,
ભગવતી છેલ્લુ ઉત્તમ અનુપમ, ઇચ્છીત વર યાચી. (૨) હવે.
સાવિત્રી–પુત્ર તણું મુજને દીધું, પ્રભુ આપે વરદાન,
જીવીત દાન દઈ જીવનને, સત્ય કરો ભગવાન .. ..

રાધા—કૃષ્ણ.

કેશર કીશોરી —:૦:—

અરે દુનિયામા પ્રેમી કયા બધે મતલબની યારી છે—અરે૦
બીચારા કોઇક સાચા પ્રેમી, તેની તો ખુવારી છે—અરે૦

સાખી { પોપટ જેમ પઢતતો, અચરે અચરે રામ,
મુરખ જન તેમજ બકે, પ્રેમ પ્રેમનુ નામ.

કયા છે સાચો પ્રેમી હા કયા તે સાચી પ્યારી છે—અરે૦

સાખી { પ્રેમી પ્યારી કરી મરે પ્યારી કરે મીજાજ,
પ્યારી પિયુ પિયુ કરી મરે, પ્યારા રંડીબાજ.—અરે૦

ગયો સાચાનો વખત હા, દગલબાજીની વારી છે—અરે૦

રાં માંડલીક —રાગ. આશાવરી—

હઠ છોડ સખા ચન સગ મેરે, તોહે વૃજમે કાંન બુલાવત હે
નહીં તુમ બીન વાકો ચયન પરત નહીં ખાન પાન કછુ ભાવત હૈ.
મોર મુગટ નહીં પહેનત હય, નહીં અગ સુગધ લગાવત હૈ,
તહીં ધેનુ ચરાવન જાત સખી, વાકુ બંસીનાદ ન ભાવત હૈ.
કયુ એસો હીયો તેરો કઠીન ભયો, તોહે લાજ શરમ નહીં આવત હે,
જાકો જોગીજન ધ્યાન ધરત, બ્રહ્માદિક પાર ન પાવત હે.
તેરી પ્રીતમે ભુલ ગયો પ્રભુતા, તકસીર વો માફ કરાવત હૈ
એક બાત ન ઝુઠ કહુ સજની, અબ કયા ઇતના તરસાવત હૈ.
પિયા માંધાસે એસે મીલો પ્યારી, વોનો તેરોહી નાજ ઉઠાવત હૈ

મીશ માણુકુ —રાગ કહેરવા—

હજારો મેરે કાનમ મોતી કાનકા મોતી, કાનકા મોતી—હ
એરે મોતી મેરા, કીચપડા હે, (૨) લે જમુનાજલ ધોતી,
("કૈસે ધોતી") લે જમુના જલ ધોતી—હજારો—(૨)
અગલી બજાર મેરા, મોતીગુમાયા(૨) પીછલી બજાર ખડી રોતી,

("કાયકુ રોતી") પીછલી બજાર ખડી રોતી—હજારો—(૨)
એરે મોતી મેરા, લાખ ટકેકા (૨) ધર છતિયન પર સોતી (૨)
હજારો મેરે—(૨) કાનકા મોતી—(૨) હજારો મેરે—
"વાહરે વાહ બડા ભારી મોતી હો હો હો હો"

બુદ્ધદેવ. —રાગ, ગઝલ.—

પડતી હવે મુજને ખબર, તુમા જણાયે હાં નહિ,
આ જગતની જંજાળની, ચતુરાઇ તે દીઠી નહિ
જ્યા પ્રેમ માગે ઝગઝગે, ત્યા તે દીપો બદલો ખરો,
ઘરબારને છોડયા વિના યુક્તિ કશી સુજી નહીં.
હવે તો જો જરા જાગી (૨)
ચોળી વિભૂતિ અંગ, બન્યો શું યોગી (૨)
સમાધી જુઠી દે ત્યાગી (૨)—હવે.
વિલાસી મહેલના વાસી, તને આ શી લગન લાગી (૨)
મંુગ પુષ્પને ત્યાગી ચહ્યા કાંટા શું દીન ભાગી (૨)—હવે.
રૂડી આશ ધારીને, મે તારો સંગ કીધો તો,
બરૂ મો દઈ ભૂલાવી ઓ! **વિરાગી શું ગયો ત્યાગી** (૨)—હવે.

ઉદયભાણ. —૦—

પથી પરદેશી ચિત સોપી, હું આ ચા . લી,
સાખી { **તસ્માને રીંગળાવવા, પડદે રાખી પ્રીત;**
પુછ્યું પ્રવીણ પથીએ, કોણ ગામની રીત. }
શુભ સંદેશો લઇ સચરજો, હુ આ ચા . લી.
સાખી { **મહા મહીનાનુ માવઠું, જંગલ મંગળ ગીત;**
સમય વિનાનું બોલવું, ત્રણેની એક રીત. }
વ્હેલા મંડપ માંહી મળજો, હુ આ ચા લી.

ઉદયભાણ. —:૦:—

બોલો મારા પ્રેમી પોપટજી બોલો બોલો, બોલો બોલો મેના બોલાવે,
બોલો રંગ રશીયાજી ડોલો જરી ડોલો, ડોલો, ડોલો પ્યારી ડોલાવે.
મેના તારા વચનની વેણુ વાગી, લાગી લાગી લલીત લેહ લાગી,
મેના વ્હાલી મેના કે, ના કહે, પણ જાગી, જાગી અજબ જોત જાગી.
પહેલા પોપટજી પ્યાગ રામજી સભારો-વાહ ' **મેના શું-સતી સીતા વિસારો.**
ચતુર સુજાણ **સીતા-રામ** ઉચરાવો .. બોલો.
પોપટજી પાંજરૂ સોનાનું સજાવું, લાડીલી હું લાલચું નથી કે લલચાવું
સોને રૂપે શું ભીડ ભિતરની ભાગી લાગી.
રૂડા સુડાને રંગે રમાડું, પાંખે ઘાલીને ફળ મીઠા ખવાડુ,
ભાવના ભુખ્યા તમે શું ભાવી ભાવના ભુલાવે ૨-બોલો.

સરદારબા —રાગ-ઉસ્તાદી—

બંસીવાલા આજોરે મારે દેશ, પ્યારી સામરી સુરત પ્યારો બેસ-બ.
આવન આવન કેહ ગયોજી, કર ગયા કોલ અનેક,
ગીણુતા ગીણુના ઘીસ ગઇ, મોરી આગળીઆરી રેખ.
સાવરીયા રસીલા સલુણા, પીયાને જીયાયે કરૂંગે નીશાર,
હમતો જોગી પ્રેમકેરે. પ્રેમ હમારો દેશ
શુદ્ધ નહીં પાઈ પીયુકી, તબ લીયો આ વેશ.-બં

જલસા સગ્રહ. —રાગ, પીલુ, પદ—

કીસીકા કૌન સંગાથીરે બાબા—કીસીકા
જુઠીરે માયા જગત ભુલાયા, કહેત પુરાણકી પોથીરે-બા-કી.
દોલત દુનીયા માલ ખજાના, માત પિતા સગ નાહીરે-બા-કી.
આપહી આપે અકેલા રીંજાના, **હોતે મશાનકી માટીરે** બા-કી.

સુરદાસ ભજન. —રાગ, પદ—

કયું રે નીંદભર સોયા મુસાફીર, કયુ રે નીંદભર સોયા,
માનુસ દેહ દેવનકો દુર્લભ, **જનમ અકારથ ખોયા**–મુ૦
ધનદારા જોબન સુત તેરા, વામે મન તેરા મોહ્યા,
સુરદાસ પ્રભુ ચલેહી પથકો, પીછે નૈનુ ભરભર રોયા–મુ૦

કબીર ભજન —રાગ કીરતન—

મુખડા કયા દેખો દરપનમે, તેરે દયા ધરમ નહીં મનમે–મુ૦
જેસી ફુલ રહી ફુલવાડી, બાસ રહિત નીજ ફુલમે,
એક દીન એસી હો જાયગી, ખાક ફીરેગી તનમે–મુ૦
ચુવા ચદન, અબીર અગરજા, શોભે ગોરે તનમે,
ધન જોબન દો ઘડીકા સાથી, છુટ જાવેગા ક્ષણમે–મુ૦
કોડી કૌડી માયા જોડી, સુરત રહે નીજ ધનમે,
દશ દરવાજા બધ રહે તો, રહે ગઈ સબહી મનમે–મુ૦
વાસનકી એક નાવ લગાઈ, લે ચલે જગલમે,
ધરમી ધરમી પાર ઉતર ગયે, પાપી ડુબે જલમે,
કહત **કબીરા** સુનો ભાઇ સાધુ, એ કયા લગ રહી મનમે–મુ૦

મીરાંબાઈ. –ભજન, રાગ–ધનાશ્રી–

રામ રતન ધન પાયો મૈંયારે, મૈંકો રામ રતન ધન પાયો–મૈયા.
ખરચ્યો ન ખુટે, વાકો ચોર ન લુટે, દિન દિન હોત સવાયો–મૈયા.
નીર ન ડુબે, વાકો અગ્ની ન જારે, ધરણુ ભર્યો ન સમાયો–મૈયા.
નામકી નાવ ભજનકી બતીયા, ભવસાગરસે તાર્યો–મૈયા.
બાઈ **મીરાં** કહે પ્રભુ ગીરધર શરણે, ચરણ કમળ ચીત લાગ્યો–મૈયા.

ચાલુ જમાનો. -સમય પ્રભાવ-

અવસરને વશ બસ થઈ રહેવું, દુ ખ આવે તે તો સેહવુ,
દુ ખ આવે તે તો સહેવુ, પ્રભુ રૂઠે કોને કહેવુ—અ૦
વેળા વશ સીતારામ થયા વનવાસી,
વેળા વશ દ્રૌપદી થઈ સૈરન્ધ્રી દાસી—એથી શિક્ષણ લેવું —અ૦
વેળા વશ **નળ** નૃપ, ગયા જુગારે હારી,
ભટકી **દમય**તી વનવન હાય બીચારી—છે ભાગ્ય પ્રબળ એવુ —અ૦

બુદ્ધદેવ. —ગઝલ—

દુ ખીને ડરાવે શાને, મરેલાને મારે શાને,
બળેલાને બાળે શાને, વૈરી વિધિ,
રીઝાવી સતાવે શાને, સતાવી રીબાવે શાને,
રીબાવી જીવાડે શાને, દયાના નિધિ
શશિને કલંકો દીધાં ગુલાબો મનોહર કીધાં,
નિયંતા તે આવી શાને, અનિતી કીધી—દુ ખી.
ચંદનને કુસુમનાં દીધાં, સાગર જળ ખારા કીધાં,
અમૃત કહી ઝેર દીધા, જીવન અકારા કીધા,
રમણી હૃદયે આશા, નિરાશા દીધી—દુ ખી

બુદ્ધદેવ. —ભજન—

કાયા કાચ કુંપો, તુ તો ચેતરે, હિણુ ભાગી હંસા,
અવિચળ પદીને તુ પેખરે, હિણુ ભાગી હસા—કાયા૦
ઝાંઝવાના નીર સમજ આ, કાચી જીંદગાની તારી,
મમતા મુકી દે ને તુ તારીરે, હિણુ ભાગી હસા—કાયા૦

એ દિનના છે ધરજળ સઘળાં, બે દિન અહિં રહેવાનું છે,
બે દિનનાં છે સગાસંબંધી, બે દિન સુખ લેવાનું છે.
બે દિનનો છે પંખી મેળો, અંતે ઉડી જાવાનું છે,
લોકો જેને દુનિયા કહે તે, એક મુસાફર ખાનું છે-કાયા૦

મહાશ્વેતા કાદંબરી. —૦—

હમારી લાજ તમારે હાથ, ઓ નાથ નિભાવજોરે હમારી.
"સદ્‌ગુણ જ્ઞાન સુબુદ્ધિ આપો, સતચિત આનંદ ઉરમા સ્થાપો"
અગમ નિગમનો માર્ગ સુગમ બતલાવજોરે હમારી
ભક્તિ થકી ભવ બંધન તુટે, ડગલે ડગલે આયુષ્ય ખુટે,
શ્રીધર અમ તન મનના તાપ સમાવજોરે હમારી લાજ.

મહાશ્વેતા કાદંબરી. —:૦:—

પતિ વીના પ્રેમદાના મનના, પુરાય કયાથી કોડ,
કહે સખી પુરાય કયાથી કોડ?
સરજન હારે સરજી જગમાં, નરનારીની જોડ (૨)
પશુ પક્ષી વન વૃક્ષ નિહાળો-સૃષ્ટિ માહે સઘળે જય ભાળો,
નાના મોટા જીવ જંતુમા, પણ એવી નથી ખોડ-સ૦
પતિ ભજયે પાતક સહુ ટળતા, અખંડ સુખડા સેજે મળતા,
પતિ વિના સાહેલી જગમા, હરાય જીતી હોડ-સ૦

દાનવી માયા. —:૦:—

આન મધુરા ગાય રતિના રૂપે કામ લજાવે,
સ્નેહસુધારસ સીંચન કરતા ઘડી ઘડી શરમાવે, મુજને એ મોહન ભાવે.
વાત વાતમા રીસ કરીને રોષ દોષ દર્શાવે,
પણ મમતાથી પગે પડું તો, છાતી શું લપટાવે—મુજને.

કરી કમાણી પૈસા લાવે પેટીમાજ દબાવે,
કુંચી કરમાં લ્યો શેઠાણી' કહી કહી બોલાવે —મુજને
ઘર કુકડો થઇ ઘરમા બેસી આજ્ઞા નિત્ય ઉઠાવે,
ઘરની દેવી કહી સલુણા સેવા સર્વ બજાવે—મુજને.
પ્રેમ પુષ્પનો પ્રેમ ભોગી તે પ્રેમસુધા પીવરાવે,
પ્રેમેથી પરિરંભણ આપી પ્રેમ ઝુલે ઝુલાવે—મુજને.

ઉમા દેવડી. —:o:—

છોડો છોડો છબીલા, જાઓ જાઓ હઠીલા,
મારી લુટાશે નવલખ લાજ—છબીલા.
તમે મોટા પુરૂષ મહારાજ, પાણી પહેલા બાંધી લ્યોને પાજ—મારી
વાહ વાહ વચન રસીલા, તારા નયન રંગીલા,
ગોરી ગાળે સર્વનુ ગુમાન—રસીલી પ્યારી ગાળે
લાગે જેને પ્રીતીનુજ પાન, ગણે નાના મોટા સૌ સમાન—ગોરી
સાખી { કથન કથે જગમાં બધાં, વિરલા પાલણહાર,
પ્રીતિ ભગત ભામા સદા, વચન નિભાવનહાર.
મુકો મુકો માનુની ગુમાન, શાણા દામી છુ તારી સુજાણ,
ચાલો આવો ચતુર પ્રીય પ્રાણ.—છોડો.

ધના ભગત —ભજન—

રામબાણ વાગ્યા હોય તે જાણે, ઓલ્યા મુરખ મનમા ન આણે
ધ્રુવને વાગ્યા, પ્રલ્હાદને વાગ્યા, હરી ને બેઠા ઠેકાણે,
ગર્ભવાસમા શુકદેવને વાગ્યા, એવું વેદ વચન પરમાણે—રામ.
મોરધ્વજ રાજાનુ મન હરી લેવા, મ્હારો વા'લો આવ્યા જે ટાણે,
લઇ કરવત મસ્તક પર મેલ્યુ, પત્ની—પુત્ર બેઉ તાણે—રામ.

મીરાંબાઇ ઉપર કોપ કરીને, બોલ્યો રાણોજી ખડક તાણે,
ઝેરના પ્યાલા મ્હારા **ગીરધરલાલે,** આરોગ્યા **અમૃત** ઠેકાણે–રામ.
નરસીંહ મ્હેતાની હુંડી શીકારી, વ્હાલે ખેપ ભરી ખરે ટાણે,
આગળ સંત અનેક ઓધાર્યા, એવુ **ધનાભગત** ઉર આણે–રામ.

મીરાંબાઇ —રાગ ભજન—

કાનુડો શુ જાણે મ્હારી પ્રીત, બાઇ અમે બાળ કુંવારારે–કા૦
જળરે જુમનાના અમે ભરવા ગયાતારે, કાનુડે આવીને છાંટયા
નીર, ઉડયા છરરરરરરે–કા૦
શેરીએ ને શેરીએ અમે રમતા, ને ભમતારે, કાનુડે આવીને ખેચ્યા
ચીર, ફાટયા ચરરરરરરે–કા૦
વંદરાતે વનમા વ્હાલે રાશ રમાડયારે, કાનુડે તાણી માર્યા તીર,
વાગ્યા અરરરરરરે–કા૦

ભજનામૃત. — ભજન મીરાંબાઇ —

બલીહારી રસીયા ગીરધારી, સુંદર શ્યામ હો તજી અમને
મથુરાના વાસી, આવા ન બનીયેજી.
વાસલડી વાગે વ્હાલા, ભણકારા વાગેને, વ્રજ વાટ લાગે ખારી,–સુંદર
જમુનાનો કાંઠો વાહલા ખાવાને દોડેને, અકળાવી દે છે મુને ભારી.
વૃંદાવન કેરી શોભા, તમ વીણ અમને તો, નવ લાગે હવે સારી–સુ.
ગોવરધન તોળ્યો વ્હાલા, ટચલી આગળીયેને અમ પર ઢોળ્યો ગીરધારી
મીરાંબાઇ કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ, શુદ્ધ પ્રભુ લેજો માહરી,–સુંદર

કબીર ભજન — રાગ ભજન પદ —

દયા ધરમ નહીં મનમે. મુખડા કયા દેખો દરપનમે,
કાગજકા એક નાવ બનાયા, **છોડા સમંદર જલમેં,**

સુગરા બેઠન વાલા કુબે, સુગરા તરજાય ઉનમે,—સુ.
મુચ્છ સમારી પાઘડી બાંધી, તેલ લગાવત તનમે,
ડુગરકા પાની જોબનકા લટકા, ઠલ્લજાવેગા છીનમે—સુ.
ઓર કાયામા ઘાસ ઉગત હશે, ગૈઆ છરત હશે બનમેં,
કહત **કબીરા** સુનોભાઇ સાધુ, રહ ગઇ મનકી મનમે—સુ.

નરસીંહ મહેતો. —:૦:—

હવેમને હરીનામથી,નેહલાગ્યો(૨)ભાગીભીડભવનોભય ભાગ્યો—હવે.
માયા મદીર મારે મનથી મે મુકયાને, ઇન્દ્રીની ઓળખાણુ મુકી (૨)
હેમ હીરાથી હાર મઢેલા, તે પર ચાલ્યો થુકીરે—હવે.
કોના સુત તાત, કોના માન ભ્રાત, સરવે સ્વાર્થના સગપણ રાખે,
પ્રાણ ગયા પછી, પાસે ન આવે, કાઢો કાઢો મુખથી ભાખેરે—હવે

વીર કુણાલ. —.૦·—

હુ તો વીધ વીધ રગ બતાવુ નેન નચાવુ,
ને લલચાવુ મારા—કથને, વશ કરવા
રીસ કરી જોઉ આડી આખે, ભૂમિ ખણતી શરમાતી,
હારે સખી લળી લળી હુ **લચકાતી—**
મનાવતા પણ હુ મરડાતી, છણુકે છટકી જાતી,
કહે માફ કર કાલાવાલા, કરતા હુ હરખાતી.
હારે સખી હસી હસીને ખસી જાતી,
પગે પડે જ્યા પ્રીતમજી, **ત્યાં પાણી પાણી થાતી.—**

જગતસિંહ. —.૦—

જીણા ઝરમર વરસે મેહ ભીંજે મારી ચુદડલી
એવો નદકુવરસુ નેહ, ભીંજે મારી ચુદડલી,

ઉચ્ચા અવાશ એ અલબેલાના, નીચે અમારી મેડીરે,
સુતી હતી હુ રંગ ભુવનમા, સાન કરી મીદ તેડી—ભીંજે.
ઢમઢમ દાદુર મઘમઘ મોરલા, ચાતક થયા નમેરીરે,
વીજળીના વેગના ભયને ત્યાગી, આવી ઉભી આ શેરી—ભીંજે.

કુંસવધ. —ગરબો—

જમુનાને તીરે જાદુવાલે, સખી બસરી બજાવી,
નદલાવે વ્હાને ચિત ચોરી મને બાવરી બનાવી
ભૂલાવી મારૂ ભાન સાન કહાન ગયો હાહા,
મને મોરલીએ મોહીની ઉપજાવી—જમુના

સાખી { **સુંદર છબી જોઈ છેલની, ઉપજી અંતર પ્રીત,**
નટવર ગિરધર શ્યામમાં, ચોંટ્યુ મારૂ ચિત. }

નયન નેહે નચાવ્યા વાલીડે સખી મુખ મલકાવી,
છુપી છુપી કરી સાન, મને લીધીરે લોભાવી,
ન ભાવે ખાનપાન નિંદ ન આવે હવે, લગન લલનાએ પ્રેમની લગાવી.

સાખી { **વીરહ થકી વિધાયલુ, અતર અતી અકળાય;**
અળગો રહે અલબેલડો, શુ કરૂ સખી ઉપાય.—જમુના }

અબળાઓનાં બધન. "ભજન"

જાના હે જાના, સબકો હે જાના,
સોહન જીસમે પહેચાના, ફિર નહિ આના જાના—ટેક.
કાયા ઘડ કચ્ચા ભાઇ, માયા બાદલકી છાંઇ,
લડકા લડકી લુગાઇ, સ્વારથકી હે સગાઈ, મત હોના દિલગીર—
માલ ખજાના મયના હાથી, ઘોડા ઓર સમયાના,

સબકો છોડ અકેલાહી જાના, આવે પરવાના,
જબ એકહુ ન ચલે બ્હાના, ચલતી નહીં તદબીર—ટેક.

સતી દ્રૌપદી. —०—

ધરો કાંઈ હિત શિખામણ ધ્યાન, ગર્વથી નથી નાથ કલ્યાણ,
કુસપે રળ્યુ કોણ આરામ, મેળવ્યુ કોણે મહીમા માન
અભિમાન પર્વત છે મોટો, હેઠળ ઉંડી ખાઈ .
ચડયા પડયા તે નર પછડાયા, છરમા ગયા છુદાઈ—ધરો०
લકા સરખો ગઢ દૂર્ઘટ ને સમુદ્ર સરખી ખાઈ,
લંક પતિ પણ લંક ન લાધો, રણમા ગયો રોળાઈ.
હિરણ્યાક્ષને—હિરણ્યકશ્યપુ, એ જબરજગ બે ભાઈ,
નૃસિંહ રૂપે નખે વધેર્યો, માને ગયા મરડાઇ . .ધરો०

સરસ્વતીચન્દ્ર. —:૦:—

પ્રિતી કરીશુ તરછોડી પરદેશી હા છોડી પરદેશી, (૨)—પ્રિતી.
ડશ દઈ અહો ભ્રમર કુમુદ્દને, હો છોડી પરદેશી હા છોડી (૨)—પ્રિતી.
પુરી પખીણી, પ્રેમ પીંજરમા, આખર પાખ મરોડી પરદેશી,
હા મરોડી પરદેશી .. .. મરોડી પરદેશી... . . પ્રિતી.
ત્યાગી કુમુદ વન, ભટકી ઓ ભમરા, આવ્યો અહીં શુ ફરી દોડી,
ઉડીજા ઉડીજા, પખી મુશાફર રૈન રહી છે, હવે થોડી પરદેશી,
હા થોડી પરદેશી .... હા થોડી પરદેશી . . .પ્રિતી.

લવ–કુશ. **—વૈરાગ્ય, ભજન, રાગ–પદ—**

જોને જરી જાગી મુરખા, જોને જરી જાગી,
અલ્યા સુતો શું અભાગી ! જીવ ! જોને જરી જાગી.

સગાને સબંધી ત્હારા, સુખના છે બેલીરે. [૨]
ઠેલી મેલી જાશે દુખમા રડતોજ ત્યાગી—અલ્યા સુતો શું.
કાયાની માયાને ત્હારી, કર તું વિખુટીરે [૨]
તુટી ખુટી સાધનારો નથી કો વિરાગી—અલ્યા સુતો શું.
મ્હારૂ આ મ્હારૂ છે માની, ગુમાની શું થાતોરે [૨]
જાતો હરખાતો માતો જાશે હામ ભાગી—અલ્યા સુતો શું

સતી તોરલ —ભજન—

એક દીન એવો આવશે, જે રૂદીયામા સૌઉના સાલેરે,
સગા મીત્રના કારણે વીરા કોઇનુ જોર નવ ચાલેરે.
કાઢો કાઢો એને સઉ કરે વીર, જાણે જન્મયા નોતારે,
ઘટનો ઘુઘટ દુર કર્યો ત્યારે રોકયા દશ દરવાજારે
આરે કાયાનો ઘટ ઘેરીઓ ત્યારે, રોકયો દેહનો રાજારે—એક
સોળ વરસની સુદરી તે ઉભી ટગમગ જુવેરે,
આરે કાયામા હવે કાંઇ નથી ત્યારે ઉભી ધ્રુસ્કે રૂવેરે.
એની વળામણ શેરીએ માત ઝાંપેથી વળશેરે,
સગા સગા તમે શુ કરોરે, સગા વળાવીને વળશેરે,
સગા તે વન કેરા લાકડા તે ભેગા આવી બળશેરે—એક.

સરોજની. —ભજન—

કાળ નહિ છોડેરે, હાલા શાને મથીને મરો
પાપી ભ્રમણા કાજેરે, ધોળા કાળા શીદને કરો
મન જાણો છો ? મેં કયું કે, પણ કરનારો છે કોય;
આદર્યા અધવચ રહે ને, હરી કરે સો હોય,
મિથ્યા વૈભવ માટેરે, નિદય જુલ્મી શીદને કરો—કાળ૦

નાકી સમજો કાળ રાય ત્યમ, રંક સર્વને ખાય,
બાંધી મુઠ્ઠીએ આવેલા, સૌ ખાલી હાથે જાય,
કરશો તેવું ભરશોરે ? પરમેશ્વરથી જરી તો ડરો—કાળ૦

બોડાણો **—વૈરાગ્ય ભજન—**

જુઠું જુઠું જગત ખરૂં જાણ્ય મારે
જુઠી જનની, જુઠી જાયા, જુઠી મોહ ભરેલી માયા,
કાચ કુપો છે કાયા, મમતા તાણુ મારે
ગગને જામે વાદળ ગોટા, પાણીમા પ્રગટે પરપોટા,
ખેલ વિશ્વનો ખોટો—સાચો જાણુ મારે
મારૂ મારૂ કરતા મરતા, દ્રવ્ય કાજ પાપે નહી ડરતા,
મેલી ચાલ્યા દામ ખજાનો ખાણુ મારે.
જુઠી જાણો જગતની બાજી, આતશબાજી જાશે ગાજી,
અતે સૌને સોવુ છે, **સ્મશાન મારે.**

સતી તોરલ. **—ભજન—**

જેસલ કરી લે વિચાર, માથે જમ કેરો માર,
સ્વપ્ના જેવોરે સમાર, **તોળાંદે** કરે છે પોકાર.
આવોને **જેસલરાય** આપણુ મળીયે,
ખરા સત હોયે ત્યા જઇ ભળીએજી ?
આ ભવ આવીયો અવતાર માથે સદ્દગુરૂ ધાર,
જાવુ **ધણીને દરબાર** બેડલી ઉતારે ભવપાર—આવોને૦
મોતી એરણુમા ઓરાય, માવે ધરણુ કેરા ઘાય,
ફુટે ફોકટીઆ કહેવાય, સાચાની ખરે ખબર્યું થાય—આવોને૦
નવલખ કોથળીઓ બધાય, ત્યારે ગાંધીડો કહેવાય,
હિરા માણેક હાટે વેચાય, તેના મુલ મોંઘેરા થાય—આવોને૦

નિત્ય નિત્ય ઉઠી ન્હાવા જાય કોયલા ઉજળા ન થાય,
એટો ગુણિકાનો તે તો બાપ કોને કહેવા જાય.–આવોને૦
દેખા દેખી કરવા જાય, એ નર અધુરીયા કહેવાય,
હાથમા દીવો લઇને છતી આંખે કુવે પડવા જાય–આવોને૦
એવી ચાર જુગની વાણી સતિ તોરલ દેવી ગાય–આવોને૦

રાગ સાજ સંગ્રહ–હનુમાન સ્તુતિ–

ધન ધન મહાવીર બજરંગ, રાવણ લંક જલાને વાલે.
આજ્ઞા રઘુનંદનકી પાય પહુચે ગઢ લંકામે આય,
ક્રોધિત હો દી આગ લગાય, રામકે કામ બનાને વાલે.–ધન.
રાવનકી બાટીકા ઉજારી, મારા અક્ષય કુમાર સુરારી,
ફસ ગયે બ્રહ્મ પાશ એકવારી, લીવા લલિત દીખાનેવાલે–ધન.
ચઢી દ્રુમ અશોકપર હર્ષાય, દિન્હી ઝટ મુદ્રિકા ગિરાય
ચરનન ગિરે સિતાકે આય, પિયાકી ખબર સુનાનેવાલે–ધન.
શક્તિ મેઘનાદ ને મારી, વ્યાકુલ ભયે લક્ષમન બલધારી,
લાયે સજીવની સુખારી, લક્ષમન પ્રાણ બચાને વાલે–ધન.
માયા રચ અહિરાવન ધાય, જબ હર લે ગયા દોનો ભાય,
રામકો લક્ષમન સહિત ઉઠાય જાય પાતાલમે લાનેવાલે–ધન.
દુષ્ટોકો મારો તત્કાલ, ભક્તોકા કરિયે પ્રતિપાળ,
શરણાગત દ્વિજ મન્નોલાલ, ધન સિધા બલપાનેવાલે–ધન.

સતી તોરલ. —ભજન—

પાપ ત્હારૂ પ્રકાશ જાડેજા પાપ ત્હારૂ પ્રકાશરે,
ત્હારી બેડલીને બુડવા નહિ દઉ જાડેજારે–તોરલ કહે છે.

હરણ હર્યા લખચાર તોરલ દે હરણ હર્યા લખ ચારરે,
કઇક વનમા મૃગલા મારીયા, તોળાદેરે એમ જેસલ કહે છે
કર્મ ત્હારા સબાર જાડેજા ધર્મ ત્હારો સભારરે-તારી બેડલી.
લુટી કુંવારી જાન સતિ નારી, લુટી કુવારી જાનરે,
સાત વીશુ મોડબધ મારીયા તોળાદેરે, એમ-જેસલ કહે છે.
ધર્મ ત્હારો સભાળ જાડેજા ધર્મ ત્હારો સભાળરે—તારી બેડલી.
તોડી સરોવર પાળ, સતિ નારી તોડી સરોવર પાળરે,
ભાઈ ભાભીને મે મારીયા તોળાદેરે એમ જેશલ કહે છે
કઇક પરમાર્થ કર જાડેજા કઇક પરમાર્થ કરરે-તારી બેડલી.
માથાના જેટલા વાળ સતિ નારી માથાના જેટલા વાળરે,
એટલા કુકર્મો મ્હે કર્યા તોળાદેરે એમ-જેસલ કહે છે.
પાપ તારૂ પ્રકાશ જાડેજા પાપ ત્હારૂ પ્રકાશરે,
વિનવે જેસલરાય સતિને વિનવે જેસલરાય,
મારી બેડલી ઉનારો ભવ પાર, સતિ—મારી.

સતી તોરલ.

—૦:—

જીવન દિન ચારનુ ચટકુ નકામો મોહમાયાનો,
ઉડી જાવુ આહા અતે કરીને ત્યાગ કાયાનો.
થતાં દરબારનો ડંકો રહે ના ગર્વ બકાનો,
શુરાનો પણ સમય આવે સમાધિમા સમવાનો.
અરેરે કયા માયાનો નકામો મોહ સસારે,
ભુલે જ્ઞાની છતા જ્ઞાને ધારાની ઢોંગ ડાહ્યાનો

ગ્રામોફોન રેકર્ડ ગાનાર રા નાથુલાલ.
રાગ—ગરબો.

પાતળીતા પાલવ મેલોરે, પાય પડું રે
અલબેલા અળગા રહોનીરે પાય પડુ રે
છેગાળા છેડો મેલોરે પાય પડુ રે
વ્હાલાજી મારા, મહીની, મટુકી મારી ફુટી (૨)
આ કંઈ મોતનમાળા તુટી (૨) રે પાય પડુ છુ —પાતળીયા
વ્હાલાજી મારા કંસનુ રાજ નથી રૂડુ (૨)
કોઇ જઇને કહેશે કુડુ (૨) રે પાય પડુ છુ —પાતળીયા
વ્હાલાજી મારા, ઝગડો ઝાઝો નવ કીજે, (૨)
તુને દાણુ શાનુ દીજે (૨) રે પાય પડુ છુ —પાતળીયા.
વ્હાલાજી મારા **દયાનો** પ્રિતમ છે સોહાગી, (૨)
મુને તારી માયા લાગી (૨) રે પાય પડુ છુ —પાતાળીયા

વિરાટ—પર્વ   રાગ ઉસ્તાદી ભજન.

વગતન મુખસે કીયો ન જાય તેરો **રાધા કીશન મુરારી**
ફાગન મે જબ હોરી ખેલત, બીહરત કુંજ **બીહારી**
શ્રીંદાબન્દકી કુંજ ગલીમેં, બહીંઆ પકડ રંગડારી,
ક્રોધમે આકર ભવે ચગામ્ર, તબ બોલી **બ્રીજનારી**
મત રંગ ડારો લાજ ધરો તુમ, હમહય **નાર કુવારી,**
તુમ હો **નીરલજ** હમ નહી અયશે મુખસે સુનોગે ગારી—
(તબ) ફગવા લીયે બીન—જાને ન દુગા હસકે—બુલા મુરારી,
અબ કહા જાઓ બચો મોરે આગે ભર મારી **પીચકારી,**
કહેને લગી સબ હાત જોડ અય ગોકુલકેરખવારી,
તુમરે પ્રેમમે બની હમ મુરખ, અગીઆ બીજ ગઇ સારી,
અબતો છોડ દો ચીર હમારે તુમ જીતે હમ હારી.

શ્રી હંસવાહિની.

બોડાણો. —:૦—

રગમે કયસે હોરી ખેલુંગી, **સાંવરીયાકે** સગ,
ધોબી ધોવે મથવે સયલે, **ધોબનીયાકે** સગ.
કીસ પાપીકી નજર લગી, **મેરી ચોલી હોગઈ** તંગ,-રગમે૦
મેરા શૌહર સુસ્ત મીલા હય, રોજ પીતે હય ભંગ,
હાય જવાની હો ગઇ ગારત, પાની હો ગયા અંગ—રગમે૦

બોડાણોં. —·૦·—

ઝેણી ઝેણી મોરલીયો વાગે છે, **ઈનો નાદ ગગનમાં** ગાજે છે-
વાલા વરણાગી ઉભા, જમનાની તીરે, સુણીને નાદ ગાયો બાગે છે-

સતી દમયતી. —૦—

દમયંતી-જાઓ સીધાઓ બાળ અમારા અતરના આરામ,
મળીશુ ફરીને મેળવશે જે ભકતવત્મલ ભગવાન-
બાળક—હાય અભાગી અમ પામરપર આવ્યો દુષ્કર યોગ,
બાળ અમે લાચાર સકીયે, માત તાત વિયોગરે-
દમયંતી-નીરવિનાની સરિતા સુની સ્વચ્છ વિના સુની ગાય,
પાખવિના સુની પંખીણી જેવી બાળવિના સુની માયરે-
સુદેવ—સારા નરસા યશ અપયશના વડીલ કરે જે કામ,
ભોગવવા પડે જે સર્વ સ્વજનને તેના જે પરીણામરે-

સુરશ્યામ. —૦.—

સૈયા હુ હુ ગુલાબી રગ પ્રીતમ રગ કેશરીયા,
મારૂ જોબન ગુલાબી રગ પ્રીતમ રગ કેશરીયા.-સૈયાં૦
પાન ગંગેરી જસોદા બીડીયા, ચાવે ગુલાબી ફુલ,
ચલાવે રગ કેશરીયા.—સૈયાં૦

ચુન ચુન કલીયાં શેજ બીછાય, સોવે ગુલાબી ફુલ,
ઉડાવે રંગ કેશરીયા—સૈયા૦

સુરશ્યામ. —રાગ ભજન—
ભક્તી સુધારશ સાર જગતમા, સત્ય સમજો નરનારીરે,
ભક્તીને વશ થઇ ગીરધારી, આહીર સાથે ગાયો ચારી;
કપટી મામા કંસને મારી, દાસી કુબજા તારીરે—ભક્તી.
વૃજ વનીતાનુ વ્હાલ વધારી, રાસ રમ્યા વીઠુલવનમાળી,
ઇંદ્રિતણુ અભીમાન વિચારી ગોવરધન કર ધારીરે—ભક્તી.

રામવર્મા —વૈરાગ્ય, રાગ મારૂ—
જીન્હા ઘર ઝુલતે હાથી, હજારો લાખકે સાથી,
ઊન્હાકો ખા ગઇ માટી, તુ ખુશ કર નીદ કયો સોયા ટેક
નક્કારાહ કુચકા બાજે, કિ મારૂ મૌતકા બાજે,
જયો શ્રાવણ મેગરા ગાજે, તુ ખુશ કર નીંદ કયો સોયા—૧
કહા ગયે ખાન મદમાતે, જો સુરજ ચાંદ ચમકાતે,
ન દેખે કહા જીવહ જાતે, તુ ખુશ કર નીંદ કયા સોયા—૨
જીન્હા ઘર લાલ ઔર હીરે, સદા મુખ પાન ઔર બીડે,
જીન્હાનુ ખા ગયે કીડે, તુ ખુશ કર નીદ કયો સોયા—૩
જીન્હા ઘર પાલખી ઘોડે, જરી જર બફ્તકે જોડે,
વહી અબ મૌતને તોડે, તુ ખુશ કર નીંદ કયો સોયા—૪
જીન્હાકે બાલ થે કાલે, મલધ્યા દુધસે પાલે.
વહ આખર આગમે ડાલે, તુ ખુશ કર નીદ કયો સોયા—૫
જીન્હા સંગ પ્યાર થા તેરા, ઊન્હોને કીયા ખાકમે ડેરા,
ન ફિર વહ કરનેગા ફેરા, તુ ખુશ કર નીદ કયો સોયા—૬

શ્રી બ્રહ્માનંદ ભજન.—રાગ ગઝલ—

કૃષ્ણ ઘર નંદકે આયે સિતારા હો તો એસા હો
કરે સબ પ્રેમસે દર્શણ દુલારા હો તો એસા હો.
બકાસુરકો મશલ ડારા, પુતના જાનસે મારી,
કંશકો કેશસે ખેચા ખિલારા હો તો એસા હો.
કુદ પાનીકે અંદરસે, નાગકો નાથ કર લાયે,
ચરણ ફ્ણ પેઘર કરકે, નચારા હો તો એસા હો
તીર જમુનાકે જા કરકે બજાઇ, બંસરી મોહન,
ચલી ઘર છોડ બ્રજનારી, પિયારા હો તો એસા હો.
રચાઇ રાશ કુંજનમે, મનોહર રૂપ બન કરકે,
દેવ દર્શનકો ચલ આયે, દીલાગ હો તો એસા હો
ગયે જબ છોડ ગોકુળકો નહિ ફીર લોટકર આ,
સખિ રોતિ રહી બનમે, કીનારા હો તો એસા હો
પૂરી દ્વારાવતિ જાકર, મહલ સોનેકે બનવાયે,
હજારો રાનિયા વાહી, ફસારા હો તો એસા હો.
કુરૂ–પાંડવ લડે રનમેં, જીત અર્જુનકી કરવાઇ,
બચાઇ લાજ દ્રૌપદીકી સહારા હો તો એસા હો.
ઉતારા બાર ભૂમીકા, સિધારા ધામ આપનેકો
વો બ્રહ્માનંદ દુનિયાસે નીચારા હો તો એસા હો

જુગલ જુગારી —o:—

નાહી બનશેજી પ્રીતિના મોતીનુ મૂલ,
મોતીનું મુલ આખી દુનીઆ છે ડુલ—નાહી.
હીરા–માણેક દામ કરોડો, પ્રીતિના હ્રેજમા એ છે વસુલ—
સાગર રસતો–છીપ છે દિલની, પાકે મોતી, પાણી જામે અતૂલ—

રા'માંડલીક. —:૦:—

બોલો બોલો પ્રીતમજી, બોલો પ્રીતમજી, પાછા મને શું સતાવશો?
પ્રીતે રીતે મને રીઝાવશો--"એમ ....હા"
મને હીરા મોતીથી મઢાવશો--"હા બાઈ હા"
જો જો ખોટા બ્હાના ના બતાવશો ...બોલો

કારભારણ કામણગારી હું,--

કારભારી કામણગારો હુ ભરે સલામ લોક હજારો
સોનાના અસ્તરા બનાવી મુડુ આખુ ગામ
નાતીલા પણ કબુલ કરે ધાસ્તી ભરેલું કામ,
જો જો હરખે હડકાયા થઇ ના જશો ....બોલો

રા'માડલીક. —૦—

પ્યારા પ્રિયતમ રશરાજ અમને આજ રીઝાવો,
લટકાળી લલના કાજ સૌ શણગાર મગાવો
સાચી સાડી ચોળી લાવો, પાટણના પટકુળ મગાવો,
હીરા મોતી ટાકી પટકુળે, પાડી ભાત કસબી કોર મુકાવો
લાડ લડાવુ તમને શાણી—જે માગો તે આપુ આણી,
હોસે સ્વામી મારા મનડાના પુરો કોડ, મોઘી હાઉસ બંધાવો,

મીનળ-મુંજાળ. —રાગ કવ્વાલી—

જગતના જાણુ ભેદુઓ રસીક દીલના દીલદાર કો
બતાવો કોઈ તો આશક? જગતના
કરૂ તન બદન સૌ ડુલ આપુ મગો જે તે મુલ,
ઝુરે આ કુમળુ બુલબુલ, બતાવો કોઇતો આશક?
મૃદુ આખડી આજી ગુથી વેણી ફુલડાથી,
કચુકી કસકસી બાધી, બતાવુ કોને તે આશક?–જગતના

બીનળ-મુંજાળ. -રાગ-ઉસ્તાદી-

અલબેલા અકેલા આયા અવી, જાને ન પાવે વાકી રોકો ગલી,
મથ જલ જમના ભરન જાત રહી, બીચ ડગર મોહે આન છલી.
તોરો હારહય હંઇકો સજની, નથ બેસર મોરી ચપાકલી-અલબેલા.

બીનળ-મુંજાળ. —૦.—

અધુરો ઘટ છલકાય આખરે અધુરો ઘટ છલકાય,
સાગરમા બહુ સલીલ ભર્યું છે, પણ મઝા ન મુકે જરાય.
આમ્રતરૂવર ફળ આવે સમ નીચુ નમતુ જાય,
એરંડો ફળ આવે ભાઇ! ઉંચો વધતો જાય—આખરે,
મૂળ સસ્કાર પડયા વીણુ માન અધુરીયા કહેવાય,
વિદ્યા કે વિપુ, વીત વસ્ત્રથી, જાતી સ્વભાવ ન જાય—આખરે.

ઉદય-ભાણુ. —૦—

રસીબો રસીલી ચાદનીનો સમો સાધી, તજી સઘળી ઉપાધિ
ગમા ઉપવનમા—
ગુપચુપ વાતો કરે, નેનના ઈસારા કરે;
સગે હસે હરે ફરે રગ ધુનમા—(પછી),
પળમા રીસાયા છે રસીલા, ભાન ભૂલી ભામિની,
માનતા મોહન નથી, હાથે પગે થઇ માનુની.
વેળા રસીલા વહી જશે, પસ્તાવો પાછળથી થશે,
માન મોહન! માન, જાશે કાળ કા'ણી રહી જશે.
તુ માન ભલે ના માન મને પરવા નહિ,
જીવજાન તને નહિ અલગ કરૂ તનથી,
પ્રીત વચન વીણા રચના રસીયા મન વસીયા મારેજી—

ઉદય-ભાણુ. —રાગ ભજન—

ટાળ્યા નહીંરે ટળે લખ્યા લલાટે લેખ—ટાળ્યા૦
વાવ્યા બીજ તે ફળે કરમે લખ્યુ તે મળે—ટાળ્યા૦
દશરથ બાંધેલ તલાવડી, પાણી શ્રવણ ભરે,
ધર્મ કરતા ધાડ થઇ, આંધળા ઝુરી તો મરે—ટાળ્યા૦
રઘુવીર ચાલ્યા વનમા, સીતા રૂદન કરે,
દુષ્ટ દગે સતી લઇ ગયો, લંકા પલમાં બળે—ટાળ્યા૦
હરિશ્ચંદ્ર જેવા રાજવી, નીચ ઘર મજુરી કરે,
રાણી વેચી પરઘરે વેળા ચાકરી સો કરે—ટાળ્યા૦

ઉદય ભાણુ —:૦.—

વન વગડામા ભૂલી પડી, ત્યા અમ્રત પ્યાલો પીધોરે
પીધો લીધો સાર સૃષ્ટિનો, બોલ અમર ત્યા કીધોરે-પથી પરદેશી
અધવચ વગડે વીંછુ કરડયો, ઝેર ચઢયું છે અંગેજી,
કોઇ મુરલીવર મંત્ર ભણે તો શીતળતા થાય અંગેરે-પથી
દુનિયા મારી ચેષ્ટા કરતી, ને ગાડામા ગણતીરે,
હું ગાડી કે દુનિયા ગાડી, આપ કરી દો ગણતીરે-પથી.

સત્ય પ્રકાશ — ૦ —

આજ હુ તો પરણ્યા પિયુથી રીસાણી,
મને મોહનજી આવી મનાવશે.
પાછળથી આવી એ પકડે પાલવડો,
હુ—કહીશ મોહનજી મુકોને કેડલો.
બોલ મારી મીઠડી ! બોલની રસીકડી ! એવુ કહીને બોલાવશે,
વ્હાલમના વેણુ મારા ચિતડાના ચોર, મારા મીઠા કળાયલ મોર.
કહેશે જો કંથ મને વગડાનુ ઢોર
તોય હુ કહીશ કાળજાની કોર કયારે આવશે.

કામલતા. —૦.—

આપ પાપડ વાડીમા પધારજો લ્હેરીલાલ
મદીરની સામે મકાન છે, નીચે દેશી દારૂની દુકાન છે
રંગરગીલા ચાલ મારી પાડોશમા તુલસી કયારાનુ નીશાન છે,
છજામા **તુલસીના ઝાડનું નીશાન** છે.-લ્હેરીલાલ.
અખડ ને અભગ આજ માજ પહેલા પધારજો
હડતાળવાળાનુ તોફાન છે. જબરૂ હડતાળવાળાનુ તોફાન છે-લ્હેરીલાલ.
જોખમ ભરેલુ કામ પુરી પંચાત છે, ધાસ્તી છે આફતમા
જાન છે, મારા બાપ ધાસ્તી છે-લ્હેરીલાલ.

માલતી માધવ. —:૦·—

ચાલ...ચાલ ..ઓ અલબેલી, વળી વળી પાછુ જુવે શુ પ્રેમ ઘેલી
તારા ઉરમા આનદની હેલી, મારુેવી, તારા ઉરમા આનદની હેલી,
મળ્યા હવે ભેગા, **ચંપો ને ચપેલી** . ..ચાલ ચાલ;
મારા પગના ઝાઝરની ખીલી, વારે વારે પડની ઢીલી
(ખીલી જેવી ઢીલી, એવી તુ એ છે હઠીલી, હવે ચાલ?)
(આ, આવિયે છીએ) . . .. .ચાલ.

અલ્લડચાળઈ — ૦ —

રોજ સામી સાજના આવજો, **સામી.** સડકપર બંગલો,
મીઠા મ્હેમાન આજ આવજોરે—સામી૦
પ્રીતિ સરોવરની પાળે પાતળીયા
અમીરસ પીજો પીવરાવજોરે—સામી૦
કયાને કયારડે મ્હેકે કસ્તુરી
લ્હેરખડા લુટજો લુટાવજોરે—સામી૦

છત્ર વિજય —:૦:—

પાતળીઆ પાલવ છોડો કોઇ જોઇ જાશે,
—નખરળા શીદ તરછોડો મારો જીવ જાશે.
બાળી ભોળી હુ બાળ કુવારી,
બાગો ભોગો હુ છુ બ્રહ્મચારી,
છોડો છોડો મારો હાથ મરડાઈ જાય છે.
આના આવા ચાળા જોઇ લાહી થાય છે.
કાં શું થાય છે ? (મારો જીવ જાય છે, અરે હાય હાય હાય)

બુદ્ધદેવ —૦:—

પિયુ પિયુ પોકારતીરે, પપૈયા વધુ ઝુરે વનમા,
વિરહ અગાર ઉડે તનમા, અતિશય બળી રહી મનમા –પિયુ
ખીલતી આ કળી કુસુમની, ભોગી વિના કરમાય,
ઝુકતી આ લલિન પાખડી, ભોગી મધુકર મ્હાય–પિયુ૦
બાળા રસાળી અંતરે, આકુળ વ્યાકુળ થાય;
નમ્ર નવોઢા નૌતમ રમણી, રસિક નરવર મ્હાય,
હસણી દુખી થતીરે, કોમળ માનસ ઉપવનમા–પિયુ૦

વસંત પ્રભા. —૦—

કેડયો મુકોને કે મારો કથ કોડીલારે
રાખો જરી મરજાદ, હો રગીલારે જોગી.
પાલવ છોડો મારો માહ્યબાજી શાણારે,
લોક દેખને મર લાજીરે, હોજી રસાલારે જોગી.
સાનમા સમજો કાઇ ઝાઝુ શુ કહીરે,
દીલની ચોગી શુ જગ જાણેરે, હોજી રસીલારે જોગી
પ્રેમ મીઠી કરીને પીજીએ હોજી રસીલા જોગી.

શુકદેવ —:૦:—

ફુલની પાખડી લ્યો પ્રાણ, ગણી અંતરની ઓળખાણ—ફુલની.
શ્યામ સલુણા અમ ઘર આવ્યા, શા કરીએ સન્માન,
નાથ નગિના પરિમલ ભીના, મન માન્યા મેહમાન—ફુલની.
ઝાઝુ શુ કહીએ સમજુને, સખી નયનના બાણ,
વિમળ કમળ આ સરવર જળનુ, ભોગી ભ્રમર સુજાણ-ફુલની.

કુમારપાળ. —:૦:—

પ્રેમ તંત્ર અણમોલ સખી એ શીખવ્યા નવ શીખવાય,
કોઇના શીખવ્યા નવ શીખવાય.
પડે સમજ અનુભવે આવડે, કાન્ત મિલન જ્યા થાય,
એકાન્તે કાન્ત મિલન જ્યાં થાય -સખી.
પ્રિયતમને જોતા શરમ ચડે, ધડકે ઉર પાછા ચરણ પડે,
ત્યા શા શીખાવે પ્રણય તત્ર, જ્યા નયને મદ ઘેરાય;
હઠીલા નયને મદ ઘેરાય—સખી.
પણ જ્યા જરી આખથી આખ મળે, પળમા ઉર એક બીજા ઉછળે
અધીરા હ્રદયેથી હ્રદય મળે, ત્યા રસ સાગર છલકાય
સ્નેહથી રસ સાગર છલકાય.

નવલ-કુસુમ—રાગ—ગરબો (બેન્ડ સાથે)

ભાન ભુલ્યા છો રાજ, મુખડાની મલકે, (૨)
કામણગારી કીકીની હલકે હઠીલા રાજ (૨) ભાન ભુલ્યા છો.
ઝાઝરને ઝણકે, નેપૂરને રણકે, (૨)
જોબનીયાની ભુરકીની ભનકે, હઠીલા રાજ (૨)ભાન ભુલ્યા છો.
હાથને લટકે, ચાલને ચટકે. (૨) પતલી કમર કેરે કટકે—હા.

જલસા સંગ્રહ–રાગ, ખમાચ, દાદરો !

કાઈ લટક લટક ચલત મોહન આવે ભાવે,
અધુરી, અધુરી, મધુરી, મધુરી, મોરલી બજાવે–કઈ.
આધે કમરીયા હાથે લકરીયા બનમે ગઉવા ચરાવે,
સાવલી સુરત મોહની મુરત, મુખશે બિન બજાવે–કઇ.

મી. મુરાદઅલ્લી —ઊસ્તાદી–ભજન.–

મદીનમે મોહમદ આયો દીલભર સચ્ચો દીન જગાયો,
સરવર સચ્ચો દીન જગાયો—મદીને
જુમમ્મેકી રાતકો જન્મજ ધરીયો, **અમીના** ઘર જાયો
દાઇ **હલીમા** પાલના ઝુલાવે હુરાયે મગન ગાયો,
અબદલ્લા ઘર અનંત વધાયો—મદીને
નબી મોહમદ ચલે મેહેરાજકુ ચોથે અરશપે આયો,
ચોથે અરસપે એક શેર ખડા થા, અગુઠી નબિસે પાયો,
મુદત પરદેમેં દીખાયો.—મદીને
ઉસ પરદેમે નબીકુ બીઠાયો, **અનાહક** ભેદ બતાયો,
આશુક માશુક દોનો હીલમીલ બૈઠે, આશુક માશુક મન ભયો,
નબીજી માહેરાજ સીધાયો.—મદીને
નૂરકી પગરી નૂરમ જામા, નૂરકી સેજ બીછાયો,
નૂરકા સેહરા, નબીજીકે શીરપર મોતીયન મેહ બરશાયો,
નબીજી માહેરાજસે આયો.—મદીને
કલમા પઢો નીત નૂર નબીકા, ઇલમે–દીન સોહાયો,
ઇલાહા, ઇલ્લીલાહા મોહમદ રસૂલીલ્લાહ, કલમા મુખપાક પ
નીરેશા તેરે કદમોમે આયો —મદીને

સરદારબા. —કજોડાની કહાણી—

કોને કહીએ કજોડાની કહાણીરે, જેમ બળદ પીલાયે ઘાણીરે,
લોક વગોવે ને સાસુ સતાપે, વળી પીયુડો છે પામર પ્રાણીરે.
હું જોબન રશ ઝુલતી, પણ જોડીની ખોડ,
પીયુડો રમે લખોટીયે કરતો દોડા દોડ.
જગદીશ! હવે ગભરાણીરે, સહાય કરજો શ્રી સારંગ પ્રાણીરે

રામગ્રાફ ન ૫૧૨ -ઉસ્તાદી ભજન-

અલી જીકરલે, મુરખ મનવા પીછે તુ પછતાવેગા,
... . **રે ભાઇ, પીછે તું પછતાવેગા**
ઇસ દુનીયામે કહેત કબીરા ફેર જનમ નહિ પાવેગા[૨]—અલી
દેરે દીલાવે નામ મૌલાકે, દેવેગા તો પાવેગા,
... .. . રે ભાઇ દેવેગા તો પાવેગા.
ગયા વખત ફેર નહિ મીલનેકા, ખાલી હાથેજાવેગા[૨]—અલી.
દુનિયારે દૈલત માલ ખજાના સગ ન તેરે આવેગા
.. . રે ભાઇ સગ ન તેરે આવેગા
મહેલ મહેલીયા, બાગ- બગીચા, સબ છોડકર જાવેગા[૨]—અલી
હાથીરે ઘોડા ફોજુરે લશ્કર ધરકુલ્લે ચૌકી બીઠાવેગા,
... . **રે ભાઇ ધરકુલ્લે ચૌકી બીઠાવેગા.**
દીલકે ભીતર તનસે મનડા, જમરા જીવ લે જાવેગા[૨]-અલી.
રોજ મહેશરમે, નિશદીન બોલે, પાક મોહમદ આવેગા,
... .**રે ભાઇ પાક મોહંમદ આવેગા.**
નબી મોહમદ મુસ્તફા, કુલ્લ આલમકુ બતાવેગા.—અલી

(સલામ આલેકુમ)

પૃથ્વી પુત્ર. —:૦:—

આવી આવી વસતની બહાર, સુની મારી સેજલડી,
તોયે આવ્યા ન હૈયા કેરા હાર, સુની મારી સેજલડી.
લાવો લાવો સમજાવી, સુંદર શ્યામ શ્યામ શ્યામ,
આવો આવો અંતરના આરામ, સુની મારી સેજલડી.

સાખી { મીઠા બોલી કોકિલા કરે મધુર ટહુકાર,
વીરહે વ્યાકુળ વલ્લભા દેતી શ્રાપ હજાર.

મનગમતા મોહન લાલા, અંતર છો વિહ્વળ વ્હાલા,
પ્રીતિ ધારા વરશાવો, શાને તરશાવો,,
ફુલસૈયા સોહાવો, ફુલબાણુ વિંધેપ્રાણ—આ સુની મારી સેજલડી.

મીસ પ્યારીજાન. —રાગ કહેરવા—

અપને ખ્વાજાકી મે જોગન બનીરે હો (૨)
જોગન બની, બેરાગન બનીરે (૨) અપને ખ્વાજા—(૨)
તુટાસા કુવા નીરખારે, હોય ચમેલી ફુલ,
સબ સખીયન મીલ સહેરા ગુંથે, પહેને નબી એ રસુલ
મે તો જોગન બનીરે, અપને ખ્વાજાકી—
પત્તા તુટા ડાલસેરે, લેગઇ પવન ઉડાય.
અબકે બીછડે કબ મીલેંગે, ઉપરે લે જાય—મે તો જોગન-અપને.
પત્તા ઝુકાજા ટેહનીકે નીચે, બનાયે પાચો ફુલ,
ઉપરકે પને સબી ઝુકેરે, પહેનાયે નબી એ રસુલ-મે તો.

પ્યારા સાહેબ—રાગ, આશાવરી—

કરલે સીગાર ચતુર અલબેલી, સાજનકે ઘર જાના હોગા. (૨)
માટી ઉઢાવન માટી બીછાવન, માટીમે મિલ જાના હોગા-
નહાલે ધોલે શીશ ગુથાવલે, ફીર વ્હાસે, નહી આના હોગા-ક૦

વિક્રમચરિત્ર —.૦:—

કોઇ દુધ લ્યો દીલરંગી, શોખીલા શાણા ઉમંગી—હાં કોઇ
કેશી પીયે કસુંબલો, ગાંજો પીયે અબુધ,
શુર તો દીવાના પીયે, દાના પીયે દુધ.—હા કોઇ
એક અમીરસ દેવનો, બીજો રસ છે પ્રેમ,
ત્રીજો રસ ગોરસ ભલો, પીયે કયા હેમ—હા કોઇ.
ગોરી ગવરી ગાયના, ગોરા મીઠાં દુધ
હું પણ ગોરી ગોરડી, ગોરૂ દીલ છે શુદ્ધ—હા કોઇ.
હેમ કટોરો હાથમા, માહી અમૃતમાર
ચતુર હોય તે ચિતવે, ગુણ સમજે ન ગમાર—હા કોઇ.

મીરાબાઇ —રાગ ગરબો—

ગોકુળીયે લઈ ચાલો, ઓધવરાજ હમને, (૨)
આણી તીરે ગંગા ને પેલી તીરે જમના. (૨)
વચમા ગોકુળીયું છે ગામ—ઓધવરાજ હમને (૨)
થોડા થોડા જળમા માછલીયા રે તપશે
તલપ તલપ જીવ જાએરે—ઓધવરાજ હમને (૨)
ઊંડા કુવામા ઉતાર્યારે હમને (૨)
મેલી ઠેલી શીદ જાઓરે—ઓધવરાજ હમને (૨)
શેરી ભલી પણ સાકડીરે, નગર ભલા પણ દૂરરે—ઓધવ૦
હમારા સાસરીયામા દુખડારે દીધા, ભલે મારે મહીયરે વળાવોરે,
ઓધવરાજ હમને (૨) ગોકુળીયે લઇ ચાલો—

ન્યાયસિંધુ. —૦:—

નંદલાલા કૃષ્ણ મોગરી, ગોકુલકે જાનેવાલે,
મથુરાકે રહેનેવાલે—નંદલાલા
અયસી બસિયા તુને બજાઇ, સબ સખિયનકે મન ભાઈ,
ગૌએ શરન તેહારે આઈ, કાનાકાલી કમલી વાલે—નંદલાલા

સુકન્યા સાવિત્રી. (નાતરીયા ન્યાતનો ફજેતો)

નવ ગમે ઘરબાર, ભરી દુખની વખાર,
બળ્યો સંસાર નાતરીયા ન્યાતનો
..દીઠુ નારનું બજાર, વ્હોરી વ્યર્થ વહે ભાર,
જેમાં મળે નહીં મેળ કોઇ વાતનોરે—બળ્યો
કેમ કરી થાય કહો પ્રીતિ પરાણે,
"કરે જીવતાં મોહકાણ મુવે હોય તાણાતાણ."
...ભાઈ ભાઇનો વ્હેવાર ચાલે લાતનોરે—બળ્યો

કુસમાવતી —ભજન—

ભલે જન કોટી યત્નો કરે. નસીબના લખ્યા લેખ ના ટળે
પાપીયા પાપી પગલા ભરે, અંતમાં માથું પટકી મરે
હરિશ્ચંદ્ર મહારાજ જુવોને, નિચ ઘેર સેવા કરે
થઇ સેવકી સતિ લેખથી ગુમાન શાને કરે—નશીબ
પાન્ડવ સરખા ધર્મ ધારી પણ, વન વન રવડી મરે
ચીર હરણ થયા સતીનાં પ્રભુ કૃપા ત્યાં કરે—નશીબ
સતીયા સુરજન ભલે કુજનથી, કદી પીડતા ફરે
સત્યમેવ જયતે સમજજો ન્યાય નીયતા કરે—નશીબ

મીરાંબાઇ રાગ, ભજન—પદ.

ઝુલત રાધા સંગ, ગિરિધર ઝુલત રાધા સંગ,
અબીલ ગુલાલકી ધુમ મચાઈ, ભર પિચકારી રંગ.—ગિરીધર•
લાલ ભઇ બિંદ્રાવન જમુના, કેશર ચુવત અંગ "
નાચત લાલ અધ્રર સુગ્રશભર, ધિમી ધિમી બાજે મૃદંગ"
મીરા કહે પ્રભુ ગિરધર નાગર, ચરન કમલ કુદંગ.

કબીર ભજન. —રાગ પદ—

તુહી રામ તુહી રામ તુહી રામ, તારો ચરખો બોલે રામ નામ,
ભજ તુહીરે નીજ તુહી રામ તુહી,
ચરખો મારો અજબ રંગીલો, પુણીઓ લાલ ગુલાલ,
કાતનેવાલી છેલ છબીલી, આકાશ નાખે તાર, અરજી સુણજો મોરીરે.
રૂ પીંજાવવા હુ ગઈ, તુમ પીંજો પીંજરા બાઇ,
પીંજન પીંજોરે કોઈ ખા ગઈ, કાઇ દાસ ગુરૂ સમજ બતાઇ.
જળ ઉપર જળ નિપજેરે, જળમા કીધો વાસ,
એક અચંબો મે સુણ્યો કાઇ બેટી જનમ્યો બાપ.
બેટી પુછે બાપકુ તુ અજાણ્યો વર લાવ;
અજાણ્યો વર ના મળે તો તારે મારે ઘરબાર.
માતારે મરજો પીતારે મરજો મરજો ઘર ભરથાર;
એક ન મરજો પીતારે મારા ચરખાનો ઘડનાર.
રામદાસનો ભણે કબીરો આ ચરખો કહેવાય;
આ ચરખાને જે કોઈ ફેરવે, તેનો જન્મ મરણ મટી જાય.

રાજકઠીયારાની વાર્તા— (રાજકઠીયારો નોવેલમાંથી)

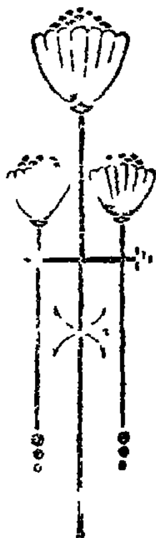
—રાગ–દોહરો—

ભારતખંડમાં સુદીરગામ, ક્ષત્રિઓનું મોટુ ધામ।
જગજા નામે પૂરનો ધણી, સ'નામે રાણી પદમણી।
એક દીવશ નિશાએ રાય, પાસે રાણી ચાપે પાય,
રાતદીવસનો પડયો વિવાદ। હોડ કરી કીધો સંવાદ।
ચડા ઉતરી બેને થાય, રાજા હઠમા આવિ જાય,
હાજીઆએ 'હાજીહા' કરી, કાળીરાત બપારા ઠરી।
ગર્ભવતી ગુણવતી નાર, મૂકી રાત્રે વન મોઝાર।
રોતી પીટતી રાણી ગઇ, વનમા પ્રસુત પીડા થઇ।
જાયો કુવર કન્હૈયો કહાન. જાણે બીજો ભૂપ નિધાન।
પણ પતી વિણ સતીનુ મન કચવાય, જુવે પુત્રને રોવાઇ જાય,
રાણી શોક અધિક મનધરે, દીકરો લઈ દક્ષિણ પરવરે,
ભુખ દુખના આવ્યદીન સતી નુ શરીર થાતુ ક્ષિણ.
પુત્ર ઉમારી માતા મરે ગીધિ સ્વર્ગ વિશે સચરે।
મરના માદળીયું દીધ હાથ, માતાએ આશિષ સગાય,
કુવર પછી કઠીયારો ઠર્યો પીતા ક્રોધથી કુવરી વર્યો
સતિએ દળદર કાઢયુ દર, ત્યાથી આવ્યા શ્રી સિદ્ધપુર
કપટે—કથ વગડે ઉપડે—(ને)—સતી સસગાને પાલવડે
—કહો જોગી પતી કહા જઇ રહયા ?=જંગલમા જોગી થઇ ગયા
—કહો જોગી સમરાનુ શુ થયુ ?=પુત્ર વધુ પર ચિત્તજ ગયુ.
×કુવર તાતથી કેમ પમાય ?—સતિને પતીનો સમા ગમ કયા થાય ?
=ઉત્તર સામી આખ્યો કરો દક્ષિણ સામી પીઠજ ધરો
=જયો પીતા શ્રી જોધાણ નાથ લેસતી તૂજ પતિનો હાથ.

શ્રી નારાયણ.

મ્યુનિસિપલનાં લાચીયા અમલદાર—(ભાષણ બાદ)

અમલદાર ગંગાજળ જેવો, હું ચોખ્ખો છું ચટ,
ના આપે તેનું ના લઈએ, એવા ભોળા ભટ
કેને રડાવી કેને દુબાવી કેને સમજાવી, કેને ધ્રુજાવી ભરૂ ખજાના ફટ,
પહેલા નાણા પછી વાત, નહિ નાત ! કે જાત,
વળી દીવસ કે રાત, ભરૂ પેટ ભલી ભાત,
એવી શાસ્ત્રી બાવાની લટપટ —અમલદાર

નરસિંહ મહેતાની હુંડી.

—રાગ લાવણી—

નરસી મેહેતા ભગત હરીના, જુનાગઢના રહેવાશી,
હુંડી કરાવવા આવ્યા ગામમા ચાર જણા તીરથવાસી—ટેક
આવી ગામમા પુછવા લાગ્યા, મોટા શેઠ શાહુકારોને,
સાતસે એક રૂપીઆની હુંડી દ્વારકામા આપો અમને,
સરવ મળી મનસુબો કીધો મોકલ્યા મહેતા નરસી કને,
તે તમારી હુંડી સ્વીકારે લાગ્યા મશ્કરી કરવાને
નરસી મેહેતાને ઘેર આવ્યા ચાલી, બેસારયા છે આસન આપી
મેહેતા વાત પુછેછે પહેલી કયાથી આવ્યા કયા જાવ છો ચાલી,
અમે નીકળ્યા તીર્થ કરવા દ્વારકાથી જાશુ કાશી—હુંડી કરાવવા.
હળવે રહીને કહે પરદેશી મહેતા વાત મારી સાભળો,
ઘેર તમારે રૂપીઆ ભરીયે તેની હુંડી કરી આલે,
સાતસે એક સુરતી સીક્કાના, થેલી લઈ ધરમા મુકો,
કાગળનો કટકો લખી આલો તે પર હુંડી કરી આપો.
મેહેતા થઇને પત્ર લખે છે સુરજની માહી શાખ કરે છે,
શામળસાનુ નામ ધરે છે આપશો તો મારી લજ્યા રહેશે,
કાગળનો કટકો લખી આલ્યો ત્યાથીચાલ્યા પરદેશી—હુંડી કરવવા.

પરદેશીને પંથ વળાવી મેહેતા વાત પુછે સઉને
આ ધનને આપણે શુ કરીએ ખવરાવી દો સત સાધુને,
ઘી ખાંડને લોટ મગાવ્યો લાગ્યા રસોઇ કરવાને,
ભાવતા ભોજન આપે બનાવી થાળ ધરાવ્યો ઠાકોરને
શો એક સાધુ થયા એકઠા, ફેંકી દીધા છે સઉના એંઠા,
મેહેતા હતા તેવા થઇ બેઠા નાહી ધોઇ મંદીરમા પેઠા,
હાથ જોડીને અરજ કરૂ મારી લજ્યા રાખશો અવિનાશી–હુંડી કરાવવા
હવે વાત કહુ પરદેશીની થઇ–નીકલ્યા દ્વારકાની માહી,
મોટા મોટા સાહુકારોને પુછે શામળાની પેઢી ક્યાહી.
આતો નગરમા નથી શામળશા ઘેલા થયા કે અક્કલ ગઇ.
તેમ તેમ ફાળ પડે પેટમા રૂપઇયા મળશે કે નહી
ખોળા ખોળી કરે નગરમા નથી આવ્યુ કોઈ નજરમા,
ઠગ મળ્યો એક જુનાગઢમા, ખોટી ચીઠી લખી આપી હાથમા
હાથ કપાળે દઇને બેઠા ચારે જણા થયા ઉદાસી—હુંડી કરાવવા.
નરસી મેહેતાનુ વચન રાખવા શામળાશા રૂપીઆ લાવ્યા,
સામસામી થયા એકઠા પરદેશી ક્યાથી આવ્યા.
અમે નીકળ્યા તીરથ કરવા જુનાગઢ રૂપીઆ ભરી આવ્યા
ખોટી ચીઠી લખી આપી હાથમા–શામળશાને બતલાવ્યા.
અમે છિએ નરસી મહેતાના, લ્યો રૂપિયા સુરતી સીક્કાના.
નથી મેલા છે કોરા કકડતા, તમારા રૂપીઆ ખરી મહેનતના
સાતસે એક રૂપીઆ ગણી આલ્યા, ચાર જણા ત્યા થયા ખુશી–હુંડી કરાવવા.
શામળ જોગોપાળ કરે છે રૂપીયા તમારા સંભાળજો,
ભરીપુરીને પામ્યા રૂપીઆ મહેતાજીને જઇ કહેજો
રખે દીલમા જગ હરખડના કામકાજ હોયતો કહેજો,
મંછારામ સત ગુરૂને શરણે સાચા ગુરૂને સંભાળજો–હુંડી કરાવવા.

स्वर्ग नीसरणी.

—ભજન—

ધન ધનરે આજે ધારણુ ધરીયા, દયા કરીને મદીર આવોરે રામ.
ધરમ રાજા ધરમપુરીમા બેઠા, વૈષ્ણવની વાર્તા કરેરે રામ
પાપી પાખડીને બાધી લાવો, વૈષ્ણવની રક્ષા કરજોરે રામ.
એમ કરીને ચાર જમડારે ચાલ્યા, મૃત્યુ લોકમા આવ્યારે રામ
પાપી પાખડીને કેમ ઓળખીએ, વૈષ્ણવ જન કેમ ઓળખીએરે રામ.
સવારના પહોરમા નહાવુ ને ધોવુ, પુન્ય ને દાન કાઇ કરનારે રામ
એ એધાણીએ વૈષ્ણવ જાણવા, પાપી ચડાળને બાધી લાવોરે રામ.
એમ કરીને ચાર જમડ રે ચાલ્યા, રાજાના હાડમા પેઠારે રામ.
પહેલોરે કહે છે હુ તો તાવજ થઇશ, રાજાના હાડમા પેસુરે રામ.
બીજોરે કહે છે હું તો વઇદજ થઇશ, રાજાની નાડીઓ જોઉરે રામ.
ત્રીજો કહે હુ તો જોશીરે થઇશ, રાજાના જોશ જોઉરે રામ.
ચોથો રે કહે હુ તો શેઠીઓ થઇશ, બજારે હાટ કાઢી બેસુરે રામ.
એમ કરીને ચાર જમડારે ચાલ્યા, રાજાના હાડમા પેઠારે રામ.
રાજાની દાસી તો વૈદ પોકારે, વૈદના વૈદ બોલાવોરે રામ.
મછારામ વૈદ તમે અહીંજ આવો, રાજાની નાડીઓ જુઓરે રામ.
તાવ તરીઓ ને એકાતરીઓ, ઓથીઓ ખબર ન જાણુરે રામ.
એમ કરીને એક પડીકી આપી, ત્યાહાને ત્યાહા ઘડીના થયારે રામ.
સગા વહાલા સરવે ટોળે થઇ બેઠા, અતરના સગા સોડામા પેઠારે રામ.
જીવ જતા એનો કોઇએ ન જાણ્યો, પલકમા દેહજ પડીઓરે રામ.
લીલુડા વાસની પાલખી બધાવી ઉચકનારા ચારરે રામ.

ચાર જણા એની સાથે ચાલે, પુરૂષ પાલખી લીધીરે રામ.
ચકલા સુધી એને સગવે વળાવે, વ્હાલા વળાવી પાછા વળીયારે રામ.
પાછુ વાળીને પ્રાણી શુ જુઓ છો, કયારે ગયા સગા વ્હાલારે રામ
વ્હાલા વળાવી તારા પાછારે વળીઆ, વ્હાલી તે વન કેરી કાઠીરે રામ
પહેલે પગથીએ પ્રાણી જેમ તેમ ચઢીયા, બીજે પગથીએ ભાલા દીઠારે રામ.
આરે ભાલામા હવે કેમરે ચલાશે, હવે શી ગતો થાશેરે રામ
ભાલા દેખીને પ્રાણી થર થર કપ્યા, ધુમકે ધુસકે રોવા બેઠોરે રામ.
ભલો જમડો જીવને ફરી ફરી પુછે, શા કર્યા પુન્યને દાનરે રામ.
નથી કર્યા પુન્ય મેતો નથી કર્યા દાન, દયાનો મારગ ભુલી ગયોરે રામ.
હુ રે શુ જાણુ આગળ વિપત પડશે, જમડા તો માર ઘણો મારે રે રામ.
લોહાની ગેડીઓ વતી પ્રાણીને મારે બરકા ને બુમો ત્યા પાડેરે રામ
બીજે પગથીએ પ્રાણી જેમ તેમ ચઢીયા, ત્રીજે પગથીએ ગોખરૂ દીઠારે રામ
આરે ગોખરૂમા હવે કેમરે ચલાશે, હવે શી ગતો થાશેરે રામ
જોરે જોડાના દાન કર્યા હોય તો, પ્રાણીને પાર ઉતારોરે રામ.
જોરે જોડાનો આનુગ્રહ આલ્યો હોય તો, કહેને ભાડે આણી આપુરે રામ.
ફરી ફરી મને શુ રે પુછોછો, નથી કર્યા પુન્યને દાનરે રામ.
ભલા તે જમુડાને દયારે આવી, જુનો જોડો એને આલ્યોરે રામ.
ભુંડા જમડાની નજરે પડયો તો, ધોલ મારી ખુચી લીધોરે રામ
દૈવના ચોર તારે કાઈ હતા કેને, ઉત્તમ દેહીઓ તમને આલીરે રામ.
ફરી ફરીને હવે મનખો નહી આવે, લક્ષ ચોરાશીમા પડજોરે રામ
ત્રીજે પગથીએ પ્રાણી જેમ તેમ ચઢીઆ, ચોથે પગથીએ ભૂખો લાગીરે રામ.
આરે ભુખોથી હવે કેમ ચલાશે, હવે તો શી ગતો થાશેરે રામ.
ઓ પેલા ઓ પેલા ભડાર ભરીયા, તેમાથી શેર અન્ન આપોરે રામ

એકસોને બે વરસ સુધી કમાયોરે, ઉખલે બરડે ખાયુ રે રામ.
લક્ષાધીપતિરે ભાઇ જેરે કહેવાને, વહાણો જેને ઘેર ચાલેરે રામ.
તેમાથી કાઇ તારે હાથે આલ્યા હોય તો, તે તારી સાથે આવનરે રામ.
ચમુ ઝારીઓ તારી કોરેરે મેલાશે, ખોખરી દોણી સાથે આવેરે રામ.
ચોથે પગથીએ પ્રાણી જેમ તેમ ચઢીયા, પાચમે પગથીએ રૂધીર દીઠારે રામ.
આરે રૂધીરમા હવે કેમરે ચલાશે, હવે તો શી ગતો થાશેરે રામ.
જેરે ગાયોના દાન કર્યા હોય તો, તરીને પાર ઉતરેરે રામ.
નથી કર્યા પુન્ય મેતો નથી કર્યા દાન, દયાનો મારગ ભુલી ગયોરે રામ.
પાચમે પગથીએ પ્રાણી જેમ તેમ ચઢીયા, છઠે પગથીએ થંભ દીઠારે રામ.
આરે થભે પ્રાણીને બાથ ભીડાવો, અડધ બળ્યો અડધ રહ્યોરે રામ.
ભાઇરે વૈમાન તારા ઉભારે રાખ, તે તો શા કરીયા પુન્ય દાનરે રામ.
ઉનાળે જેણે પરબો મંડાવી, ચોમાસે આપ્યા વિશ્રામ ઠામરે રામ.
શીયાળે ડગલા ડોટીઓ આપી, ભુખ્યાને ભોજન આપ્યારે રામ.
બ્રાહ્મણ શ્રવણને મે તો સીધારે આપ્યા, તેને પુન્યે વિમાન મળીયારે રામ.
છઠે પગથીએ પ્રાણી જેમ તેમ ચઢીયા સાતમે પગથીએ કુડ દીઠારે રામ.
ચોરે બેસીને જેણે ચાડીઓ કીધી, જુઠી સાખ્યો ઘણી પુરીરે રામ.
એરે પ્રાણીને પેલા કુડમા નાખે, એની તે શી ગતો થાશેરે રામ,
કાન ખજુરા એના કાનમા પેસે, હાડીઆ આખ્યો કોચેરે રામ.
સ્વર્ગની નીસરણીના સાત પગથીઆ, ગાય શીખેને જે કોઇ સુણેરે રામ.
ભટ પ્રેમાનંદ એમજ કહે, વૈકુંઠ તેનો વાસરે રામ.

કેલઈયાનુ —ભજન—

શેઠ સગાળશા સાધુને સેવે વાણીઓ પાળે વ્રત
ન મળ્યા સાધુને રહ્યા અપવાશી તાળવાને આવ્યા તરત
કૃષ્ણજી કુડીયા ધરીનેરે વેશ અતીતનો લઈનેરે,
ચગાવતીએ ચરણામૃત લીધા નવરાવીને નાથ.
પલગ ઉપર પધરાવીને સ્વામી કીધા સનાથ,
ખાને ભોજન ખીરના કીધારે પીરશીને આગળ દીધા
ખીર રોટલી અમે જમતા નથી નથી, અન્નનો આહાર,
માગ્ન લોક અમે માસના આહારી એમ બોલ્યા કીરતાર.
પાળો વચન બોલ્યા આતુરે સમજી લેજો સાચુ,
કસાઈ વાડે જઈ કરીને છુપાવી લાવ્યા માસ
ચગાવતીએ રસોઈ સુધારી પીરસીઓ પરસાદ,
વાયુ ઢોળે નરને નારીરે જમો તમે દેવ મોરારીરે.
અમેરે માટી માણસની જમીએ, પર માટી નવ પ્યાર,
અઘોર પથમા રહેવુ અમારે ખેલ ખાડાની ધાર
વાણીડા વર્તજ ફળશેરે આવી અવિનાશી મળશે,
માગ્યુ વેચાતુ માણસ ન મળે હઈએથી નહી હાર
માત પીતાએ પરીયાણ કીધા, કેલૈયો સહાર,
વાતો તો રહેશે વીરેકે કેલૈયો નાથને લેખે
ભણુનો ગણાનો બાગ્ય કલૈયા, માન હમારી પતીત,
માત પીતા તારા મારવા બેઠા આગસે આવ્યો અતિત
ધુતારો ધુતીને જાશેરે, પાછળથી પસ્તાવો થાશેરે,
એ શુ બોલ્યા ગુરુજી મારા માવીતર છોડયા કેમ જાય.

નવ માસ જેણે ઉદર રાખ્યો, ગુણ ઓશીંગણ થાય,
ભક્તિ મારી શીરને સાટેરે, શુ થાશે મસ્તક માટે.
હુ બાગુનો ભોમી લાજે, ભોરીગન ઝીલે ભાર,
મેરૂ સરીખા ડોલવા લાગે આકાશને આધાર
મેહેરા મણુ માઝા મુકરે કેલૈયો સત્ય ન ચુકે,
માતાએ મુખના મીઠડા લીધા નાખીને નીશ્વાસ.
આવ્નો ઘરમા લીધોરે, મારવાને પરીયાણ કીધો,
એ શુ બોલ્યા માતાજી મારા નાખી નીસાસો આજ
સફળ મનખો કેલઇયાનો મામ જમે મહારાજ,
ધન્ય ધન્ય આજનો દહાડોરે જુગતેથી જીવણને જમાડોરે
માત પીતાએ બને મળીને છેધુ કેલઇયાનુ શીષ,
અણુઘટતી તો એણે કીધી જમાડવા જગદીશ
ખેલ રચ્યો ખાશોરે પ્રભુ હવે પારણુ કરો,
નાથ કહે મારી નજરે લાવો પુત્ર તમારે છે એક
મસ્તકની તમને માયા લાગી છે એમ અવીનાશી કેહ,
તમે છો નરને નારીરે જુવો મન વાત વીચારીરે.
ખાંડણા ખાંડો મુખેથી હસો, કોરા પાલવ ફેર,
આંખમા તમે આંજણ આંજો, મનમા ન આણો મહેર
તમે છો સાચા સતીરે, એમ બોલ્યા જુના જતી,
મુસ્તક લઇ ખાંડણીયામા ખાંડે પીતાને વળી માય.
આંખોમા એમને આસું ન આવે, હરખે હાલરડા ગાય,
ભોજનીઆ તો ભાવશુ કીધારે, પીરસીને આગળ દીધા.
સત્યવાદી તમે સાચા સતી, સત્ય અમારે છે એક,

વાઝીઆનુ અમે જમતા નથી, એવુ અવીનાશી કેછ
તમે છો નરને નારી, જુઓ મન વાત વિચારી
સગાળશાના મનમા ચોરી, બીજુ નમળે બાળ,
ભગવાન અહીથી ભુખ્યા જાય તો નીશ્ચેખુટગો કાળ
બદગીઓ તો સતની કરીએ, નીકર વણુ માર્યા મરીએ.
શગાળશા કહે પુર્વ જન્મના પ્રગટયા અમારા પાપ,
ગુરૂ દુભાએ ગોતરી માર્યા મારેલા માને બાપ,
ડુગરીયે દવ લગાડગો, તે તો મારો ખેલ બગાડગો
ચગાવતી કહે પાચ મહીનાનુ મારે છે ઓધાન
ભલે આવ્યા સ્વામી ભાવે અમારા તમ સરખુ કામ,
ધણી મેતો તમને ધાર્યારે, તમે મારા ખેલ સુધાર્યા.
ચગાવતીએ છરી લીધી પાગી મરવા પેટમાય,
અચાનક નાઠા ઉઠીને બહુ નામીએ ઝાઝી બાય.
સાચી છે ટેક તમારીરે, માગો હવે કે દેવ મોરારી.
કેલઇયાને સજીવન કીધો, બેઠો રમે છે બહાર,
પછી સતી બોલ્યા વિચારી ભુદર દેજો ભકિત તમારી
બણુતો બણુતો આવ્યો કેલઇઓ લાગ્યો હરીને પાય,
માનાએ મોતીડે વધાવ્યો હૈડે હરખ ન માય,
દાતારે તો દરશન દીધારે લ્હાના લાખેણા લીધા
શગાળશા શેઠ ચગાવતીએ એવુ ધરાવેલ નામ,
ભાણ પ્રતાપે ભણે રતનદાસ તેને તરછોડીએ કેમ,
મોહનજીને મળવાને માહેરે, જાવુ વૈકુઠની વાટે,

કાચબા કાચબીનું ભજન.

કાચબો અને કાચબી એતો હતા હરીના દાસ,
દરશન કારણે બારણે આવીયા રાખીને વિશ્વાસ
આવતાજ નજરે ભાળ્યા ઝાલીને બાંધી માર્યા,
કળકળમા તુ કાચબી કુદી રામૈયાની રીત છે રૂડી.
કાચબો કહે છે કાચબીને ભુંડી તુ ધારણ રાખ ધીર,
આપણને ઉગારશે વાલો જુગતે જાદવ વીર.
ચીતા મેલી ચરણે આવો મરવા નહિ દે માવો
વારે વારે તુને વારતી કથ મારૂ ન માન્યુ કેણ,
કાળ આવ્યો કોણ રાખશે તમે નીચા શુ ઢાળો નેણ,
પ્રભુ તારો નાવીયો પ્રાણી. માથે આવી મોત નીશાની.
અબળાને છતબાર ન આવે કરે કોટી ઉપાય,
કીધુ ન માને કોઈનુ ગાયુ પોતાનુ ગાય,
એવી વીશ્વાસની વાણી, પ્રથમ પહેલી મત છે પાની.
કચબી કહે કયા ગયો તારો રાખણ વાલો રામ.
પ્રાણ ગયા પછી પહોચશે, શુ કરશે તારો રામ,
મુવા ટાણે મતી મુઝાણી, તુટયા પછી ઝાલવુ તાણી.
ત્રીકમજી ત્રણ લોકમા મારે તમારો વિશ્વાસ,
અટક પડે ત્યારે આવજો મારા આતમના આધાર,
છોગાળાજી વાત છે છેલ્લી, થાજો અબળાના બેલી.
ત્યારે કાચબી કહે કોણ ઉગારે. તારો જાતો રહ્યો જુગદીશ
ચાર દીવસથી સળગાવીઆ, લઈને આર્યા વીચોવીચ,
આમાથી જો ઉગરીએ, પાની બહાર પગ ન ભરીએ.

બળતી હોય તો બેસ મારી પીઠ પર રાખુ તારા પ્રાણ
નીધા કરે છે મારા નાથની એતો મારે છે મુજને બાણ,
વાલો મારો આવશે વારૂ, આપણને તારવા સારૂ
કાચબી કહે કીરતાર ન આવ્યા અને આપણો આવ્યો અત
હરી નથી કોના હાથમા તમે તે શુ બાધ્યો તત,
જેનો વિશ્વાસ છે તારે તેનો ઇતબાર નથી મારે
વીઠલજી મારી વારે ચડજો શામળા મરજો સાર
લાજ લોપાશે લોકમા પછી બીજી કોની વાર,
હરી મારી હાસી થાશે, પ્રભુ તારી પનીત જાશે
ત્યારે કેશવજીએ કરૂણા કરી મોકલ્યો મેઘ મલાર
આધણમાથી કુમારીયા બોલ્યા કાચબાને કીરતાર,
ભોજલ કહે ભરૂસો જેને, ત્રીકમજી તારસે તેને.

નરસિંહ મહેતા કૃત —પ્રભાતીઉ—

અખિલ બ્રહ્માડમા એક તુ શ્રી હરી, જૂજવે રૂપે અનત ભાસે,
દેહમા દેવ તુ તેજમા તત્વ તું, શુન્યમા શબ્દ થઇ વેદ વાસે ટેક૦
પવન તુ પાણી તુ ભૂમિ તું ભૂધરા, વૃક્ષ થઇ ફૂલી રહ્યો આકાશે,
વિવિધ રચના કરી, અનેક રમલેવાને, શિવ થકી જીવ થયો એજ આશે અ૦
વેદ તો એમ વદે, શ્રુતિ સ્મૃતિ શાખ દે, કનક કુડલ વિષે ભેદ ન્હોયે;
ઘાટ ઘડિયા પછી નામ રૂપ જૂજવા, અતે તો એમને એમ હોયે અ૦
ગ્રંથ ગડબડ કરી, વાત ન કરી ખરી, જેહને જે ગમે તેહ પુજે,
મન કર્મ વચનથી, આપ માની લહે, સત્ય છે એજ મન એમ સુજે અ૦
વૃક્ષમા બીજ તું, બીજમા વૃક્ષ તુ જોઉં પટતરે એજ પાસે,
ભણે નરસૈયો એ, મનતણી શોધના પ્રીત કર પ્રેમથી પ્રગટ થાશે અ૦

નરસિંહ મહેતા. —ભજન—

(રાગ આશાવરી)

વૈષ્ણવજન તો તેને કહીએ, જે પીડ પરાઇ જાણે રે,
પર દુખે ઉપકાર કરે ને મન અભિમાન ન આણેરે વૈષ્ણવ,
સકળ લોકમા સહુને વંદે, નિંદા તે ન કરે કેનીરે,
વાચ કાચ મન નિશ્ચય રાખે તો, ધન્ય ધન્ય જનની તેનીરે. વૈષ્ણવ.
સમ દષ્ટિ અને તૃષ્ણા ત્યાગી, પર સ્ત્રી જેને માતરે,
જીહ્વા થકી અસત્ય ન બોલે, પરધન નવ ઝાલે હાથરે વૈષ્ણવ.
મોહ માયા વ્યાપે નહિ તેને, દઢ વૈરાગ્ય જેન મનમારે,
રામ નામ શુ તાળીરે લાગી, સકળ તિરથ તેના તનમારે વૈષ્ણવ.
વણ લોભી ને કપટ રહિત છે, કામ ક્રોધને નિવાર્યારે,
ભણે નરસૈયો તેનુ દરશન કરતા, કુળ ઇકોતેર તાર્યારે વૈષ્ણવ.

દયારાકૃત —ભજન—

જે કોઇ પ્રેમ અંશ અવતરે પ્રેમરસ તેના ઉરમા ઠરે
સિંહણ કેરું દુધ હોય તે, સિંહણ સુતને જરે,
કનકપાત્ર પાખે સહુ ધાતુ, ફોડીને નીસરે પ્રેમરસ.
સકરખોરનુ સાકર જીવન, ખરના પ્રાણજ હરે,
ક્ષાર સિંધુનુ માછલડુ જયમ, મીઠા જળમા મરે પ્રેમરસ.
સોમવેલી રસપાન શુદ્ધ જે, બ્રાહ્મણ હોય તે કરે,
વમલ વશીને વમન કરાવે, વેદવાણી ઉચરે પ્રેમરસ.
ઉત્તમ વસ્તુ અધિકાર વિના મળે, તદપિ અર્થ ના કરે,
મત્સ્ય ભોગિ બગલો મુકતાફળ, દેખી ચંચુ ના ભરે પ્રેમરસ.
એમ કોટિ સાધને પ્રેમ વિના, પુરુષોત્તમ પુઠ ન ફરે,
દયા પ્રીતમ ગોવરધનધર પ્રેમ ભકિતએ વરે. પ્રેમરસ.

પ્રીતમકૃત. —ભજન—

હરિનો મારગ છે શુરાનો, નહિ કાયરનુ કામ જોને,
પ્રથમ પહેલુ મસ્તક મૂકી, વળતી લેવુ નામ જોને
સુત વિત દારા શિશ સમરપે, તે પામે રસ પીવા જોને,
સિધુ મધ્યે મોતી લેવા, માહિ પડયા મરજીવા જોને
મરણુ આગળે તે ભરે મૂઠી દિલની દુગ્ધા વામે જોને,
તીરે ઉભો જુવે તમાસો, તે કોડી નવ પામે જોને.
પ્રેમ પથ પાવકની જવાલા, ભાળી પાછા ભાગે જોને,
માહી પડયા તે માહા સુખ માણે, દેખનારા દાઝે જોને.
માથા સાટે મોંઘી વસ્તુ, સાપડવી નહિ સ્હેલ જોને.
મહા પદ પામ્યા તે મરજીવા, મૂકી મનનો મેલ જોને.
રામ અમલમા રાતા માતા, પુરા પ્રેમી પરખે જોને;
પ્રીતમના સ્વામીની લીલા, તે રજની દન નરખે જોને

મીરાંબાઈ —:૦·—

નહિરે વિસારૂ હરિ, અતરમાથી, નહિરે વિસારૂ હરિ,
જળ જમુનાના પાણીરે જાના, શિર પર મટકી ધરી—
આવતા ને જતા મારગ વચ્ચે, અમુલખ વસ્તુ જડી—
આવતા ને જાતા વૃદારેવનમા ચરણુ તમારે પડી—
પીળા પીતામ્બર જરકસી જામો, કેશર આડ કરી—
મોર મુગુટ ને કાનેરે કુડળ મુખ પર મોરલી ધરી—
બાઇ **મીરાં** કહે પ્રભૂ ગિરિવરના ગુણુ, વિઠ્ઠલ વરને વરી—

રાવોભક્ત—માતૃસ્તુતિ. —રાગ પરજ.—

બેડો બાઈ બુડતો તારોરે, અમે આઇ પાર ઉતારોરે ટેક.
આ ખેપે હુ તો ઘણુ કમાયો, ભર્યો અનર્ગલ માલ,
મધ્ય દરિઆ વચ્ચે તોફાન લાગ્યુ, શારે થાશે હેવાલ. બોડો.
ખલાશિયા તો ખડખડ કરે છે, મહા જુલમ મનમાય,
માલધણી વિમાશી રહ્યો છે, ડોલ્યુ દરિયામાય, બેડો.
મધ્ય દરિયા વચ્ચે ડોલ્યુ માતાજી, વહાણુને નથી વિશ્રામ,
એક નામનો આશરો તારો, કરો સેવકના કામ. બેડો
ઊચુ જોઊં તો આભ માતાજી, નીચુ જોઊં તો નીર,
બાળા શક્તિ મારી ખુમ સાભળજો, બાજુ રાખોને શરીર. બેડો.
કુવાચરાની લેહેરો લાગી, મોજા તણી શી વાત,
અપશુકનીઆ વેળા આવીછે, ધાઓ ધાઓ અમે માત બેડો
હાથેથી હવે નેજા છૂટયા, શઢ પણ ડડા તોડ,
અત સમાની આ વેળા થઇ હવે, મોટે ભાસે છે મોડ બેડો
ડુગિરિયે તો દવ લગાડેયો, પૂર્ણ કિધેલા પાપ,
એક પહોરથી સ્તુતિ કરૂ છુ આવોને આપો આપ' બેડો.
અરધુ વહાણુ મેં કીધુ સાક્ષી ઊંચો આભ,
આ અવસર આરાસુરી આવો, નથી ખાવો મારે લાભ બેડો.
જગત જનેતા સ્તુતિ સુણી થયા, વાઘ ઉપર અસવાર,
ઝાઝ ઉપર જઇ ત્રિશુળ ઝાપટયુ, તાર્યુ તે જળ મોઝાર બેડો.
વહેવારીયો તો અચરજ પામ્યો, આવ્યુ તે મનમા વહાલ,
કર જોડી રાવો ભકત ભણે છે, અરપી દીધો બધો માલ બેડો.

પ્રેમાનંદ કૃત —કુવરબાઈનું મોમેરૂ—

રાગ ધનાશ્રી.

નરસૈ મહેતે ઘેર તેડાવ્યા, સગા તે વૈષ્ણુવ સંતજી;
મોસાળુ લઈ આપણે જવુ, છે કુવરબાઈનુ શ્રીમંતજી
જુની વેલ ને ધૂસરી વાંકી, સાગી સોટા વાગીજી,
કોણા તળાયા કોની પિંજણીયો, બળદ આણ્યા બે માગીજી.
મહેતાજી મામેરે ચાલ્યા, સમર્યા શ્રીજગદીશજી,
ત્રણ સખિયો સધાતે ચાલી, વેરાગી દશ વીશજી
સંપુટ ત્રાંબાની ડાબલીનો, તેમાં બાળ મુકુંદજી,
કંઠે હાર કરીને રાખ્યા, દામોદર નંદન નંદજી
વેલની પૂંઠે કોથળો બાંધ્યો, માંહી ભર્યાં વાજિંત્રજી,
ગાંઠડી એક ગોપીચંદનની, તુળશી કાષ્ટ પવિત્રજી
મોસાળાની સામગ્રીમા, તિળક ને તુળસી માળજી,
નરસૈયાને નિર્ભય છે જે, જેમ ત્રશે ગોપાળજી
બળહીણા બળદો શુ હીંડે, ઠેલે વૈષ્ણવ સાથજી,
સોર પાડે ને ઢાળ ચડાવે, જેજે વૈકુંઠનાથજી
એક બળદ ગળિયો થઈ બેસે, આંખલો તાણી જાયજી,
પડ્યાને પુંછ ગ્રહી ઉઠાડે, કૌતક કોટી થાયજી
સાલે સાલ જૂજવા દીસે, રથતણા બહુ વંકજી,
સાગીનો બહુ શબ્દજ ઉઠે, સૂચવે છે બહુ ચક્રજી
ચડે બેસે ને વળી ઉતરે, લે રામ કૃષ્ણનુ નામજી,
મધ્યાહ્‌ને મહેતાજી આવ્યા, જોવા મળ્યુ ઉના ગામજી.
શું જાણે વૈષ્ણવનો મહિમા, વિષયીપુરના લોકજી,
કોઉ પહોતા કુંવર વહુના, મામેરૂ છે રોકજી.

'મહેતાનો સત્કાર' —રાગ મારુ—

સુણી શ્રીરંગ મહેતો આવ્યા ધાઇ, ભાવે ભેટયા બંને વેવાઇ,
મળ્યો જમાઇ જમાઇનો ભ્રાત મળ્યો સહુ નાગરનો સાથ.
કપટે ભેટીને પાછા ખસે, જોઇ સામગ્રીને હસે,
ઉતરવા ઘર આપ્યું એક, ઝંઝા ચાચડ મચ્છર વિશેક,
ખાડા ટેકરા વસમો ઠામ ઉપર નળિયાનું નહિ નામ.
કોણું છાજ ને જૂની વળી, ભીંત્યો દોદળ એવડ વળી.
ઝાઝા માકણ ઝાઝા જૂઆ, ત્યાં મહેતાના ઉતારા હૂઆ,
વેવાઇ ગયા ઊતારો કરી, બોલે હસણી નાત નાગરી
કુંવર વહુનો વૈષ્ણવ બાપ, દર્શન કરીને ખોઇએ પાપ,
મેહેતાને જોવા હરખે ભરી, ઘેર ઘેરથી ચાલી સુંદરી;
મન વિના મહેતાને નમે, સારું થયું જે આવ્યા તમે;
માહો માહિ કહે સુંદરી, મહેતો દીઠે દીઠા હરી
જુઓ સાથ કેવો ફુટડો, એને પરમેશ્વર ત્રુઠડો,
કુંવર વહુનું ભાગ્યું દુઃખ, એવું કહીને મરડે મુખ.
જુઓ બળદ મહેતાજી તણા, બગાઇઓ શબ્દ કરે છે ઘણા,
વજાડશે મંડપમાં ચંગ, નાગરી નાતમાં રેહેશે રંગ.
આ ગાહડી વળગાડી લટકે, તાળના જોડા બાંધ્યા પટકે
તુળસી કાષ્ટતણો એ ભરો, હવે મામેરાનો શો ઉધારો,
છાબમાં તુળશી દળ મૂકશે, ઉભો રહીને શંખ ફુંકશે.
વૈરાગી હરિના ગુણ ગાશે, એટલે મોસાળું પુરું થાશે.

મીરાંબાઈ. —રાગ ભજન—

બોલમા બોલમા બોલમારે રાધાકૃષ્ણ વિના બીજું બોલમા. ટેક.
સાકર શેરડીનો સ્વાદ તજીને, કડવો લીમડો ઘોળમારે, રાધા.
ચાંદા સુરજનુ તેજ તજીને, આગીયા સગાથે પ્રીત જોડમારે, રાધા
હીરા માણેક ઝવેર તજીને, કથીર સગાથે મણિ તોળમારે, રાધા
મીરાં કે પ્રભુ ગીરધર નાગર, શરીર આપ્યુ સમતોલમારે, રાધા.

મીરાંબાઈ કૃત —ભજન—

પ્રેમની પ્રેમની પ્રેમનીરે, મને લાગી કટારી પ્રેમની ટેક•
જળ જમુનામા ભરવા ગયાતા, હતી ગાગર માથે હેમનીરે મને
કાચે તે તાતણે હરજીએ બાંધી, જેમ ખેચે તેમ તેમનીરે મને.
મીરા કહે પ્રભુ ગિરિધરનાગર, શામળી સુરત શુભએમનીરે મને

—(અજીતસિંહ)— —બ્રહ્મ ભજન—

અશરણ શરણ! ધરણ ધારણ! ઇશ તારણ! તરણ કૃપાળ!
ચરણ સ્મરણથી તરણ વરણ! પણ ગિરીવર ગહન દયાળ,
જનમન રંજન ભવ ભય ભંજન, ચિદ્ઘન જગ રાયા;
શકળ અખિલ દુઃખ દલન, કરન વિભુ! અકળ આપમાયા
અમલ કમળ સમ લોચન, મોચન ત્રિવિધ તાપ અજ્ઞાન,
મુનિજન મન સગવર,નરવર, ઇશ હશ અજર જગ ભાણ,
નાથ નિરંજન! પરમ બ્રહ્મ! સુખદાયક કલ્પ સમાન
પ્રણમિ ચરણ વિનવુ જગ વદન! કરો અખિલ કલ્યાણ,
• અચ્યુત કેશવમ્ રામ નારાયણમ્
શ્રીધરમ્માધવ ગોપીકા વલ્લભમ્ રામનારાયણ હરીમ્

મીસ-કાલીજાન—રાગ, જીલાકી ધુન, તાલ, લાવની.

નાજસે દેખો ઇસારા કરતે જાતે હય,
હમારે દીલકો નાઝસે ઇશારા કરતે જાતે હય
વહ ચરકે દેતે જાતે હૈ, જફા યે કરતે જાતે હય
જીગર તો દેખીય હમ અબ, ગવરા કરતે જાતે હય
ઇલાહી ઇશ્કને હમકો યહ કૈસા કર દિયા મજનુ,
કે અબ તો દોસ્તભી હમસે- કનારા કરતે જાતે હય

નઈ, ગઝલ—"મેરે મૌલા બુલાલો મદીને મુઝે;"

મેરે મૌલા બુલાલો મદીને મુઝે,
ગમે હીજર તો દેગા ન જીને મુઝે,

કાફલે વાલે સબ ગએ મય હાથ મલતા રહે ગયા,
જાન તડપતી રહે ગઈ ઔર દીલ મચલતા રહે ગયા.
લીયા સાથ ન અપને કીમીને મુઝે, મેરે મૌલા બુલાલો મદીને મુઝે.—૧
દેખીએ કીસ્મત મે લીખી હૈ જયારત યા નહી,
દેખીએ રોઝે પે હજરત બુલાતે હે યા નહિ,
થોડી સોચ હે બારા મહીને મુઝે, મેરે મૌલા બુલાલો મદીને મુઝે,—૨
અય અજલ મત જાન લે રહે જાન બહોત મુસ્કીલમે હૈ,
જાન દુ રોઝે પે—રહે અરમાન મેરે દીલમે હૈ,
કોઇ દીન અભી ઔર દે જીને મુઝે, મેરે મૌલા બુલાલો મદીને મુઝે—૩
હીદસે યા સાકીએ કૌસર બુલા લીજે મુઝે
એક પ્યાલા આબે જમજમ કા પીલા દીજે મુઝે,
પડે હીજર મે પીને ન આસુ મુઝે, મેરે મૌલા બુલાલો મદીને મુઝે,—૪

યા મોહમદ મુસ્તફા તસકીન તો કીજે મેરી,
આતીશે ફુરકત મે જલતા હુ ખબર લીજે મેરી,
લગ ગએ મોતક આને પસીને મુઝે, મેરે મોલા બુલાલો મદીને મુઝે,—પ
ફીર્ રે દુન્યા મે કડો હય એક હશરતે દીદાર હૈ,
મય મુસાફીર હુ અકેલા તેરિ મદદ દરકાર હૈ,
કોઇ રાહમે લુટ ન છીને મુઝે, મેરે મોલા બુલાલો મદીને મુઝે,—૬
માર ડાલા ઇસ વતન ને, ઓર હિંદુસ્તાન ને,
મુફ્લસી ને બેકસીને શોકને અરમાન ને,
દીએ રંજપે રંજ સબીને મુઝે, મેરે મોલા બુલાલો મદીને મુઝે—૭
આસ્મા થામે જમીન પકડે વતન રોકા કરે,
મય ન ઠયરૂગા ન ઠયરૂગા કોઈ ચીખા કરે,
કીયા યાદ હે મેરે નબીને મુઝે, મેરે મોલા બુલાલો મદીને મુઝે,—૮
અરકે હસરત રાત દીન આખોસે મય બરસાઉગા,
નુર ઇન્શા અલ્લાહ આખોસે મય મદીને જાઉગા,
ચેકી જાવેગે લેક સરીને મુઝે, મેરે મોલા બુલાલો મદીને મુઝે,—૯

ગઝલે–નાઅત તર્જે–કવ્વાલી—

તોડીદ્યા ડંકા આલમમે, બજવા દીયા કમલીવાલેને.
કુલ લાએલાહા ઇલલ્લાહ, ફરમાદીયા કમલીવાલેને.
જબ ચદરએ અનવર કમલીસે, ચમકાદીયા કમલીવાલેને.
ધનઘોર ઘટામે સુરજકો, શરમાદીયા કમલીવાલેને
દિલ એસે રંગીનેકે સદકે જા, ઓર એસે હસીનેકે કુરબાં.
હટ કરકે ખુદાસે ઉમ્મતકો, બખશા દીયા કમલીવાલેને.
બનગનકે ગયે મેહાજકી શબ વલ્લેલકી છપબી ઉસપે ગઝબ.

જન્નતકે હુરો ગીલમાકો, તલપાદીઆ કમલીવાલેને.
ઝુલફોકી મહકને મસ્ત કીયા, ચિતવનકી ઝલકને દીલછીના.
હરતરહકી બાકી અદાઓસે, લુટવા દીયા કમલીવાલેને.
પીપીકે પ્યાલે કોસરકે, લુટીંગે મઝે જી ભરભરકે.
ઇન્ના આતેના કલકોમર, ફરમાદીયા કમલીવાલેને
વોહ કમલી અજબ લા કીમતથી કીમ નાઝસે હકને સરપે ધરી.
સબ ઝન્કે દોશાને વાલેકો, શરમા દીયા કમલીવાલેને.
જબ હકકી તરફમે ઉમ્મતકો, મેરાજકી શબ ઇન આમમીલા
ખુશહોકે દામન કમલીકા, ફેલાદીયા કમલીવાલેને.
ખુશકીમે તરી પેદા કરદી હરશાખ હરી પેદા કરદી.
મહીં બાગે જહામે રહમતકા બરસા દીયા કમલીવાલેને.
ગએ અર્શપે કુબ હુઆ હાસીન, અલ્લાહસે જાકે હુએ વાસીન.
કયા જાને ખુદાકો જાકર કયા સમઝાદીયા કમલીવાલેને
ઇસલામ મીલા, ઇમાન મીલા, પઢનેકોહીએ કુરઆન મીલા.
જુલ્તકો જો કુછ દીલવાનાથા, દીલવાદીયા કમલીવાલેને.

ગઝલે-જલીલ-કવ્વાલી—

તલવાર ખીંચકે પજએ કાતીલમે રેહ ગઇ
બીસમીનકી આરઝુ દીલે બીસમીલમે રેહ ગઇ
ઝોકા જબ આ ગયા કોઇ મજનુકી આહકા
લયલા તળપકે પરદએ, મેહમીલ મે રેહ ગઇ.
શીરની - રહી નીગાહમે તસવીર યારકી
આખીર ઉતરકે આખસે, વો દીલમે રેહ ગઇ.
કાતીનકા- હાં-હાય, રૂકાભી તો કબ રૂકા—

થોડીસી જાન જાય તને, બીસમીલ મે રેહ ગઇ
અય તેગે નાઝ ઇતનીભી તેઝી ન ચાહીએ
દીલ્લરકી હવસ દીલે બીસમીલ મે રહ ગઈ.
ખન્જર ઇધર ખીંચા ઉધર આહે ખીંચી મગર.
થોડીસી ચલકે બીસમીલ વ, કાતીલ મે રેહ ગઇ.
ચલની હે તેગે નાઝ મઝે લુટ્લો જલીલ.
કહેના ન ફીર કભી કે હવસ દીલમેં રેહ ગઇ,

મઝ્લે–મુઝતર–કવ્વાલી—

મીલનાથા તો મીલ જાતે, ઊમ નુરે મુજરદસે.
ક્યુ જાકે ચલે આએ. દરબારે મોહમદસે
અલ્લાહકે પરદેમે, વેહદતકે સીવા ક્યા હય
જો કુછ હમે લેનાહય, લેલેગે મોહમદસે.
રોઝે મે મોહમદકે મેને બ ખુદા દેખા
અલ્લાહકી આવાઝે આઇ ઉમી ગુમ્બદસે
લીલ્લાહ મેરી તુરબતમે ચુપ ચાપ ચલે જાતો
ગર તુમને મુઝે છેડા, કેહ દુગા મોહમદસે.
અય બાદે સબા તુરબત, મોહતાજે મુરમ્મત હય.
મીટી મુઝે થોડીસી લાદે દરે અાહમદમે
ક્યુ ઝીકર ખુદા છેડા, અય મુનકરો તુરબતપર.
કુછ બાત ન કરનેદી, તમ્વીરે મોહમદસે.
મુઝતર મુઝે તોબાહી, જીસ વકતકે યાદ આઇ.
નીકલા મય ઇગર થામે, દુટે હુવે મરકદસે.

ગઝલે-અકબર તર્જે—કવ્વાલી.

ખુમહે દરખ્ત રોઝએ વાલે કે સામને.
મજનું ખડા હે ખેમએ, લેલા કે સામને.
એક એક કો બખ્શવાએંગે મેહશરમે હકસે વો—
ચુસુફકી બન પડીહે ઝુલેખા કે સામને.
જલવે કે દેખને કે લીયે ભી તો કોઇહો—
મુહસે નકાબ ઉલટ દીયા મુસાકે સામને
કયશા મુકામ કાફલેવાલે ચલે ચલો.
ઠેરેગે ચલકે ઉસ સહેરાવાલા કે સામને.
જીસ મુરેદકો ન હઝરતે ઇસા જીલા સકે.
લે આઓ ઉસકો મેરે મોલાકે સામને
કહે દીજીએ સબા મેરી હાલત ઝરા ઝરા.
જાના હો ગર તેરા મેરે આકા કે સામને.
ફીર વો કરમ કરે ન કરે ઇખ્તીયાર હે.
હા અકબર તુ અરઝ કરતો ઝરા જાકે સામને,

ગઝલે-આશીક—તર્જે કવ્વાલી.

મુસકુરાતે જાતે હે કુછ મુહસે ફરમાનેકે બાદ,
બીજલીયા ચમકા રહે હે ફુલ બરસાનેકે બાદ.
કોન હોના હે દીયે અફસુરદાકા પુરસાને હાલ,
ફુલકી ખુશબુભી ઉડજાતીહે મુરઝાનેકે બાદ.
કબરમે કયા કયા ફરીશ્તોકો થા અરમાને સવાલ,
કુછ ન પુછા મુઝસે તેરા નામ બતલાનેકે બાદ.
ફુલ ચઢાયેગે લહદ પર જીનસે યે ઉમ્મીદ થી.

વોભી પત્થર રખ ગએ **સીનેપે** દફનાનેકે બાદ,
ઉમર ભરમે દોહી ઘડીયા મુઝપે ગુજરી હે કઠન
આપકે આનેસે પહેલે – આપકે જાનેકે બાદ
તુ દીયે જા સાકીયા પયમાના પયમાનેકે બાદ
બાત મતલબકી ,કહુ ગા હોશમે આનેકે બાદ
સુર્ખરૂ હોતા હે ઈનશાન આફતે સેહનેકે બાદ.
રગલાતી હે હીના પત્થરપે પીસજાનેકે બાદ.
જો જલાતા હે કીસીકો ખુદ વો જલતા હે જરૂર.
શમઆભી જલતી રહી પરવાના જલ જાનેકે બાદ
કયા શરફ તાબને પસતીસે પાયા હે ઉરૂજ.
સર ચઢી હે હલકસે નીચે ઉતરજાનાકે બાદ
મેરા દીલ લેનેકે પહેલે કયા ખુશમદ ઉનકો થી.
કેસી આખે ફેરલી મતલબ નીકલ જાનેકે બાદ.
ઉમર આધી આ ગઈ પર હે અભી નખરે વોહી
બલ ન રસ્સીકા ગયા અફસોસ જલ જાનેકે બાદ.
હીલાસાઝી કહેતીહે ઉનકો કે બસ વો આચુકે
મેહદી કયા બેંકજે ફલરન ઝુલ્ફ મુલ જાનેકે બાદ
ઉમર ભર ઉનકો તે મેરી શિકલસે નફરત રહી
અબ વો ચહેરા દેખતે હે દમ નીકલ જાનેકે બાદ.
યાદ આઇગી વફાએ તુમકો મેરી દેખના.
કદર હોગી. તુમકો મેરી મેરે મર જાનેકે બાદ.
બાત મીલ જાય ગલે **આશીકસે** કયા તકરાર હે.
સુલેહભી હો જાતી હે આપસમે ચલ આનેકે બાદ

નઈ-ગઝલ—મુસદ્દસ.

આહીસતા બરગે ગુલ બરીશા બર મઝારે મા
બસ નાઝુક અસ્ત શીશએ દીલ દર કીનારે મા.
બલાએ કબ્ર એક દરખ્તે ગુલાબ થા
સરસબ્ઝીમે નરખતાથા હમસર વો દુસરા
જબ ફુલ ઉસ દરખ્તસે તુરબતપે ગીરતે થે
તબ અનદરને કબ્રસે આથીથી યે સાદ—આહીસતા
યે બાર બાર દેખ તઅજ્જુબ મુઝે હુવા
બાશીન દગાને કબ્રસે પુછા જો માજરા
યે કૌનને બુઝરગ હે કયા ઇનકા નામ થા
આતીહે જીનકે કબ્રસે હરે વકતયે સાદ—આહીસતા
માલુમ યે હુવા કેથે વો આશીકે હઝીન.
તાઝીસ્ત વસલે યાર મયસ સર હુવા નહિ
મરનેકે બાદ કબ્રપે આયા જો મઓ જબીં
જબ બરગે ગુલ ચળાયા તો આવાઝ યે સુની—આહીસતા

ગઝલે-જલીલ, તર્જે-કવ્વાલી.

જો દીલકો ખો ચુકે હય વોહ દીલકો ઢુંઢતે હય,
હમ દીલસે તંગ હો કર, કાતીલ કો ઢુંઢતે હય,
કયા ધુન હય જુસતજુકી યે ભી ખબર નહી હય,
દીલબરકો ઢુંઢતે હય યા દીલકો ઢુંઢતે હય.
રાહે તલબમે એસા વો રફતા કૌન હોગા,
મનઝીલપે હમ પોચેકે મનઝીલકો ઢુંઢતે હય.
કાટે નહિ જો કટતે ફુરકતમે દીન હમારે,

ખન્જરકી જીસતજીમે કાતીલકો હુક્તે હય.
જો જખમ દે ચુકે હય, જી લેનેકા હય કારી,
અબ કીસ લીએ વોહ અપને કાનીલકો હુક્તે હય.
તુમને જો અપને રૂખસે પર્દા ઉઠા દીયા હય,
તારે ફલકપે માહે, કામીલકો હુડને હય.
અલ્લારે ઇશક લયલા-મજનુકે બનમે અબતક,
ઝુકતે હય જો બગોલે * મહમીલકો હુડને હય,
એ તીરો એ કમાકે જો દીલ શીકાર કરશે,
હમ તો જખીલ એસે. કાનીલકો હુડને હય.

ગઝલે-તજમુલ, તર્જે-કુવ્વાલી.

કોનસે દીલમે નહિ રંગ રંગીલા મેરા
હર નજરમે હૈ બસા છેલ છબીલા મેરા.
દાગ ઇસ્યા કા મીટા દેગા મેરે દામનસે,
રંગે ઇરફા મે ડુબા દેગા રંગીલા મેરા,
હમમે હોગી મુરીદોકી ન જબતક બખશીશ,
હટને વાલા નહિં મયદા સે હટીલા મેરા.
અવલીયા ચીસ્ત કે સારે હય બરાતી જીસકે,
ચશ્મે બદદુર વોહ દુલા હે સજીલા મેરા.
હક પરસ્તી કા તમાશા નજર આયા સબકો,
આયા અજમેરમે જબ છેલ છબીલા મેરા.
નામ લેવા મય તેરા ઔર હય ઘર ઘર મેરે,
મય એહીશથી હુ મેરે સાથ કબીલા મેરા
ગુલરૂખાને ચમને દહેર હો કુરબા દીલસે,

રંગ રૂપ મના દીખાદે જો રંગીલા મેરા.
દરસે ખ્વાજા કે મે ઇનઆમ જો લેકર કે ટાલા,
ખ્વાજા વાલોં ને રખા નામ હઠીલા મેરા.
જચ રહા હે નિમેહ ખલ્ક મે અલ્લાહ અલ્લાહ,
બસ રહા હે દીલે આલમ મે રંગીલા મેરા.
અય "તજજમુલ" દીલો જાનો જીગરકા માલી,
વોહ રંગીલા વોહ છબીલા વો સજીલા મેરા.

ગઝલે-લતીફ-મોલીફ્ગુ લહસ્તે હાઝા.—

અલ્લાહકી રહેમતસે અવતાફ મોહમ્મદસે,
ખાલી ન ફીરા કોઇ હરગીજ દરે અહેમદસે
અલ્લાહકો પયછાના પ્યારે નબી અહેમદસે,
ઇસલામ ફુલા ફુલા ગુલજારે મોહમ્મદસે.
હે શમસો કમર રોશન, દોનો રૂખે અહેમદસે,
હેરાન કે દો-આલમ ઉસ નુરે મુજર્રદસે.
તુ મુજકો શગા લેચલ એહમાન બડા હોગા.
ખાલી નહી આઉંગા જાકર દરે અહેમદસે
અલ્લાહકા બન્દા હુ મે ઉમ્મતે અહેમદ હુ.
કહેતા હુવા ઉઠુંગા મયશરમે—યે—મરકદસે,
ઉમ્મતકો તેરી બખ્સા મેહબુબ મેરે પ્યારે.
મેરાજકી શબ ખાલીક, કહેતા થા મોહમ્મદસે.
સીનેમે મોહમ્મદકી તસવીર નુમાયા હે,
મીલતા હુઆ યે દીલ હે ઉસ નુરકે ગુમ્મદસે.
મેહબુબે ખુદા તુહે મતલુબે ખુદા તુહે,

હે શાને ખુદા જાહેર પ્યારે તેરે ગુમ્મદસે
મરકદભી લતીફ અપના બનજાએ મદીનેમે,
ક્યુ જાકે ચલે આએ દરબારે મોહમ્મદસે

નઈ કવ્વાલી-તર્જે-ગઝલ—

એખુદી અયમી બડહી કુછ ઉનકે આ જાનેકે બાદ
યાની આયા હોશભી તો મોત આ જાનેકે બાદ
ખુદા ઝન હોને હે વો પહેલુસે ઉઠ જાનેકે બાદ
દેખીએ કયા ગુલખીલે ઈસ ફુલ બરસાનેકે બાદ
થાએ નાકામીન લુત્ફેહમ કલામી કુછ મીલા
બનગએ વો બુત સરાપા મેરે આજાનેકે બાદ
અયફલક અચ્છા નહિયે રોજકા ઝુલમો સીતમ
શીરસીતમ ઢાએગા કીસપર મેરે મરજાનેકે બાદ
કોસકો બતલાઉં શબે ગમકો નથા મેરા રફીક
હોશભી જાતે રહયે આપકે જાનેકે બાદ
દોલતે દીદારસે યુ શાદહો જાને હય હમ
જેસે ખુશ હોતા હય કોઇ માલો ઝર પાનેકે બાદ
બાદે મજનુ રંગ દીખલાએ ન ક્યુ એહશત મેરી,
એક દીવાના હુવા કરતા હય દીવાનેકે બાદ
ઝીંદગીમે ઐશ કરર ચાહો કરો ઝુલમો સીતમ.
યાદ આએગા મગરમે તુમકો મરજાને બાદ
દીનતો જ્યુ ત્યુ કરકે કટ જાતાહય હીજરે યારમે,
સરપે આતીહય કયામત શામ હોજાનેકે બાદ,

ગઝલે—અકબર.

મુઝે અપના જલવા દીખા કમલી વાલે,
કે હુ મે તેરા મુબતીલા કમલી વાલે
પસંદ આઈ ખાલીકકો મએરાજકી શબ,
તેરે કાકુલોકી અદા કમલી વાલે,
ખુલી સાફ રંગે મુઝમ્મીલમે ઉલફત
કેહતા થા ખુદ ગેહ ખુદા કમલી વાલે
ગરજતે હય બાદલ ચમકતી હય બીજલી,
તુ કમલી મે અપને છુપા કમલી વાલે,
ખબર લીજીએ અકબરે ગમ ઝદાકી,
તેરે હીજરમે મર મીટા કમલી વાલે

નઈ—ગઝલ—મુખમ્મસ

અછે પીયા વોહ દેશ બુલાલે હિંદમે જીયા ઘબરાવત હય,
બીરહ કી બયરન દરસકી પ્યાસી, કાહેકો મોહે તડપાવત હય
ખદગ કે કદે ઝાલીમ, જરા જફાકે લીજે,
ઇધરભી એક નઝર ચશમે સુરમાસાકે લીએ
તુ અપને હુસ્ને ખુદાદાદકી અદાકે લીએ.
નકાબે રૂખસે ઉઠાદે ઝરા ખુદાકે લીએ
બ રીત પીઆ કબી ન કીનો નીસદીન મોહે સતાવત હય.
મઝાહી કયા હય મહોબતમે એ વફાઇકા,
યે તર્ઝ ખુબ નીકાલા હય દીલરૂબાઇ કા,
દીખા મદીને-કો અબ વકત હય રસાઇ કા,
ઉઠા કે કે કદે સદકા તેરી ખુદાઇ કા,

તુહી સબકા ખેવનહારા, કાહેકો દેર લગાવત હય મેરે અચ્છે પીયા,
તુહી બતાદે મેરા અખતીયાર કયસે હો,
ખફા જબ આપ હો દીલકો કરાર કયસે હો.
ચેનસે અબ ગેહ બદલે હાલે ઝાર કયસે હો.
ખીઝાંજો આએ તો ફસ્લે બહાર કયસે હો
ઉમડ ઉમડ પીઆ નયન હમારે નેહકા મેહે બરસાવત હય

નઈ-કવ્વાલી તર્જે—ગઝલે-મઝહર

સોચયે કાતીલ ન સમઝો મેરે મરજાને કે બાદ.
આદમી પચતાતા હય હદસે ગુઝરજાને કે બાદ.
કરકે વઅદા વોહ ન આએ અપને ઘર જાને કે બાદ.
સાથ હમ મલને રહે મોકા ગુઝર જાને કે બાદ.
હીજરકી શબભી મેરા એક મુનીસો ગમ ખ્વારથા
મે અકેલા રેહ ગયા દરદે જીગર જાને કે બાદ.
મરહમે તસ કીનકે પાઉમે થા પોશીદા નીમક.
આબયે ફીર ફુટ નીકલે ઝખમ ભર જાને કે બાદ.
સર જુદા હોનેહી ઉસને લેલીઆ આગોશમે
વસ્લકે લુટે મઝેહ હમને તો મરજાને કે બાદ.
કેહતે હય વો છોડદો હરદમ શીકાયત ગેરકી.
હમ નચાહેગે તુમ્હે દીલસે ઉતર જાને કે બાદ
સચ ન માનેગે ન માનેગે વોહ મેરી દાસતાં
હાયકી લાએ તો લાએ મેરે મર જાને કે બાદ
કોઈ સેહ સકના નહિ મેરે સીવા ઉનકે સીતમ.
દેખના પચતાએગે વોહ મેરે મર જાને કે બાદ.

અબભી કુછ હય વક્ત મઝહર તોબાહ ઇન્યાસે કરો.
વરના પછતાવોગે દુન્યાસે ગુઝર જાને કે બાદ

ગઝલે-મુસ્તફા. તર્જે-કવ્વાલી.

બશર નુરે રબ્બુલ-ઊલા બનકે આયા,
નયે રંગસે જા-બજા બનકે આયા.
બને અંબીયા અવલીયા સબ બરાતી,
જો દુલ્હા હબીબે ખુદા બનકે આયા.
કહીં લાલા વ ગુલ કહીં ચાંદ સુરજ,
તજલ્લાયે અરજે સમા બનકે આયા.
અગર લહેર આઇ બને શકલે ગૌહરે
જો મૌજ આ-ગઇ બુલબુલા બનકે આયા.
કહીં અવલીયા બનકે શાને દીખાઇ,
કહીં આશીકે મૂબતીલા બનકે આયા,
કહીં શકયે ઇસા, કહી શકલે મુસા.
કહીં ગુમુકે દીલ-રૂબા બનકે આયા
બહોત ગુલ ખીલે હૈંસ જહામે વ લેકીન,
બહાર આઇ જબ મૂસતફા બનકે આયા.

રેસબાજોંકો-નસીહત-તર્જે-શયેર.

ઘોડા લગાયા વીન ઔર આયા પીલેસમે
ખીચડી કે વાસ્તે પડગયે બબઇ કી રેસમે (૧)
અવલ તો રેસ બાજો ને બુકે બના લીયા
ફીર બાદ ઉસમે ઘોડે કે નામો નીસા દીયા

નામો નીસા કે સાથભી નબર લગા દીયા
ઉસકો તો એડીકેપ બનાકે બીકા દીયા
ઇસી તરાહસેં ધુમ હય હમેશ રેશમે
ખીચડી કે વાધે પડગયે બબઇકી રેશમે (૨)
અબ રેસકે મૈદાનમે શનીચરકો આગયે
નબર બનાકે લાયે થે વો સબ લગા દીયે
બાહદ્દર જગ ઔર ખમીસાકા નામ થા
ઉસકા તો વીન ઔર પીલેસમે લગા દીયે
ઇસ વાસ્તે ખુશી હોકે બૈઠે હય ધુનમે
ખીચડીકે વાધે પડગયે બમ્બઇકી રેસમે (૩)
ઘોડેકી ટાપ ગરદને બીસમીલ મે ચલ ગઇ
ઇનસા તો કયા ફરીસ્તાકી નીયત બદલ ગઇ
ડારી હુઇ સુફેદ જવાની ભી ઢલ ગઇ
ઘોડા જો આયા વીન તબીયત બહલ ગઇ
હમકો તો વીનમે ન મીલા ઔર પીલેસમે
ખીચડીકે વાધે પડગયે બબઇકી રેસમે (૪)
અબ માથો જરકો હારકર બેકાર હો ગયે
ફીર ઘરમે આકે ફીકરમે બીમાર હો ગયે
ઔરતકો બોલે જલદીસે તોડે ઉતાર દે
રૂપે વો જાકે લેકે આયે ગીર માર કે
ખચ્ચીકે વાધે પડગયે પુનેકી રેસમે
ખીચડીકે વાધે હોગયે બબઇકી રેસમે (૫)

" જોગીકા બરન. "

ગઝલે-રહમત જાન, અજમેર

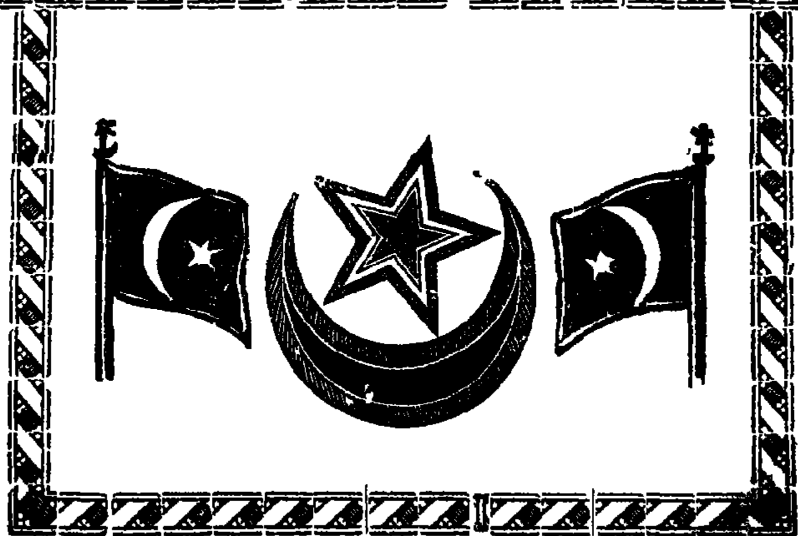
જોગીકા બરન હમને લીયા યારકી ખાતીર.
મસજીદમેં બને મુલ્લા નો મદરસે પુજારી
દરગાહો મે સજ્જાદહ નશીં બનકે ગુજારી
હર નગરીમેં ઢુંઢા કીયા બન બનકે ભીકારી.
ક્યા ક્યા ન કીયા મયને તેરે દીદારકી ખાતીર—જોગીકા—
પડીત ભી જફરદાભી સેયાને ભી બુલાએ
સયારે સનાસો કો ભી દીન અપને દેખાએ
હર અમીલો કામીલ સે વજીફે ભી પડાએ
ક્યા ક્યા ન જતન કર ચુકા દીદારકી ખાતીર—જોગીકા—
મજનુ કી તરહ ફિરતા હુ આવાર હસા બન બન
ઇશ આતશે હીજરા મે જલા જતા હે તન મન
ઉસ બુત કી મોહબ્બતમે બના શીકસે બરહમન
મૌજુદ રગે હય મેરી જુન્નાર કી ખાતીર—જોગીકા—
નાકુસ મે પાયા ન ઉસે બાગે અર્જ મે
કુઆએમે ભી ઢુંઢા ઉસે કાશીકે મકા મે
મસજીદ મે મીલા ઔર ન મીલા કુએ બુતામે
દર દર મય ફિરા અપને ખરીદારકી ખાતીર—જોગીકા—
રહમતસે નહિ ચાહીએ દીલદાર કીનારા
મુદ્દત સે દીલો જાસેહુ મય શયદા તુમ્હારા
લીલાહ બુઝા આતશે હીજરા કા શરારા
બેચૈન હુવા જતા હુ દીદાર કી ખાતીર—
જોગીકા બરન હમને લીયા યારકે ખાતીર.

નાટકે-એમાં શું ?-ગઝલ—

દીલ હય વહી જીસ દીલમે, મહોબત હો કીસીકી,
હય આંખ વહી જીસમે, શરાફત હો કીસીકી,
ક્યુ હાથ શએ વસ્લ લગાને નહીં દેતે,
માશુક હો તુમ યા કે, અનામત હો કીસીકી,
શમાકો દેખકર મયફીલસે, યુ કહતા હય પરવાના,
જો ચાહે જલના ઇશ્કમે, મુજ સાહી જલ જાના,
શમાકી બેકરારી કો, કહા પહોચેગા પરવાના,
લરજના, થર થરાના, સર કટાના સાફ જલ જાના
હોતા હય ઉન્હે રશ્ક તો, હો મેરી બલાસે,
જલ જાય અગર જલનેકી આદત હો કીસીકી.

ગઝલે, યુસુફ, તર્જે-કવ્વાલી—

તડપા કે દીલ મેરા નિગાહે યાર રહે ગઈ,
થોડીસી ચલકે આજ યેહ તલવાર રહે ગઇ,
ક્યા હુસ્ન થા કે આંખસે દેખા હજાર બાર
ફીરભી નજરકો હસરતે દીદાર રહે ગઈ,
મહેફીલમે ઉસકી રંગ જમા થા ન ઇશ્કકા,
તુજમે યે બાત દીદય, ખુમ્માજ રહે ગઇ,
કટ કટ ગયે ખુને, કાતિલકી ચાલ પર,
ઐસા ચલા વોહ તેજ કે, તલવાર રહે ગઇ,
હુસ્નો જમાલકા ફકત, અફસાના રહે ગયા,
યુસુફ રહે ન ગરમી યે બાજાર રેહ ગઈ.

ફુલનો
બગીચો

ગઝલે—કલીમ —૧—

સરકો તનસે જુદાં કરે કોઇ, ઇતના મેરા કહા કરે કોઇ
દિલ નિછાવર કીયા કરે કોઇ નકદે જાંકો શીદા કરે કોઈ.
જલવએ યાર દેખના હય તો, ચશમે હકબી કો વા કરે કોઇ.
જબ મઝા હયકે દાસ્તાને ગમ, મય સુનાઉં સુના કરે કોઈ,
એક દમ કા નહી ભરોસા હય રેહકે દુન્યા મય ક્યા કરે કોઈ.
મેહી કીસમત મે અપની લીખ્ખા હય હમ સહે ઓર જફા કરે કોઇ
સહે ઉલફત મે અય કલીમ કદમ ધ્યાન કરકે ધરા કરે કોઇ

નાટકે રા, આંડલીકે— ગઝલ.

ખુને જીગર કા પીતી હુ, બસ ગમમે તેરે યાર,
સહેરે ચમનમે ફીરતી હુ, બસ ગમમે તેરે યાર,
મય ચુપ ચુપ કે રોતી, મું આંસુઓસે ધોતી,
વો કહાં ગયો મેરો મોતી, મોતી બીનાના સોતી—બસગમમે
દીલ ઉસીકું દીજીએ દીલદાર યાર હો,
ક્યા હિંદુ ક્યા મુસલમાં, કદરદાન યાર હો,
મેરી નજર જો તુમસે લડગઇ, મેય પલગસે નીચે પડ ગઈ.
વોહ કહા ગયે મોરે પ્યારે, મે અગ્ની જેસી જલગઇ,—બસગમમેં

ગઝલે—જલીલ— તર્જે-કવ્વાલી—

હમતો કસુર વાર હુવે **આંખ ડાલકે,**
પુછો તો નીકાલે કયુ થે વોહ જોબન નીકાલકે,
કહેતે હય **આશીકોંસે** યે અન્દાજ ચાલકે,
રખદો કદમ કદમ પે કલેજા નીકાલ કે
નાદીમ હું ફીકર છોડકે મે દીલકી ચોટકા,

કહતે હય વોહ દીખાવો નહિ દીલ નીકાલકે,
દીલ દેકે ભી વોહી હય તગાઝાકા હોસલા,
કહેતે અભી તો રખદો કલેજા નીકાલકે,
સુન્ને કો સુનગે શોકસે આશીકકી દાસ્તા,
લેકીન જરા સભાલકે કલેજા સભાલકે,
રાઝી વસાલ પર તો ઉન્હે કર લીયા મગર,
પુછા જો વખ્ત બોલે કે બાદ ઇન્તેકાલ કે,
છોટાસા ઇસ પરીકા જો કદ હુર દેખલે,
તોબા પે ફ્રબતીયા કહે શાખે નીકાલ કે,
લીખી હય ખાહ કે ખુને જીગર મે ગજલ **જલીલ.**
મીસરા નહી હય શએરકે ટુકડે હય લાલ કે

ગઝલે-જલીલ —.o.—

યે ગોયા કેહ રહી હય હમ્તે **દીદાર આંખોમેં,**
ખયાલે યાર હો દીલ મે જમાલે **યાર આંખોમેં,**
મકીં જબસે હુઈ હય હસરતે દીદાર આખોમે,
બહોત બેચેન રહતી હય નજર અપે યાર આખોમે,
હઝારો દરપે હોતી હય કારી એક નજર તેરી,
સીફત જોથી મસીહામે વોહ હય બીમાર આખોમે,
પએ નઝારા જાતે હય અગર **અલ્લાહને ચાહા,**
ફીરેગે વા સે હમ લેકર જમાલે યાર આખોમે,
હમ અકસર સામને ગેરોંકે આખે બદ રખતે હય,
સબબ યે હય કે ફીરતા હય જમાલે યાર આખોમેં,
દીલે શેદાકા અપને મસ્ત હોતે દેર કયા **સાકી,**

જગે મીલ જાએ દમ ભરકે તેરે સરશાર આખોમે,
પોચકર દશતે મજનુમે અજબ હાલત હય લયલાકી,
યે કેહની હય કે મે ચુનચુનકે રખલું પ્યાર આખોમે,
જલીલ અપની નીગા હોને ખબર કરદી ઝમાનેકો,
છુપા રખી થી હમને દોલતે-દીદાર આંખોમેં,

ગઝલે—શાને. કલયર—તર્જે કવ્વાલી.

અન્વારે જાતે સરમદી મખદુમ સાબીર કલયરી,
ફૈયાજ ફયજે અહમદી મખદુમ સાબીર કલયરી.
અય શાન તુ શાને અહદ વાય જાત તુ જાને સમદ,
ઈન્આમ ફયજે એઝદી મખદુમ સાબીર કલયરી.
અય શાને આલી મુરતેબત અય જાહે વાલા મુનકેબત,
દરયાએ ફયઝેજે સરમદી મખદુમ સાબીર કલયરી.
મખલુક બહેરે ઇસ્તેઆ આમદ બ દરગાહત શુમા,
બ કુશા તુ દસ્તે અહમદી મખદુમ સાબીર કલયરી.
આજમ સગે દરબારે તો ઉફતાદ દર સરકારે તો,
અય શાહે મલકે એજદી મખદુમ સાબીર કલયરી,

શાને—સાબીર—ગઝલ,

અફસોસ ઇશ્કે સાબીર તન મન જલા રહા હે,
ક્યા કીજર ઉસ સમનકા દીલકો સતા રહા હે.
કીસસે કહું મે અપની સુનતા નહીં હે કોઈ,
જો કુછ કે અપને દીલમે યારો સમા રહા હે.
ઘાયેલ હુવા હું ઉસકે ઘુંઘટકે લટ પલટસે;
મોહ શોખ નાઝ અપને ક્યા ક્યા દીખા રહા હે.

મરતે હે હમતો ઉમપે લેકીન વોહ યાર હમસે,
કયા જાને કીસ ખતા પર મુખડા છુપા રહા હે,
અપની તો યે સદા હે હર વકત રૂબ્બે આરની,
અવાજે લન તરાની હમકો સુનાં રહા હે,
ફરમાયા નહનો અકબર હર જાપે હે વોહ મહકુમ,
કયા ખુબ ખુશ અદાસે પ્યારા બના રહા હે,
મીરા શાહ સરકે બલ તુ અમ ચલ પીરાને કલીયર
ફયઝાને નેજે મખશી સાબીર લૂટા રહા હે

ગઝલે–જલીલ— — ૦ —

તેગ રખ રખ કર **ગલેપર** વોહ હટા લેતે હય,
તાએરે જા કે ફડકનેકા મઝા લેતે હય,
મુશક ચોરીકી બડાતે હય કે દીલ બેચ ન સકે,
જબ મુજે દેખતે હય આખ ચુરા લેતે હય,
કયુ બુરા માને **હસીનાકે** સીતમ કરને કા,
હમભી પાતે હય તો જી ભરકે સતા લેતે હય,
બાકપન દેખો કે હય નોકકી હર શેઅમે તલાસ,
દીલહી તો લેતે હય હમ આપકા કયા લેતે હય,
મેરે **સીનમે** તો હાયોહી ઉછલતા હયે-યે દીલ,
આપ કયુ ઇસે મુઠીમે દબા લેતે હય,
બેઠે રેહતે હય હમી હલકા કીએ ગીર્દ **જલીલ**,
કોઇ ઉડતા હય તો બાતો મે લગા લેતે હય,

ગઝલે–જલીલ —·૦·—

કયા મીલા તુમકો મેરે ઇશકકા ચરચા કરકે,
તુમભી રસવા હુવે આખર મુજે રસવ, કરકે,

મુજમેં તલવારકા એહસાન ન હુવા ખુબ હુવા,
માર ડાલા તેરી આખોને ઇશારા કરકે,
નીગાહે શોખકો માને નહિ પરદા કોઈ,
આપ જાએંગે કહા આખસે પરદા કરકે,
દીલ રૂબાઇમે હકુમતકા મજા મીલતા હય,
નાઝ કરતે હય મેરે દીલપે વોહ કબજા કરકે,
ખુને નાહક હો કે હક હો યે ન હોગા મુજસે,
તુમકો બદનામ કરૂ ખુનકા વઅદા કરકે,
તમનેકી વઅદા ખીલાફી તો નઈ બાત નહિ,
અભી મઅશુક મુકર જાતે હય વઅદા કરકે,
હર મરજકે લીએ ખાલીકને દવા પેયદાકી
મુજકો બીમાર કીયા તુજકો મસીહા કરકે.
ઉડ ગયા રંગ જો મેહદીકા તો કયા ગમ ઊનકો,
ફીર જમાલે ગે અભી ખુને-તમન્ના કરકે,
શુક્ર ઇસિ બદા નવાઝીકા અદા કયા હો જલીલ,
મેરે સરકારને દીખાયા મુજે અપના કરકે,

ગઝલે. હાગ-તર્જે-કવ્વાલી—

સબ લોગ જીધર વો હય ઉધર દેખ રહે હય,
હમ દેખને વાલોકી નજર દેખ રહે હય
કોઇ તો નીકલ આયેગા સરખા જે મોહબ્બત,
દીલ દેખ રહે હય વો જીગર દેખ રહે હય
કુછ દેખ રહે હય દીલે બીસમીલકા તડપના
કુછ ગોરસે કાતીલકા હુનર દેખ રહે હય.

પહેલે તો સુના કરતેથે આશીકકી હકીકત
અબ આંખસે વો આઠ પહેર દેખ રહે હય
ખત ગયરકા પડતેથે જો ટોકા તો વોહ બોલે.
અખબારકા પરચા હય ખબર દેખ રહે હય.
કીયું કુફર હય દીદારે સનમ હજરતે વીઆઝ.
અલલાહ દીખાતા હય બશર દેખ રહે હય,
મય દાગ હુ મરતા હુ ઇધર દેખીયે મુજકો
મુ ફેરકે યે આપ કીધર દેખ રહે હય

ગઝલે. દાગ–કવ્વાલી—

ગયરકે નામમે પયગામે વિસાલ અચ્છા હય
છેડકા જીસમે મજા હો, વો સવાલ અચ્છા હય
યેભી કેહતે હય કે બેચયન કીયા કીસને તુજે
યેભી કેહતે હો મેરા હુસનો જમાલ અચ્છા હય
અરમગે હશરમે સબ હો ગયે ખવાહા ઉસકે,
લોગ કહતે હય ઇસારેસે વો માલ અચ્છા હય
હમસે પુછે કોઇ દુનયામે હય કયા શઇ અચ્છી.
રન્જ અચ્છા હય ગમ અચ્છા હય મલાલ અચ્છા હય
દીલનો હમ દેગે મગર પેશતર ઇતના કેહદો.
હિજ્ર અચ્છા હય તુમારા કે વિસાલ અચ્છા હય.
આગે આલમમે કોઇ લાખ ફૂલે ફુલે તો કયા
શાખ ગીરની હય ઉસીકી જો નેહાલ અચ્છા હય
આપ પચતાયે નહી હુરસે તોબા ન કરે,
આપ ઘબરાયે નહી દાગકા હાલ અચ્છા હય.

ગઝલે. તજમુલ-કવ્વાલી—

મહેબુબ ઓર દુશમન ગેયા હય ફુલ કાંટે
બટકે ન કયુ નઝરમે એક જાહય ફુલ કાંટે
મશહુર હય કારંગી દુન્યાકી હમ સફીરો
સહદા હય દોસ્ત દુશમન સહદા હય ફુલકાંટે
દોનોંને મીલકે બેકસ બુલબુલકો માર ડાલા
કરને મે ખુન નાહક યકતા હે ફુલ કાંટે
રૂખસારે નાઝનીપર નિકલા હે સબઝએ ખત
કુદરત ખુદાકી દેખો એક જા હે ફુલ કાંટે
મે જુસ્ને ઇત્તીફાક અય અહલેનીફાક દેખો
નાજીન્સ હોકે કયસે એક જા હે ફુલ કાંટે
અચ્છે બુરે તજમ્મુલ હય સેકડો જહા મે
દેખો તો ઇસ ચમનમે કયા કયા હે ફુલ કાંટે

નઈ. ગઝલ-તર્જે-કવ્વાલી—

ઝમાના કે સાબર ગશતા બુરી યે કેસી કીસ્મત હય,
જફાએ ચર્ખકી સેહતાહુ સબ તેરી ઇનાયત હય,
રેહગા ઝુલ્ફકા સોદા મરેગે યાદે ઉલ્ફતમે
ઉઠાએંગે મુસીબત સરપે, જબ તક સર સલામત હય,
ગીલા કરતા નહિ તુમસે, મીલો તુમ મેરે દુશમનસે,
મુઝે રોના હય કીસમતકા, મુકદરસે શીકાયત હયે,
મઝબકી તાકઝાક ઉસ શોખસે બાતોમે રેહતી હય
કોઈ દેખે યે કયા પરદા, હે પરદેમે શરારત હય,
મેરા દીલ એક ચમન હય, શેર કીજે શોકસે ઉસમે,

કહીં પરછુએ ઉલફત હય, કહીં પરદાગે હસરત હય
દમે આખીર અયાદતકે લીએ તશરીફ લાગે વોહ,
ફીદા કરતાહુ જીસપર જાન ભી અયસી ગે રાહત હય,
લબુપર દમ હય મેરા, તુમ ચલે હો છોડકર મુઝકો
નીગાહે ફેર લેના મરતે દમ, અચ્છી મુરવ્વત હય,
વફાદાર આપ અબ હમસા ન પાએંગે ન પાએંગે,
વફાદારીકી ઉસકે બેવફાઓમે ભી શોહરત હય,

ગઝલે—અસગર — ૦—

હમારે ખુનસે મકતલમે જબ ખેલી ગઇ **હોલી**,
રકીબુંને કહા બેશક હુઇ અબ કી નઇ હોલી.
હમારે **ખુકી** પીચકારીસે ઝાલીમને રંગા દામા,
ઇધર તો જાનપર ખેલે, ઉધર ખેલી ગઇ હોલી,
હમારે ખુનકી પીચકારીઆ હમ પર ઉદુ મારે,
મહોરરમ હો કીસીકા ઓર, કીસીકી હોગઇ હોલી.
હઝારૂ મુનીસો હમ દમથે જબ પીઆથા પુર અપના,
જો દેખા નેબખાલી હય તો બોલે દોસ્તી હોલી
ઉઠો અબ છોડદો મય ખાના મસજીદમે ચલો **અસગર**,
ઝમાના હો ગયા આખીર તુમ્હારા. અબ ગઈ હોલી.

ગઝલે–જલીલ–નઇ. કવ્વાલી—

વઅદેપે વો વઅદેકી કસમ ખાએ જાતે હે,
તસ્કીન દેને આએથે તડપાએ જાતે હે,
અગમતભી બડહની જાતિ હય જોબનકે સાથ સાથ.
સુન સુનકે ધુમ હુસ્નકી શરમાએ જાતે હે,

સાકી તેરે નીસાર મઝેમે કમી ન હો,
લેના ખબર કે હોશમે હમ આએ જાતે હે,
દરપર પડે હુએ હે ગઝબકા અતાબ હે,
પરદેભી આજ બાંધકે લટકાએ જાતે હે,
તસકીન ઝુટે વઅદોસે યુ દેતે હય મુઝે,
દેખો તુહારે સરકી કસમ ખાએ જાતે હે,
હે લાખ લાખ શુક્ર કે ઇતના તો હય ખ્યાલ,
અબતક હમારે દીલકો વો તડપાએ જાતે હે.
ક્યા જાને કયા જલીલને ચુપકેમે કેહ દીયા,
આખે ઝુકાએ દેતે હે શરમાએ જાતે હે,

ગઝલે—જલીલ—કવ્વાલી.

દેખા જો હુસ્ને યાર તબીયત મચલ ગઈ,
આખોકા થા કુસુર છુરી દીલપે ચલ ગઈ,
તુમ જબ મીલે નથે તો જુદાઈ કા–થા મલાલ,
અબયે મલાલ હયકે તમન્ના નિકલ ગઇ,
શાકીતેરી શરાબજો શીશેમયથી ભરી,
સાગીરમે આકે ઓરભી સાચે મે ઢલ ગઈ,
પીનેસે કર ચુકાથા મેતોબી મગર જલીલ
બાદલકા રંગ દેખકે તબીયત બદલ ગઈ.

નઈ—ગઝલ—કવ્વાલી—

કોઈ જાકર રસુલે પાકસે મેરી ખબર કરદે,
ગમે ફુરકત નહિ કટતા હે પત્થરકા જીગર કરદે,
હમારીભી શબે ફુરકત ઇલાહી હોગી કબ આખીર.

બહોત બેચેન દીલ હય યા ખુદા જલદી સહર કરદે,
અતાકી હય મહમદકો ઈલાહી તુને સબ તાકત,
અગર ઝરરે કો ચાહે પલમે વોહ રશકે કમર કરદે.
જીસે ચાહે તો જન્નત દે જીસે ચાહે તો દોજખદે,
મેરે મોલા તેરી મરઝી જીધર ચાહે ઉધર કરદે,

ગઝલે–મનઝર. બેગનજાન૦—લખનોવાલી—

ઈલાહી અયસી કીસમત હો, મેરા અયસા મુકદર હો,
રસુલીલ્લાહ કા જલવા ઈન આખોકો મયસ્સર હો,
તમના હય દમે આખીર, જો અયસા હોતો બેહતર હો,
મોહમ્મદ મુસ્તફાકા આસ્તા હો ઔર મેરા સર હો
દીલે પુર દાગ ઈશ્કે સરવરે આલમમે રખતા હુ,
મુજહે તારીકીએ મરકદકા ફીર કીસ વાસ્તે ડર હો,
કરેગા સામના મેરે જવાને હશમીકા કયા
અગરચે લાખ યુસુફ હુસ્નમે આલમસે બડકર હો,
રૂખે ઝેબા દીખાતે હોન પાસ અપને બુલાતે હો,
મેરે કલબે હઝીકીયા **મોહમ્મદ** ચેન કયુ કર હો
ગુનાહોકા હમે કયા ખોફ હે અય વાઈઝે નાદા,
મોહમ્મદ મુસ્તફા સા જબ શફીએ રોઝે મેહશર હો,
તમનાએ શફક હય યા **ઈલાહી** યે દમે આખીર
બજાએ ખુલ્દ આખો મે મેરે તયબાકા **મનઝર** હો.

કવ્વાલી. ખુરશીદ જાન. આગરેવાલી—

બડકર પરીસે શકલ મેરે **દીલરૂબાકી** હય,
જો દેખતા હે કહેતા હે કુદરત ખુદાકી હય,

બદલા હવાકા રંગ કે સીયાહી ઘટાકી હય,
હાસા કીયા શરાબકે રહેમત ખુદાકી હય,
મયખાનેમે જમાહુઇ ખલકત ખુદાકી હય,
બુતભી ખુદાઇ કરતે હે કુદરત ખુદાકી હય,
પીતા નહિ શરાબ કભી બેવુઝુ કીયે.
કાલીબમે મેરે રૂહ કીસી પારસાકી હય.
લુટા હય તુમને દોલતે ઈમાન અયબુતો.
દીલકો ન લુટના યે અમાનત ખુદાકી હય.
અબબાસ રોઝે હશર મે કહેતા ઉઠુગા મય,
લુટા - મુઝે બુતોંને દુહાઇ ખુદાઇ હય,

ગઝલે. આશીક-મોતીજાન. દેહલીવાલી—

ફરયાદ કરે કિસ્સે ગુનેહગાર તુમહારા,
અલ્લાહ ભી હાકિમ ભી તરફદાર તુમહારા,
પરયુકી તો કયા અસ્લ જો હુરે નઝર આએ,
દેખે ન ઉધર તાલીબે દીદાર તુમહારા,
ખુરશીદ જો દિનકો હો તો મેહતાબ હો શામકો,
દુન્યા મેજ ઉજાલા હય સબ યાર તુમહારા,
હુરોંકો તમન્ના હય પરીઝાદોંકો હસરત,
મીલતા હય કીસે સાયએ દીવાર તુમહારા,
જાબએકી તો કયા અસ્લ હય ઉસ કુચેકે આગે,
જન્નત હોતો જાએ ન ગુનેહગાર તુમહારા,
દરદે દિલે આશિકકી દવા કોન કરેગા,
સુનતે હય મસીહા ભી હય બીમાર તુમહારા,

જોહર તુમકો નફરત હય બહોત બાદા કશીસે,
બરસાત મય દેખેગે હમ ઈનકાર તુમહારા,

કવ્વાલી—પન્નાજાન. આગ્રેવાલી.—

ચલો દેખે **મદીનેમે** કે વોહ **સરકાર** કેસી હે,
વહા ફરહત હે કેમી રોનકે **દરબાર** કેસી હે
યે **હસરત** લે ચલા દીલમેં કબી મેરે મસીહાને,
ન પુછા તેરી હાલત અય મેરે **બીમાર** કેસી હે
ગયા કેહતા હુવા **અલ્લાહ** નફસ એક આયાહુ કેહતા,
કોઈ દીલસે તેરે પુછે કે **તકરાર** કેસી હે.
ઉંડા કર સર લહદનોકે કહા કુશતો કે પુશતોં સે.
કહો કયુ ઝુલ ફીકારે-હેદરે કરરાર કેસી હે
ખુલે જાતે હે મેરે એબ હગામા હે **મેહશરકા**
દીખાદે શાને સત્તારી મેરે સત્તાર કેસી હે
ચલે **જન્નતકો** જમ આસી કહા શાને કરીમીને,
ગુન્હેગારો કહો કયુ **રેહમતે** ગફફાર કેસી હે.
નહીં ગો પાસ મેરે કુછ મગર કયા ખોફ હે મુંજકો,
ફુગા દીલને મેરે યાદે શહે અબબરાર કેસી હે

કવ્વાલી. બીસમીલ્લાહજાન અજમેરવાલી—

અઝબસે દોનુ હુસ્નો ઈશ્ક મેરે દીનમે રેહતે હે,
બહમ **લેલી** વ **મજનુ** એકહી મેહમીલમે રેહતે હે,
ઝુકાઅર **સર** કરે **સીજદા** ન કયુ કર અપને સીનેકો,
કે હમ **સીનેમેં** દીલકે ઓર વો ઈસ દીલમે રેહતે હે,
અગર આંખે હકીકતબીં હો ઉન્કો હર કહી દેખે,

વો હર દીલમે વો હર ઘરમે વો હર મઝીલમે રેહને હે,
તેરી તેગે નીગાહે નાઝકો ઉન્સે કોઈ પુછે,
જો હોકર નીમ બીસમીલ કુચએ કાતીલમે રેહતે હે,
હસીનોાસે ઉમીદે દોડતી હે એન નાદાની
ઉસીકે દુશ્મને જાં હેં કે જીસકે દીલમે રેહતે હે,
મેરે કાનુમે આહીસ્તા કહા પીરે તરીકતને,
જીન્હે તુ ઢુંઢતા હે વો તો તેરે દીલમે રેહતે હે,
તમીઝ અબ કયુ નાહુ કુરબામે અપને પીરે મુરશદ પર,
કે વો ઈમદાદકો હમરાહ, હર મુશ્કીલમેં રેહતે હેં,

કવ્વાલી. મુશતરીજાન–કાનપુરવાલી.

ચીનો અરબ હમારા હિંદોસ્તાં હમારા.
મુસ્લીમ હેં હમ વતન હે સારા જહાં હમારા
દુન્યાકે બુત કદેમેં પહેલા વોહ ઘર હમારા
હમ ઉસ્કે પાશબાં હેં વો પાશબાં હમારા.
તેગોંકે સાયેમેં હમ પલકર જવાં હુવે હેં
ખંજર હીલાલકાહે કૌમી નશાં હમારા.
બાતીલસે દબનેવાલે અય આસમાં નહિ હમ.
સો બારકરચુકાહે તુ ઈમતેહાં હમારા.
તાલીખદી અમાનત સીનોં મેંહે હમારે.
આસાં નહિં મીટાના નામો નશાં/હમારા
અયે અરઝે પાક તેરી હુરમતપે કટ મરે હમ.
હયખું તેરી રગોંસેં અબતક રવાં હમારા.
મગરીબકી વાદીયોંમેં ગુંજી અઝાં હમારી.
રૂકતા નથા કીસીંસે સેલે રવાં હમારા.

સાલારે કારવાં હે મીરે હીજાઝ અપના
ઈસ નામસે હે બાકી આરામ જાં હમારા.
ઈકબાલ કાતરાના બાગે દીરાહે ગોયા.
હોતાહે જાદા પેમાં ફીર કારવાં હમારા

ગઝલે—આશક—કવ્વાલી—

ખુદાને દીલરૂબાકી શિકલ કયા પ્યારી બનાઇ હય.
ફીસલતી હય નીગાહ અપની યેહ સીનેકી વફાઇ હય.
કીયા હય ગદે કુનદનકો તેલાઇ રંગને ઉસકે.
કહુ કયા દસને કુદરતને યેહ રંગગત ખુબ બનાઇ હય
તેલાઇ રંગકી ઉલફતમે જરદી અયસી છાઈ હય.
તને લાગિરકી હર રંગ મીસલે જરીરે તેલાઇ હય.
નહી બચતા મગર ઘન્દો તબીઅત તંગ આઇ હય
શએ કુરકતમેં ખાયે જહર યે દીલમે સમાઈ હય.
ગમ હય સારે આલમકો શફક ફુલી બદખશામે.
લબે નાજુક પે લાલી પાન ખાનેસે જો આઇ હય.
નિહાલે કામને જાનામે આયા નાર મીસતાંકા,
મગર સદ હયફ હય ઉમ તક નહીં અપની રસાઇ હય.
અગર મે મર ગયાતો યે સદા લાશેસે આવેગી.
મે આશક ઉસકા હુ જીસને મુજે સુલી ચડાઇ હય.

ગઝલે. મુજતર-કવ્વાલી—

શાહીનશાહ ફગફુરી મોઇનુદીન અજમેરી,
વીલાયત હીંદ. હે તેરી મોઇનુદીન અજમેરી,
ઉન્હી કે દામને ખ્વાહીશમે દૌલત લા જવાલી હો
હુઝુરી હો જીસે તેરી મોઇનુદીન અજમેરી
મુશરરફ જો ઝીયારતસે તેરે રોઝેકા હો આયા,

જુવા નારીસે વોહ નુરી મોઈનુદીન અજમેરી,
દીયા હે ફૈઝ તુજકો હકને સારે અવલીયા ઉપર,
નહી સાની કોઈ તેરા મોઈનુદીન અજમેરી,
હુરકે માતા પી હુબ્બુલ્લા તેરે સીવા કીસકી,
જબીપર લીખાચુકા બારી મોઈનુદીન અજમેરી,
અદુ તો થાઈ ગરદુ પે જમીબી હોગઈ દુશ્મન,
મદદ ફરમાવો તુમ મેરી મોઈનુદીન અજમેરી.
તલા તુમ બહરે ગીરદાબે બલામે ડુબી જાતી હે.
તુ કીશતી પારકર મેરી મોઈનુદીન અજમેરી
નુંકુથે મેહરબાનીમે દીલે મગમુમે મુજતરકે.
ખુદારા ઔર તુ મસરૂરી મોઈનુદીન અજમેરી

ગઝલે-સૈફા-કવાલી.

આગમે ગીરનેસે કયા મએ કહી જલ જાઉગા,
નામ લેકર મેરે ખ્વાજાકો નીકલ જાઉગા,
ઈશ્કમે ખ્વાજાકે વો વજહ નહીં હુએ મુઝકો,
કે સવાલેસે કીસી કે મએ સભલ જાઉગા,
લાખ બેહકા યે કોઈ ખ્વાજાકી જાનીબસે મુઝે,
મએ અકીદા નહી ઉસકા કે બદલ જાઉગા.
અનકે બયેઠુગા મએ દરગાહે ખ્વાજા સાહેબ,
ફીર વહાસે કભી ટાલે નહીં ટલ જાઉગા,
જલવએ હઝરતે ખ્વાજા હુએ નજરમે મેરી,
ઉસકો લેકર મએ ગીરૂગા તો સભલ જાઉગા.
દીલપેલ કેહેતા હુએ કે અજમેર ચલુંગા લેકીન,
લોટ આનેકે ઈરાદેસે મચલ જાઉગા.
એ તલબ ખ્વાજા કે મુમકીન નહીં જાના મેરા,
જબ બુલાયે ગે મુઝે સરેકી બલ જાઉગા,

ઇશી ઉમ્મેદ પર બૈઠાહુ મએ અબતક સૈદા,
આજ બુલવાયેંગે ખ્વાજા મુઝે કલ જાઉંગા

ગઝલે. નિશાત— —.o:—

તુ આજમા ચુકે હો મય આજમાઉં તુઝકો
રૂઠા તૂ મુઝ સે ખ્વાજા કયસે મનાઉ તૂઝકો
ગુજરી હય જો મુસીબત કયસે સુનાઉ તુઝકો
દીલમે હય દાગે હિજરા કહેતો દિખાઉં તુઝકો
લાખો હય તેરે શયદા ફિર મેરી કયા હકીકત
તુ મુઝકો ભુલ બેઠા મય કયો ભુલાઉ તુઝકો.
અલ્લાહ લુત્ફે ફરમા કુરબા હુ આરજુ હય.
આંખે મે દીલમે ખ્વાજા હરદમ બીઠાઉં તુઝકો
બુલવાય દરપે અપને જિસદમ "નિશાત" કો તુ
ખ્વાજા ગરીબ પરવર કહકે બુલાઉ તુઝકો

ગઝલે—અસરફ. માનકપુરી-તર્જે. કવ્વાલી

એ વફા કુછભી તેરે પાસ વફા હએ કે નહી,
હમ તો મરતે હે ખબર તુજકો જરા—હએ કે નહી
બઝમે આગીયારમે જો બાતકી મુજને ઉનસે
બોલે ઝુંજલાકે તુમે સરમો હયા—યએ કે નહી
દિલ મેરા તોડ દિયા ઉફરે તેરા જોરો ગીતમ
અરે ઝાલીમ તુજે કુછ ખોફ ખુદા—હએ કે નહી
વો મસીહા મુજે મિલ જાએ તો ઇતનાપુછુ
દરદે દિલકી મેરે અબ કોઇ દવા—હએકે નહી.
મોતભી આઇ નહી હીજરકી શબ આએ અસરફ
મેરી કિમ્મતમે ખુદા જાને કઝા હએ.કે નહી.

"પીરાને કલીયર," કવ્વાલી, ચાર બેત.—

કાકુલકી તરાહ આપ જો બલ ખાએ હુવે હો,—
માલુમ હુવા ગયરકે બાહુકાયે હુવે હો,
જાના નહિ રહેનેકા સદા એક જમાના,
આજ ઓર હય કલ ઓર નહિ ઇશકા ઠીકાના,
હો જાયગા ચંદરોઝ ગે હુસ્ન રવાના,
જીસ પરકે મેરી જાન તુમ ઇતરાએ હુવે હો,—
અલ્લાહ કરે આપ ભી આશીક હો કીસીપર
ઓર ઉસકે સીવા ચેન ના આએ તુમે દમભર,
માલુમ હો તબ ઇશ્ક ઇસે કહેતે હય દીલબર,
મેરી તરાહ તીરે સીતમ ખાએ હુવે હો,—
કયુ ટેડી નઝર આજ હે કયા દીલમે હય ઠની,
મુહ સુરખ હે ગર માયે છે હો યા જોશે જવાની,
યા ગેરને કુછ છે આપસે લગાઇ મેરી જાની,
તે વરસે નુમાયા હયકે બલ ખાએ હુવે હો,—
ઉસ શોકને દેખા જો મુઝે મુશતેરા હરા હે,
ફરમાયા જમાલ અય કયુ આજ પરેશા
લો આજકી સબ હોઇગે હમ આપકે મહેમા,
અરમાન ન બાકી રહે તરસાએ હુવે હો—

ગઝલે—હસન —:૦:—

વો હસ હસકે મુજકો રૂલાના કીસીકા,
વો ફીર ગુદ ગુદા કર હસાના કીસીકા,
કલેજા હએ બસ મે ન કાબુમે દીલ હએ,

કયામત હુવા યાદ આના કીસીકા,
ચુકી દીલભી બખશા હે તીરે નઝરને,
યે તાકા હુવા હએ નિશાના કીસીકા,
ઝરા આહ પર દરદસે બચતે રહેના,
નહિ દીલલગી દીલ દુખાના કીસીકા,
મેરા બેઠના દરપે કીસ આરઝુસે,
વો ઠોકર લગા કર ઉઠાના કીસીકા
તુતી હજરતે દીલ કહી રો ન બેઠો,
હસી તો હસી મુસકુરાના કીસીકા,
હસન આ લગે ઇનકી બાતોમે આખીર,
કહા એક તુમને ન માના કીસીકા.

ગઝલે. કેફી— —૦—

જમાનેકે શાહો—ગદા કએસે કએસે
હુવે આશીકે મુસ્તફા કએસે કએસે
નજર ભર જો દેખે મોહંમદકી સુરત
હુવે ભેદ ખાલીક કે વા કએસે કએસે
મોહંમદ કે કદમોંપે ઇસ જાનો દીલકો
કરે શોક દીલસે ફીદા કએસે કએસે
જીનુસે પરીસે બશરસે ફલકસે.
મોહમદપે હે મુબતીલા કએસે કએસે
મોહમદકી ઉમ્મત કો ઇવાને જન્નત
ખુદાને કીયે હે અતા કએસે કએસે.
શએવસ્લ સદકેમે હઝરતકે અએ દીલ

કીયે હકને રાજી રઆ કએસે કએસે.
ચઢા અર્શપર લેકે જીસ દમ નબીકો.
કદમ રખતાથા બાદપા કએસે કએસે.
જો ઉઠ જાએ કેફીકી આખુસે પરદા.
કહીં રાઝ હક બર મલા કએસે કએસે.

ગઝલે. મુઝતર— —૦.—

કભી ઈકરાર કરતે હય કભી ઈનકાર કરતે હય.
વો હમ્સે વસ્લકી શબમે બડી તકરાર કરતે હય.
પીલાકર બાદએ રંગી ફૂએ હય ગુર્શ વો હુમ્સે,
કભી ગાફીલ બનાતે હય-કભી હુંશ્યાર કરતે હયે,
હુવે બે રહમ વો બોસેપર ઈલાહી ખેર હો દેખે.
હમારે વાસ્તે કયા હુકમ અય સરકાર કરતે હય.
મેરે મેહબુબકીં સુરત અગર દેખે ખુદા જાને.
બરેહમન દુર ગરદનસે અભી ઝુનાર કરતે હય.
લએ બાગ આઇગે બેશક તમાશા દેખીયે મુઝતર,
તમાશા અપને દીલકા હમપે દીવાર કરતે હય.

ગઝલ—"શાને"—ખ્વાજા—તર્જ—કવ્વાલી.

મેને ખ્વાજા પે જાનકો ફીદા કર દીયા.
જો મોહબ્બત કા હક થા અદા કર દીયા.
તેરી ફુરકત કે તિનકે મેં ચુનકે ને લગા.
મેરે ઉપર યે જાદુ સા કયા કર દીયા.
તેરી તીરછી નીગાહુ ને મારા મુજે.
એક ઈશારે મેં મુજકો ફ્ના કરદીયા.

તુમને ઝુલ્ફકુસે દીલ કયા નીકાલે સનમ
કૈદ સે કૈદયુ કો રહા કર દીયા
ઝપત કર ઝપત કરઆએ બરીગે હઝી
તેરે નાલુને મેહશર બપા કર દીયા,

ગઝલે. મુઝતર–તર્જે–કવ્વાલી.

કભી માઅશુક બી આશીક સે વફા કરતે
જો કે આશીક હે, ગમો રંજ સહા કરતે
તુમતો માઅશુક હમારે રહો આશીક ન બને
યે સીનમ આશીકે શયદા પે કીયા કરતે
દીલ પીસે જાતે હએ અલ્લાહરે શરારત ઉન
હશ્ર રફતાર સે ઝાલીમ યે બપા કરતે
આબે શમશીર પીલાતે હે મસીહા એ ઝ
અપને બીમાર કી કયા ખુબ દવા કરતે
ગાલીબા જોશે જફા નાઝ કર શમા અ
વો તો દીલ લેકે ફકત દાગ દીયા કરતે
પહલે દીલ લેતે હે અદાઝ દીખાકર મુઝ
ફીર તો યે શોખ દગા–બાઝ દગા કરતે

ગઝલે–તાહેર—

—.૦—

મેરા સાબીર તો અબ દીલરૂબા હો ગયા
દેખતેકી ઝલક દીલ ફીદા હો ગયા
આખ મીલતેકી લેને કે દેને પડે
મેને સમજા થા કયા ઓર કયા હો ગયા
તખ્ત શાહી કી મુજકો ઝરૂરત હે કયા
મે તો સાબીર કે દરકા ગદા હો ગયા

કદર કરતે હે ૫જામ વાલે તેરી–હીંદ વાલા કાતો પેશવા હો
દીલ મે તેરી મોહબ્બતને ઘર લીયા –તુહે તાહેરકા તાહેર તેરા હો

"ક્યાને ઈશ્ક" તર્જ–ગઝલ—

નવો પરદેસે નીકલેગા ન હસરત દીલસે નીકલેગી.
હમારી લાશ લેકીન કુચએ કાતીલસે નીકલેગી.
તમન્ના એ હમ આગાશી ન મેરે દીલસે નીકલેગી
જો નીકલેગી તો મીલ કર ખંજરે કાતીલસે નીકલેગી.
ખુદાયા અબ નીકાલેગા તો ઉનકે દીલસે નીકલેગી.
ગીરાબ્જો પડ ગઇ રજીશમેં વો મુશકીલસે નીકલેગી.
ખીચેગી એક જગા તસવીર કયુ કર કે લેલાકી,
ન આપેમે, રહેગા યે ન વો મહેમીલસે નીકલેગી,
જયાદા હુસ્ન હે હુરમે દુન્યાકે હસીનોમે,
સદાકત મેરી બાતોકી યેબાખુલેમે નીકલેગી.
કોઇ બેદસ્તો પા હમસા ન નીકાલા હે ન નીકલેગા
નીકલનેકો તો દુન્યા કુચ એ કાતીલસે નીકલેગી.
બનાએગા મજીદ જારકો વો જલદી જાયગા.
કે હાહા કે આતીશી બીજલીસી બનકર દીલસે નીકલેગી,

"શાને મોહંમદ"–તર્જ–ગઝલ—

બસા મેરે તનમે ખ્યાલે મોહંમદ,
છુપા મેરે દીલમે, જમાલે મોહમદ,
ગુલામુ ને ઇનકે જીનાએ હે મુરદે,
યે મખ્ખી નહી યે કમાલે મોહમદ,
હે શકકુલ કમર જીસ્કા અદના કરીશમા.

ઉસી શય કે પારે હે **આલે મોહંમદ,**
કીતાબે હીદાયત કે વરકે હે સારે,
હે જુમલે સહાબા વ **આલે મોહંમદ,**
હુવા હય ન હોગા કોઇ અએસા પએદા,
સમાપર અસદ મે **મીસાલે મોહંમદ,**

નઇ—ગઝલ, — ૦ —

ઇલાહી ખેર કીજીઓ આજ દમ રૂક રૂક કે ચલતા હે
હમારે બેકરર પહેલુમે કોઇ દીલ મસલતા હે
કભી સરમેં કભી **ચશમોં જીગરમેં** આ કભી **દીલમે**
તુમારા દરદ ઉઠ કર ઇન મુકામુ પર ટેહલતા હે
જહાંસે હમ નીકાલે કયા, ગએથે ગાલીયા દેકર.
વહીં કે આજ જોનેકો દીલે નાદા મચલતા હે
કહીં અઇ બેલયા ભી હએ કહી ખબર ભી ચલતે હે
હમારા દીલ બેહાલત હય હમારા દીલ નીકલતા હે

નઇ—ગઝલ—તર્જે, કવ્વાલી—

ગદાએ કુએ **એહમદ** હુ મેરે આગે **ગની** કયા હે
ખજાના હએ દો **આલમ** મદીનેકી ગલી કયા હે
ન રખ **મોહતાજ** દુન્યામે કીસીકા અપને બંદુકો.
ખુદાવદે **જહાં** તેરે ખજાનેમે **કમી** કયા હે.
નઝારે આખસ છુપ કર મુજે ગજુર હે ઇસકા
જમાલે યાર કા પરદા હુએ મેરી બદ બોઇ કયા હે
મરી જાતી હએ તડપી જાતી હએ ધબરાએ જાતી હએ
ખુદા જાને મેરી ઉમેદ કે દમ પર બની કયા હએ.

શરાબે ઇશ્ક વો હુએ કે દો આલમકો ભુલા દેગી
ભડકેગી ઓર બી હુએ કેફ બેહોશી અભી ક્યા હે.

ગઝલે-તાહેર. —:૦·—

અજલ એક દીન સબકો આકર રહેગી.
જીસે જાન કહેતે હે જાકર રહેગી
મઝા મોતકા સબકો ચખના પડેગા,
યે **મીટ્ટીમેં** એક દીન મીલાકર રહેગી
કઝાકો યે સમઝો કે સર પર ખડી હુએ
યે **હુસતી** કો શમકી **મીટાકર** રહેગી.
ખુલી-હુએ અબ આખે ન ભુલો અજલકો.
યે કજે લહદમે સુલા કર રહેગી
અજલ જીસકી બાલી પર બેઠીહે આકર.
તો દુન્યોમે ઉસકો ઉઠાકર રહેગી
ન છોડેગી પ્યાસી **મોહબ્બત=નબી** કો,
શરાબત તહુરા પીલા કર રહેગી
કઝા આએગી જાન જાએગી તાહેર,
વો આકર રહેગી યે જાકર રહેગી

ગઝલે-મીસ્કીન— —·૦:—

અએ તુર્ક સવાર નવાબે અરબ, **એહમદ** નગરી બતલાદેના
કીસ રંગમે હુએ વો **હબીબ** મેરા કુચવાકી ખબર મોહેલાદેના.
ક્યા આયથે હમ ક્યા કરતે ચલે, જો કોલો કરારથે ભુલ ગએ
સબ હમ તો બીગાડ ચલે **મોલા** તુમ કામ હમારે બના દેના
રતીયાં સગરીમે તડપત હુ, ઓર આરસેં જીરા ફુરકત-હે,

મોહે તુજ બીન ચેન પડે નહી કોઈ રાહ મોહે બતલા દેના.
હુએ રાત અંધેરી ગોરકી શબ નદીયામે ભવર લગારાવત હે.
અએ ખેવટ પ્યારે **મોહંમદ** તુમ મેરી **નૈયા** પાર લગાંદેના.
અબ **હિંદમેં** યે **મીસકીન** ગરીબ દીન રાત બહોત ગભરાવતહે.
પાસ અપને મુજેતો બુલાઅએ **શાહા** મેરે **દરદે જીગરકીદવાદેના.**

નઈ–ગઝલ, તર્જે–કવ્વાલી—

નેનામે રૂપ **ખ્વાજા** હમારે સમા રહા હય.
ઘટઘટમે વો **સવરીયા** રંગત દીખા રહા હય
મોરલી બજાકે કાયા–કીયા મોહે દીવાના
જોગી બનાકે મુજકો દરદર ફીરા રહા હય
સખીયા સુનો હમારી જાએગી બેકરારી
બુરકા ઉઠાકે **સાબીર** સુરત દીખા રહા હય
ખીંચતા હય દીલ હમારા દુરી નહી ગવારા
શાયદ હમારા પ્યારા હમકો બુલા રહા હય,
ખ્વાજાકે દ્વારે આકર કહે દો યેસુરી **સાબીર**
અફલાકપે **સીતમગર** મુજકો સતા રહા હય

"બયાને ઈશ્ક"–ગઝલ—

આશક કો યાર તુને **બીસ્મીલ** બનાકે મારા
દેખા ઉધરકો જાલીમ **જોબન** દીખાકે મારા.
તીરછીકી કુચ હે નોકી કુચ હી જવાની ઉઠતી.
નીકલા ઉધરને જાલીમ જોબન દીખાકે મારા.
મેરી તરફસે **કાસીદ** ઈસ **ગુલસે** જાકે કહેના.
આશીક કી કુચ ખબર હે જીસકો રૂલાકે મારા

આયા જો સહરપર હમારાથી નઝાકત.
લાખુ અદાસે ઉસને એક ફુલ ઉઠા કે મારા
હશમત સે ક્યુ હે ખીચતા આકર ગુલસે લગજા
બેઠે બીઠાએ તુને ઉલ્ફત બઢાકે મારા.

ગઝલે-"ઈશ્કે-હકીકી", તર્જે-કવ્વાલી—

મદીને સરકે બલ જાએ સફર યુ હો તો બેહતર હય
કરે હર જગેપર સીજદા, અગર યુ હો તો બેહતર હય
કહે વો કોન હય તુ મે, કહુ શયદાએ એહમદ હુ
મેરી હુજ્જત ફરીશતોસે અગર યુ હો તો બેહતર હય
તપે ગમસે વો સોઝા ઓર, યે તેગે ઈશ્કસે ઘાઈલ
જો દીલ યુ હો તો અચ્છા હય, જીગર યુ હોતો બેહતર હય
ગમે એહમદમે અપના ચલતે, ફીરતે દમ નીકલ જાએ
કહાની ઝીંદગીકી મુખ્તેસર, યુ હો તો બેહતર હય
કમર મે હો અરીઝા ઓર, દહાનમે હો ઝબા મેરી
રવા સુએ મદીનાં નામાબર, યુ હો તો બેહતર હય
ગમે ઈશ્કે માહમદ કી, ગીરાહ પડને લગી દીલમેં
નીહાલે ઇશ્કમે પયદા, સમર યુ હોતો બેહતર હય
પીલાએ સાકીએ કોસર, બુલાકર જામ કોસરકો
મરે રોસે જઝા અય કયફ, ગર યુ હો તો બેહતર હય.

"ગઝલે-ઇશ્ક"-કવ્વાલી—

ન લટકો ખીડકીયોંને, ગીર પડોગી બેઠકર દેખો,
ઇશારા મે ભી કરતા હુ જરા મેરી તરફ દેખો,
કીસી કમસીનપે નાહક તુમ અપની જાન ખોતે હો,

ઝરાસા દેદો દીલ મુઝકો તો શીર મેરા જીગર દેખો;
મુઝે માલુમ હે તુમ ગીર પડોગી આજ-કલ-પરસુ,
જરા નાઝુક બદન, પતલી કમર, કુચ ગોર કર દેખો,
કીસી ગોરે બદનકો દેખકે તુમ હો ગઈ શએદા,
હે કીસકી ઇનતેઝારી, મેરી જા મેરી તરફ દેખો

ગઝલે-આતીશ-કવ્વાલીએ, છમનીજાન.

ઇસ કદર આખે મેગી મેહવે તમાશા હો ગઈ
પુતલીયા પથેરાકે આખીર સગે મુસા હો ગઇ
રૂએ રગીમે ભી વો ગેસુએ ખત હય દીલ ફરેબ
બુટીયા ભી ઇસ ગુલીસ્તાકી તમાશા હો ગઈ
બાગકો સર સબઝ બારાને બહારીને કીયા
શાએરોકે વાસ્તે તશબી હે પયદા હો ગઇ
સુરતે કાફુર બુદે ઉસકી અબ ઉડતી તો હૈં
ચશમએ ખુરશીદ તક પોહચીં તો દરયા હો ગઈ
જીમ તરફ સોદેમે ઉન ઝુલ્ફોંકે મે વહશી ગયા.
દો તરફમે દો બલાએ મેરે પયદા હો ગઈ
કાફમે ભી રીમ એસા હુસ્ને આલમ ગીરથા
આતીસ અપને યારકી, પરીયા ભી શયદા હો ગઇ

કવ્વાલી, બેગમજાન-હરદેવાલી—

દો ગેઝ જમીનપે ક્યુ ઇનતગએ હુવે હો,—
ધોકેમે દાગેનારકે ક્યુ આએ હુવે હો,
દુન્યા જીએ કેહતે હૈં મેરી જાયે સરા હય,
કોઈ નહી રહેનેકા યહા કોન રહા હય,

જુઝ ઝાતે ખુદાવંદે જહાં કીસકો બકા હય,
ક્યુ ઔરકી બાતોંપે યકીં લાએ હુવે હો—દોરોઝ
સચ હય કે કીસીકા કભી એક દીન નહીં રેહતા,
એક ઉમર નહીં રહતી હય એક સીન નહી રેહતા,
મજનુન ભી મીન્નત કશે મોહસીન નહી રેહતા,
ક્યુ વસ્લમે અપને હમે તરસાએ હુવે હો—દોરોઝ
તુમ આએ કરમ હોકે મીલે હો મેરી ગલામે,
તુમ આતીશે ઉલફત હોકે ગ્હેને લગે દીલમે,
તુમ નુરે તજલ્લા હોકે ચમકે મેરે તીલમે,
પુતલી હોકે આંખોમે જગે પાએ હુવે હો—દોરોઝ
ક્યુ ફખ્રસે નારાઝ હો તુમ બાત યે કીયા હે,
ક્યા ઇસકા ગુનાહ હય ભલા ક્યા ઇસકી ખતા હય,
મઝલુમ હય ગમદીદા હય મહજુસે બલા હય,
ક્યુ ઇસપે અબમ કોહે સીતમ ઢાએ હુવે હો,—દોરોઝ

ગઝલે-મીરઝા. કવ્વાલી, મુનવરજાન, નસીરાબાદી

સુનતાહી નહીં હય બુતે બે પીર હમારી,
અફસોસ સુનાએ કીસે તકરીર હમારી.
દીલ લેનેહો લેકીન ઇસે પામાલ ન કરના,
પુંજી હય યેહી બસ યેહી જાગીર હમારી,
હાઝીર હૈં જો જી ચાહે સઝા દીજીયે લેકીન,
બતલાઇયે પહલે હમે તકસીર હમારી,
ઉલફતમે યે એક તુરફા તમાશા નઝર આયા,
તકતે હૈ તહય્યુરસે વોહ તસવીર હમારી,

મીરઝા હમે ખુરશીદે કયામતકા નહીં ડર,
ઇમદાદપે હૈ હઝરતે **શબ્બીર** હમારી,

કવ્વાલી—જદ્દનજાન. પટનાં.—

હમે મનઝુર આજ ઉનકો બુલાનાહે બુલાનાહે,
બુલાકર **દાગદિલ** અપના દીખાનાહે દીખાનાહે,—
તુજુમે દાગદિલ કયા પુછતે હો મેરે **સીનેમેં**,
ખઝાનાહે, ખઝાનાહે, ખઝાનાહે ખઝાનાહે,—
જીગર મેરા તેરે તીરે નિગાહકા એક મુદ્દતસે,
નિશાનાહે, નિશાનાહે, નિશાનાહે, નિશાનાહે,—
કહું કયા ઉસપરી સે વોહ મુઝે કેહને નહિ દેતા,
દીવાનાહે, દીવાનાહે, દીવાનાહે, દીવાનાહે,—
હસુ કયુ કર ન ગેરસે કે મનઝર આપકો મેગ,
રૂલાનાહે રૂલાનાહે, રૂલાનાહે, રૂલાનાહે,—
ગરાદનમે મેરે અબતક ઝમાને તેગે કાતીલપર,
ફસાનાહે, ફસાનાહે, ફસાનાહે, ફસાનાહે,—
ન ભડકે દીલમે રમઝ એક આગ કયુ આલુન જાગીહો,
કે શોલા વા રકીબોકા લગાનાહે લગાનાહ—

ગઝલે-ગફુર. કવ્વાલી, અમીરજાન, અહમદાબાદ

યા ગેરસે રહે યા હમસે **મુલાકાત** રહે,
જાન જાતી રહે કયા ગમ હે મગર **બાત** રહે
નરંકે રહતેકા મુઝે ગમ નહીં પર ગમ યે હે
બાત વોહ કીજીયે જીસમે કે મુલાકાત રહે
નીદ આંખોને હે નરમાઈ હુઈ હે ચીતવન

સચ બતાઓ કે મેરી જાન કહાં રાત રહે
નઝઅકે વકતમુઝે છોડકે જાને હો કહાં,
જીંદગી–ભર તો મેરી જાન મેરે સાથ રહે
જામ હાથોમે રહે તાકમે ઇમાન રહે,
હાય ઇસ ઇશ્કમે હિંદુ ન મુસલમાન રહે,
બાત જાનેકી જબી દીલમે ખુશી હોવે ગફુર,
યારભી સાથ રહે મોસીમે બરસાત રહે

કવ્વાલી–મેહબુબજાન, સીકંદરાબાદી.—

તુમ તો ખફા હો હમકો ગલેસે લગાયે કોન,
ફરમાઇયે તો દીલકી લગીકો બુઝાયે કોન,
આશીક સમઝકે કરતે હો નાજુક મીજાઝીયા,
ગર હમ નહો તો નાઝ તુમ્હારે ઉઠાયે કોન,
દામે બલાસે કમ નહીં ઇન ગેસુઓકા ખમ
ફંદેમે જાન બુઝકે દીલકો ફસાયે કોન
આવાદગીયે દસ્તે મુબારક હો કયેસે કો,
ઉઠકે તુમ્હારે કુચેસે બયઠે બીઠાયે કોન
વોહ નાઝસે ઝમીપે રખતે નહી કદમ,
કબરે શહીદે નાઝકો ઠોકર લગાયે કોન

ગઝલે–નીઝામી—(જહરાબાઈ, બમ્બઇ)

નબીજી નઇઆ કગે મોરી પાર .. ..નબીજી.
આન ફસા હય તબાહીમે બેડા, નાવ પડી મઝધાર–નબીજી.
જાગત સોવત તુમકો પુકારૂ જીઆ રહત બેચેન—નબીજી.
દર્દ મિટાકે પાર લગાઓ, મેહેરે હસન હુસેન નબીજી.

. .   .. યહી કરૂમે પુકાર—નબીજી.
બેડા પાર લગાવન હારે, તુમ રાજનકે રાજ નબીજી.
દાસ તુમ્હારા કિસ્કો પુકારે, કોન રખે અબ લાજ નબીજી.
.   . કોન હય પુછન હાર—નબીજી.

આપ હબીબે ખુદાએ અકરમ, આલમ કે સરકાર નબીજી.
દુર કરો મેરાભી ર્હે ગમ, બેડા કરદો પાર નબીજી.
..   . ઓ અહમદ મુખ્તાર—નબીજી.

નુહકી કિસ્તી તુમને બચાઇ, યા શાહે કોનેન નબીજી.
મુજકોભીદો ગમસે રિહાઈ, દિલસે બહોત બેચેન નબીજી.
...   .   .   .જાનકો નહીં હય કરાર—નબીજી.

હકને તુમ્હે ગરદુપે બુલાયા, ભેજકે ખાસ બુરાક—નબીજી.
મય ભી હુ દરપે તુમ્હારે આયા, હોકે બહોત મુસ્તાક—નબીજી.
શાહી હય તેરે દરકી ગુલામી, અય શાહે જીશાન—નબીજી.
દેવડી પર હાજીર હય **નિઝામી**, ઈસપર ભી એક નિગાહ—નબીજી.
.. .. કરમ કરે શહે અબરાર નબીજી.

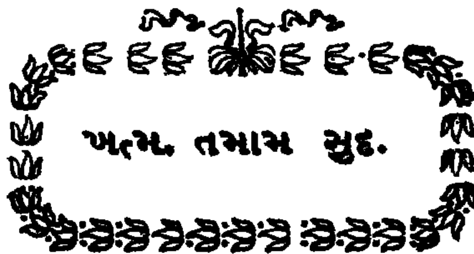
ગઝલે ઇમામ—કવ્વાલી.

નકશા તેરી સુરતકા હમકો ભી દીખા દેના,
એક **જામ** તેરે હાથોસે હમકોભી **પીલા** દેના
રૂખસે નીકાબ ઉઠાલે મેરા મસીહા તુ હે,
આવાજ **લનતરાની** હમકોભી સુના દેના.
કરતા હુ અહો જારી આવાજ બુલંદી સે,
ખાદીમ તેરા હુ મગે ભી **રોજેપે** બુલા લેના.

તજ બીન સદા રહુગા બેચેન મેરા સાબીર,
મેરા મસીહા તુ હે કમલીમે છુપા લેના.
યુહીં રહે તો બેહતર સાબીર તેરી મોહબ્બત,
શાઇર ઈમામ કોભી દીદાર દીખા દેના.

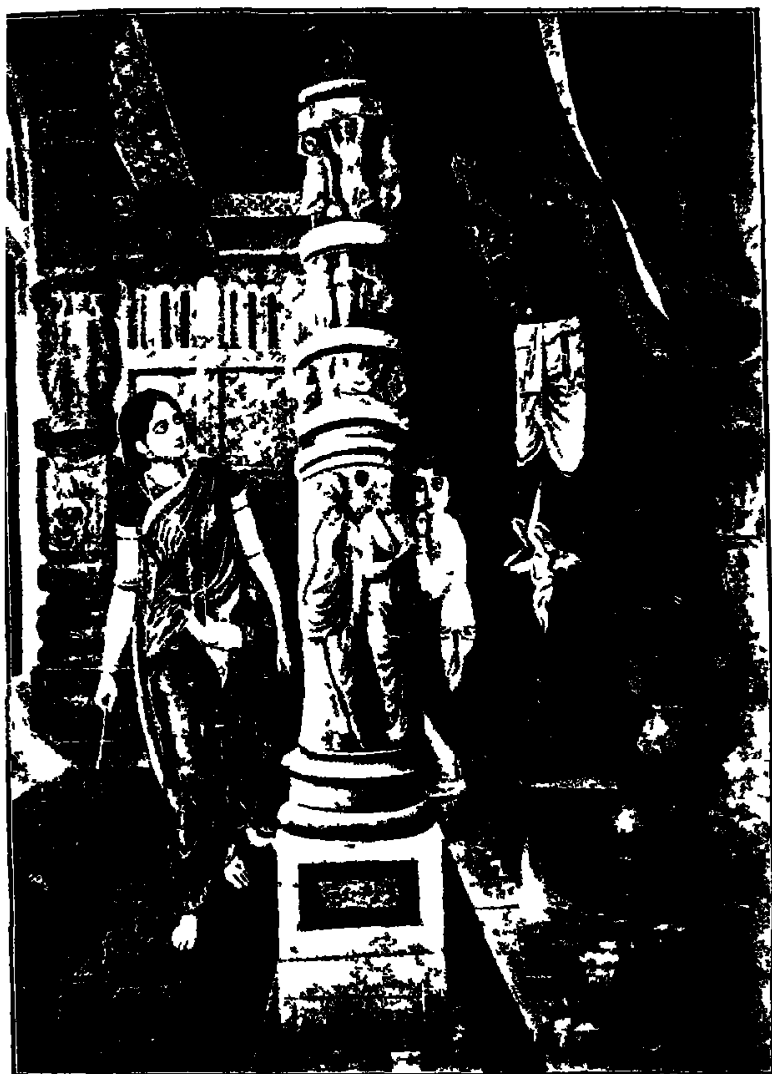
ગઝલ—(ટીટી જાન–બંબાઇ)—

અય દર્દે દિલ બતાદે કબ તક તુ કમ ન હોગા,
હમદમ બનેગા કિસ્કા જબ મેરા દમ ન હોગા.
નુસખે હજાર લિખીએ હરગીજ શફા ન હોગા,
ઇકરાર વસ્લે જાના જબ તક રહમ ન હોગા.
રહે દમ અગર હમારા જાનુપે તેરી નીકલે,
મરનેકા ગમ ફિર હમકો તેરી કસમ ન હોગા.
તુરબતપે મેરી આએ ગયરોકો સાથ લાએ,
બાદે સબા બતાદે કયા કયા સિતમ ન હોગા.
ફુરકતમે તેરી પ્યારે રોતા હય એક જમાના,
વોહ કોનસા બશર હય જીસે રંજો ગમ ન હોગા.

હમારી છપાવેલી. બુકોના અત્રેના, એજંટ—

ઠક્કર, આણંદજી ગોપાળદાસ.

ખૂની મેના

અથવા

પ્રપંચી પ્રમદા

ડીટેક્ટીવ નવલકથા.

— કીમત માત્ર —

આઠ આના

... જુદુ ... બાર આના.

નામ નોંધાવવાનું ત્યા મળવાનું ઠેકાણું

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર ગોપીતળાવ-સુરત.